

I Q R A

EESTI MOSLEMITE KUUKIRI NR 6.

JAANUAR 2010

MUHARRAM / SAFAR 1431

Mis on sunna
mis on hadithid?

Sunna ja noored
moslemid

Место Сунны в
Исламе

Kaksteist põhjust
järgimaks Koraani
kõrval ka sunnat

MIKS TÕELISED MOSLEMID
VAJAVAD SUNNAT?

UUS SARI
MOSLEMINAISE
KÄSIRAAMAT

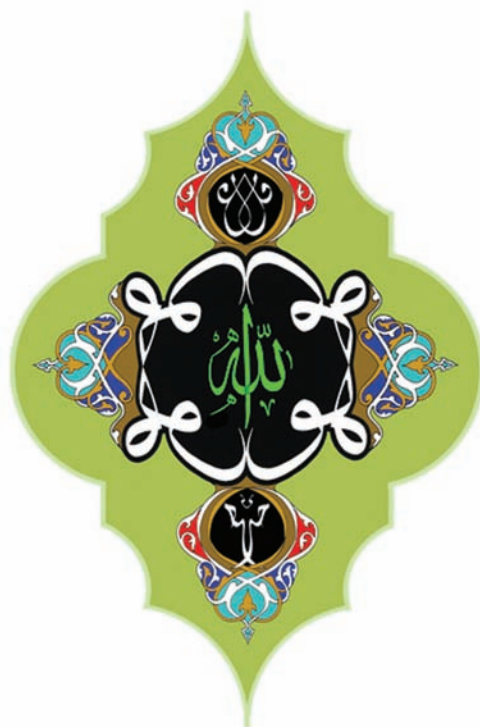
Assalamu alikum warahmatullahi wabarakatuh!

Käesoleva kuukirja peateemaks on sunna ja selle olulisus, millele oleme pühendanud kõik alguses olevad tekstid ja ka fatwad. Loomulikult jätkame oma varem alustatud rubriikidega, seega saate ka seekord heita pilgu nii Bahraini vaatamisväärsustele kui ka Maroko kööki. "Minu Maroko" on jõudnud oma järjega 3. peatükini, kus saate lähemalt tutvuda eluga Kuveidis. "Põrgu ja Paradiisi" asemel saate nüüdseks lugeda "Mosleminaise käsiraamatut". Araabia keele rubriigis saate sel korral aga juba tähtede kallale asuda. Lastel seevastu on võimalik käesolevas numbris oma islamiteadmised testiga proovile panna.

Meeldivat lugemist!

Fi amani llah!

Kuukirja koostajad.

SISUKORD

1. Mis on sunna ja mis on hadithid? (Aisha)	4
2. Miks tõelised moslemid vajavad sunnat? (Aisha)	5
3. Sunna järgimise kasulikkus ja kohustus (Nele)	8
4. Kaksteist põhjust järgimaks Koraani kõrval ka sunnat (Aisha)	12
5. Sunna ja noored moslemid (Aisha)	15
6. Veel kasulikke sunnast ja hadithidest (Amina lirimaalt)	17
7. Surm saabub! (Amina lirimaalt)	18
8. Viimane reis (Amina lirimaalt)	20
8. Moslemipäevikud (Asma, Razziar, Kersti)	21
9. Bahrain - pärlid, palmid ja moslemid (Amina Bahrainist)	22
10. Minu Maroko - 3. peatükk (Kätlin Hommik-Mrabte)	25
11. Mosleminaise käsiraamat - 1. peatükk (Khadeja)	31
12. Pudrupotike keeda! - pilk Maroko kööki (Aisha)	35
13. Koraaninurk: suurad 101-102	37
14. Hadithinurk: ilmutus	39
15. Fatwanurk: hadithid	42
16. Õpime araabia keelt! (Aisha)	45
17. Lastele (Sarah Egiptusest)	49
18. Место Сунны в Исламе	54

MIS ON SUNNA JA MIS ON HADITHID?

Autor: Aisha

.....

Sunna, mitmuses *sunan* tähendab araabia keeles „viis“ või „praktika, teguviisid“ ja kujutab endast peamiselt Prohveti traditsiooni: tema ütelseid, tegusid, nõusolekuid ja mittenõustumisi. Hadithiõpetlased lisavad sellele mõistele ka tema iseloomu ja füüsilised omadused.

Sunna on Koraani lahtiseletus. See on koostatud kogudes Prohveti õigeteks tunnistatud hadithe ja nende hadithide tähendusi hilisemate õpetlaste poolt.

Hadithid on väikesed tekstid sellest, mida Prohvet millegi kohta ütles, mida lubas ja mida keelas, Jumala tahtest lähtuvalt. Kokku moodustavad need sunna, ehk islami traditsiooni.

Sunna on Koraani kõrval teine oluline kogu, millest deriveeritakse seadusi. Kui Koraan on Jumala otsene sõna, siis hadithid on Jumala kaudne sõna, kuna kogu oma prohvetiks oleku jooksul ei saanud Muhammed teha midagi sellist, mis oleks Jumala tahtele vastane ega õpetada inimestele midagi sellist, mis ei oleks Jumala käsk. Selle tõestuseks on mitmeid Koraani ilmutusi; näiteks 80:1-12, kus Jumal noomib Muhammedi, kuna too oli teinud vea. Seega, Muhammed oli pidevalt Isanda valvsa silma all ning Jumal lasi tal paaril korral ka eksida, et inimestele tõestada, et valvab Muhammedi iga sõna, seega võivad nad teda igati usaldada – ta õpetab neile vaid tõde.

Sõna „*hadith*“ ise tuleb araabiakeelsest sõnatüvest HaDaTHa, mis tähendab „toimuma“, „teoks saama“, „juhtuma“ ja tähendab „jutuajamine“, „diskussioon“, „intervjuu“, „kõne“, „uudis“, „jutustus“. Religiooses kontekstis on sõnal veidi kitsam tähendus – **hadith on väike jutustus selle kohta, mida prohvet Muhammed mingid situatsioonid tegi, mida käskis, mida keelas, mida ütles, millist arvamust avaldas jne.**

Islamiteadlastel on mitu erinevat hadithide jaotamise süsteemi. Näiteks:

- 1) Mis Muhammed ütles – qawl
- 2) Mis Muhammed tegi – fi'l
- 3) Mis Muhammed heaks kiitis – taqriir või
- 1) sahih – õige
- 2) hasan – hea
- 3) da'if – nõrk

Hadith sahihidel on veel üks omaette kategooria – mutawatir (hadith sahih mutawatir) - kuhu kuuluvad hadithid, mis on ära toodud nii mitmete erinevate inimeste poolt, et nende õigsuses on võimatu kahelda. Omaette klass on *hadith qutsi*, mida peetakse Koraanist väljaspool olevaks otseks Jumala sõnaks.

Hadithide õigeks, heaks, nõrgaks või valeks kuulutamine on kunst omaette. Tavaliselt kontrollitakse väga hoolikalt isnaadi. *Isnaad* kujutab endast edastamisahelat või –ketti (A kuulis Bt, kes kuulis Ct, kes omakorda kuulis Dlt ... kes kuulis Muhammedi kaaslaselt, et prohvet Muhammed ütles: ...), kus on ära toodud kõik inimesed, alates prohvet Muhammedist, kes antud hadithi edasi on andnud. Kui kahe selles ahelas kõrvuti oleva isiku vahel puudub side (näiteks nad ei elanud ühel ajal või ühes piirkonnas), loetakse hadithi nõrgaks. Kui aga hadithi sisu läheb veel otsest vastuollu mõne sahihiks kuulutatud hadithi sisuga, jäetakse antud hadith hoopis kõrvale. Kõrvale heidetakse ka kõik hadithid, millede isnaadides on edasiandjaks mõni inimene, kelle kohta on teada, et ta on valetanud või et ta mõistusega pole kõik korras.

Kuna hadithe on meeletult palju, ei ole neid kõiki ühte raamatusse võimalik kokku koguda. Koguda saab vaid erinevate klassifikatsioonide alusel.

Selle suhtes, millal täpselt hadithe üles kirjutama hakati, ei ole erinevad islami õpetlased üksmeelel, kuid 3. sajandiks peale Muhammedi surma oli koos *kuuest erinevast kogumikust* koosnev *hadithide kaanon*, kuhu kuuluvad:

1. „*Sahih Al-Bukhari*“, kogutud Al-Bukhari poolt (suri 870), kokku 7275 hadithi
2. „*Sahih Muslim*“, kogutud Muslim ibn Al-Hajjaji poolt (suri 875), kokku 9200 hadithi
3. „*Sunan Abi Da'ud*“, kogutud Abu Da'udi poolt (suri 888)
4. „*Sunan al-Tirmidhi*“, kogutud At-Tirmidhi poolt (suri 892)
5. „*Sunan al-Sughra*“, kogutud An-Nasa'i poolt (suri 915)
6. „*Sunan Ibn Maja*“, kogutud Ibn Maja poolt (suri 886)

Sahih Al-Bukhari ja Sahih Muslim on nendest kuuest kõige kindlamad ja kõige enam kasutatud. Sahih Al-Bukhari näiteks ei pannudki oma kogumikku ühtegi hadithi, mis ei oleks sahih. Kuuenda koha üle on olnud palju vaidlusi – osad islamiteadlased pooldavad vaadet, mille kohaselt Sunan Ibn Maja hadithikogu asemel peaks olema Imam Maliki kogu „*Muwatta*“.

Sunna teadused (ulum al-Sunna) viitavad Prohveti biograafiale (sira), tema lahingute kroonikale (maghazi), tema igapäevastele ütlemistele ja tegudele või „teguviisidele“ (Sunan), ka tema personaalsetele ja moraalsele väärtustele (sama'il), ja hadithi ilmumise olukorrale (asbab al-wurud), teadmisele hadithi ja keeruliste sõnade kohta (gharib al-hadith), edastaja kriitikale (al-zarh wal-tadil), edastaja biograafiale (al-rižal), jne.

Sunna on ka Koraani kommentaar (tafsir) ja sisaldab selle juhiseid (dala'il). Kui ei oleks sunnat, ei oleks Koraan tänapäevainimesele paljuski üldse arusaadav, kuna paljud Koraanivärsid on ilmutatud just teatud ajaloolises situatsioonis, mille kohta Koraan ise seletusi ei jaga; küll aga saab seletused kätte sunnast. Samuti on sunna abiks tänapäevainimeste lahkarvamuste lahendamisel Koraani interpreteerides, kuna me ei pruugi alati asjadest õigesti aru saada; seega on meile igati abiks, et läbi sunna seletavad Koraani tõelise mõtte meile lahti Prohvet Muhammed ja kaaslased, kes seletusi kuulsid otse Prohvetilt endalt.

MIKS TÕELISED MOSLEMID VAJAVAD SUNNAT?

Autor: Aisha

20. sajand on islamimaailmasse jätnud paljude muude märkide hulgas ka selle, et just siis on tekkinud islamise sektid, mis tunnistavad vaid Koraani autoriteeti ning heidavad kõrvale Prohveti (saws) õpetuse ja seletused – sunna. Reeglina on selliste sektide eestvedajad inimesed, kes ühel või teisel põhjusel soovivad „vabaneda vale islami kammitsaist“; lihtsamalt öeldes – kuna neile ei sobi see, mida islamil pakkuda on, üritavad nad luua „oma islami“.

Põhjuseid selleks on erinevaid. Paljud on pettunud islamimaailma tänapäevases poliitilises, majanduslikus või üldises olukorras. Tõsi ta on, et islamimaailm on hetkel väga sügavas mülkas, kuid tõele au andes peab siiski tunnistama, et sellel ei ole suurt midagi religiooniga pistmist, probleemid on poliitilist laadi. Veel vähem võiks süüdistada aga Prohveti (saws) traditsiooni ja õpetust kõiges selles, mis tänapäeval islamimaailmas toimumas on. Selles on süüdi hoopis inimeste ignorantsus, harimatus ning hea hulk ahnust ning halba õnne.

„Vaid Koraani moslemid“, „Koraani moslemid“ või mõnikord ka „anti-hadithi moslemid“ on islami sektide kogu (kuigi nad ise nimetavad kõigi teisi voole sektideks ning endal väidavad olevat kindla tõe), mis eitab hadithe või muud islami materjali peale Koraani, mida nad ainsana järgivad. Vastavaid sekte on mitu, nad on saanud alguse maailma eri paigus. Neil on kohati lahkavamus, kuid neil on ühisteks joonteks see, et nad on kõik küllaltki uued nähtused ning nad kõik väidavad, et Koraani kõrvale ei ole moslemitel mingit muud õpetust või seletust vaja. Väga tihti on sellised sektid tekkinud inimeste ümber, kelle sooviks on olnud islam kokku sulatada kaasaegse lääneühiskonnaga. Seega on nad kõrvale lükanud hadithid, et neil oleks parem Koraani interpreteerida sellisena, kuidas neile antud ühiskonnas kõige lihtsam ja parem tundub. Kahjuks aga laiem üldsus, kes nende saite suure huviga uurib, ei tea, et enamjaolt on tegemist inimestega, kes ei ole kompetentsed ei araabia keeles ega islamoloogias, seega on ka nende Koraani interpretatsioonid täis jämedaid vigu. Ei ole mingit alust väita, nagu peaksid moslemid „õige islami“ juurde tagasi pöördumiseks lugema vaid Koraani ja seda ise lahti mõtestama, toetumata Prohvet Muhammedi (saws) õpetusele ehk Sunnale. Kahjuks on aga need inimesed, kes on islamimaailma olukorras pettunud ja ka need, kellele islami seadused oma olemuselt ei sobi ja kes seetõttu omi seadusi luua tahavad, võtnud nõuks islam välja juurida ning jätta järgi vaid kest, millesse siis oma maitse järgi seadusi valida.

Veelgi kurvem on see, et kuna need indiviidid tihti ei valda piisavalt araabia keelt ning lisaks valivad oma interpretatsioone selle järgi, kuidas neile endile meeldivam tundub, meelitavad nad sellega ligi ka palju algajaid ja muidu lihtsameelseid, kuna kes siis soovikski minna rin-

giga, kui ka „otse“ saab ja „otse“ minnes võib veel ennast teistest „intelligentsemaks“ ning „arukamakski“ pidada?! Selliseid inimesi paneb paljus liikuma just nende „ego“ soov olla erakordne ning just nende väheste hulgast, kellel on au näha „tõde“. Samas paistab aga väga selgelt välja see, et enamus inimestest, kes selliste sektidega kaasa lähevad, omavad nii Koraanist, islamoloogias kui ka araabia keelest väga algelisi teadmisi, kui üldse mingisuguseid. Neile lihtsalt on meeldima hakanud sektijuhtide jutt, mida nad suure innuga edasi kuulutavad ning endid „tõe äratundmise“ läbi väljavalituteks peavad.

Paljusid selliste sektide uusi jüngreid ei saa tegelikult eriti milleski süüdistada, kuna neil puuduvad olukorra mõistmiseks vastavad teadmised ja loomulikult tundub neile igati tore, kui neile öeldakse, et see ja teine ja kolmas asi islamis (mis tundub nii raske ja tüütu, nagu näiteks viis korda päevas teatud viisil palvetamine) ei kuulu tegelikult islami juurde ja õigustus sellele Koraanis puudub. Nagu ennist märgitud sai – kes tahaks minna ringiga, kui ka „otse“ saab. Jääb vaid loota, et need inimesed aja möödudes ajuloputusest hoolimata teadmisi koguvad ja mõistavad, et tee, millele nad astunud on, on pime ja libe.

Üks „vaid Koraani“ autoriteedile rõhuvate sektide argumentidest on see, et Koraan on täiuslik ning sealt ei ole midagi välja jäetud. Kuid see fakt ei välista ju kuidagi sunna tarvilikkust. Samamoodi on riigi seadusandluses kõike käsitletud, seega on see täiuslik (niisugusel määral, kui midagi inimese poolt kirjutatud üldse täiuslik saab olla), kuid samas vajame me siiski kõik seletamist selle kohta, mida mingi termini all mõeldakse, mida mingi akt täpselt tähendab jne. Jumal annab meile Koraani kaudu käsu palvetada, kuid seda, kuidas seda täpselt teha, saame teada, kui uurime seda, kuidas Prohvet (saws) seda tegi. Kas keegi arvab, et tema oskab paremini, kui Prohvet (saws)?

Et asi oleks selgem, võtame näite: kui Koraan ei vajaks seletamist, oleks meestel väga kerge oma naisi peksta ning öelda, et Koraan on seda neile käskinud, kuna Koraanis on kirjas (4:34): „... **Mis puutub aga neisse (naistesse), kelle puhul kardate (teil on põhjust karta) halba käitumist, siis hoiatage neid, hüljake nad voodis ning lööge/pekske neid ...**“

Ilma Prohveti (saws) seletuseta oleks meie, moslemiteist naised, väga halvas olukorras, kuna iga mees võiks öelda, et tal on Jumalalt ametlik luba oma naist peksta, kui ta vaid kardab tema poolt halba käitumist. Kuid tänu Jumalale, meil on sunna ja Prohvet (saws) seletas meile seal, mida see täpselt tähendab.

Antud ilmutus tuli talle Jumalalt kohe peale seda, kui üks vaene naine käis talle kaebamas, et tema mees teda peksab. Prohvet (saws) kutsus mehe korrale, kuid midagi rohkemat selle kohta öelda ei osanud. Kohe saatis Jumal

talle selle ilmutuse. Selle asemel, et mehi oma naiste kallale õhutada, on sellel värstil hoopis meeste viha pidurdav ja mõtlema panev funktsioon. **Keegi ei tohi oma naisele kätega kallale minna!** Kõigepealt peab mees proovima inimese kombel asjast rääkida. Kui naine keeldub ja ikka samamoodi edasi käitub (ja tegu peaks olema tõesti häbiväärse käitumisega), on mehel veel võimalus ta voodis hüljata ja sellega võib-olla naist oma tegude üle mõtlema panna. AINULT SIIS, KUI KÕIK MUUD VÕIMALUSED ON AMMENDATUD ja naine ikka sama halvasti edasi käitub, on mehel õigus teda füüsiliselt karistades korraks kutsuda.

Kui Prohvet (saws) seda seletas, küsisid kaaslased tema käest, mida kujutab endast siis see füüsiline karistus ja Prohvet (saws) võttis selle peale rohutuusti, äigas sellega kergelt vastu oma kätt ning ütles: „Vot nii!“. Kui meil seda seletust ei oleks, siis Koraani järgi võiks arvata, et mehed peavadki oma naised vaeseomaks peksma. Seega, Koraan annab seaduse, sunna seletab seda.

Kas on meil võimalik üldse aru saada Koraanist ja täita selle käskusid, kui Muhammed (saws) ei oleks meile kõike seda seletanud? Õige vastus oleks, et meie mõistmine oleks siis äärmiselt pinnapealne. Koraanis on väga palju kohti, kus meile antakse käsk midagi teha või mitte teha. Üks nendest on näiteks käsk palvetada. Kuid kas Koraan seletab meile kuidas palvetada?

Koraan on täiuslik – ta on andnud meile täiuslikult edasi käsu. Kuidas aga seda käsku täita, selle kohta jagas meile seletusi Prohvet (saws) ja selleks on meil tema õpetus. Koraan on andnud meile käsu tappa loomi teatud kindlal viisil. Kuid kas Koraan seletab meile lahti, kuidas seda just teha? Koraan ei ole mingi lihunikuõpik, tegemist on seaduseraamatuga. Prohvet Muhammed (saws) oli see, kes meile seletas, kuidas täpselt tuleb loomi nii tappa, et liha oleks võimalikult tervislik ja looma piinad võimalikult vähesed. Selliseid näiteid võiks tuua pea lõputult.

Teine Koraani autoriteedile rõhuvate sektide argument on see, et Muhammed (saws) oli vaid inimene, seega ka tema võis eksida ning järelikult ei ole meil vaja tema sõnu puhta kullana võtta ega tema õpetust järgida; peame järgima vaid Koraani. See väide ei vasta muidugi absoluutselt tõele. Tasuks endalt küsida:

1. Kas oleks Jumal valinud Sõnumitoojaks inimese, kelle sõna ja tegusid usaldada ei saa?

2. Kas oleks Jumal võinud lubada seda, et Tema Sõnumitooja teeks midagi sellist, mida ta heaks ei kiidaks ja seega juhiks rahva valele teele?

Seega, kas võime Prohveti (saws) sõna usaldada? Selleks annab Koraan ise meile vastuse. Vaatame näiteks 66. peatüki esimest värssi. Seal seisab: “Oo Prohvet, miks keelad (endale) seda, mille Jumal on sulle teinud lubatuks, soovides meelt mööda olla oma naistele? Ja Jumal on Andestav, Halastav.”

Seejärel räägib Jumal meeste vannetest ja sellest, kuidas kord üks Prohveti (saws) naine ütles teisele midagi ja Prohvet (saws) sai sellest teada. Kuid midagi täpsemalt seletatud ei ole. Kas oleks võimalik antud värssidest aru saada, ilma et meil oleks abi Prohveti (saws) sunna? Kas mõistaksime Koraani täit mõtet siin, Isanda vihjet? Mille kohta on Jumal nii öelnud?

Õnneks on meil sunna ja see värss ning lugu selle taga õpetab meile nii mõndagi. Asi juhtus järgnevalt – Prohvet (saws) armastas väga mett. Ühel tema naistest õnnestus aeg-ajalt mett muretseda ja Prohvet (saws) käis siis heal

meel tema juures mett söömas. Teised naised said selle peale armukadedaks. Mõned neist leppisin omavahel kokku, et iga kord, kui Prohvet (saws) tuli nende juurde mee lõhnaga, siis nad ütlesid, et küll see on halb lõhn. Prohvet (saws) nägi nende kavaluse muidugi läbi ning solvus. Ta vandus, et kui tema naistele mee lõhn ei meeldi, siis ei võta ta kunagi enam mett suu sisse. Selle vande peale tuligi kohe Isandalt ilmutus, mis ütles: **“Oo Prohvet, miks keelad (endale) seda, mille Jumal on sulle teinud lubatuks, soovides meelt mööda olla oma naistele? Ja Jumal on Andestav, Halastav.”**

Mida õpetab meile see lugu? Eelkõige seda, et Prohvet (saws) oli Jumala pideva valve all ning isegi selline näiliselt süütu samm, nagu endale mee keelamine, ei toh-

tinud Prohveti (saws) puhul kõne allagi tulla, kuna tema oli ju kogukonnale eeskujuks. Kui Prohvet (saws) olekski endale mee söömise keelanud, oleksid ka paljud tema järgijad tema moodi mitte enam mett sünnud ja lõppkokkuvõttes, kujutame me kõik ette, milline kahju oleks sellest sündinud moslemite kogukonnale, kuna mesi on ju igati tervislik ning kasulik asi.

Seega, kui Prohvet (saws) ei tohtinud endale isegi mett keelata, et mitte seda terve kogukonna jaoks seaduseks muuta, kuidas oleks siis Jumal lasknud Prohvetil (saws) sõna võtta veelgi olulisemate küsimuste puhul (nagu näiteks naiste katmine, abielurikkumine, palve jne) ilma teda vigase õpetuse puhul parandamata? See ei ole lihtsalt võimalik! Mee lugu on kinnitus sellele, et Muhammed (saws) ei saanud eksida. Need üksikud korrad, kui ta eksis (ja siiski Jumala poolt ette määratult, et Ta saaks meile midagi tõestada), parandas Jumal teda kohe! See tähendab, kui Muhammed (saws) oleks veel eksinud, oleks Jumal teda otsekohe tema veas parandanud, et ta inimesi valesti ei õpetaks. Ja veel, kui Jumal juba võttis vaevaks nii tühise asja, nagu selle meeloo puhul, Muhammedile (saws) märkuse teha, siis mis oleks Ta veel teinud, kui Muhammed (saws) oleks milleski rängemas eksinud?

Võin kinnituseks tuua veel teise näite Koraanist, seekord 80. peatüki algusest (värssid 1-12). Seal seisab: **“Ta kortsutas kulmu ning pööras selja, kui ta juurde tuli (keegi teatud) pime mees. Ja kust sa tead, võib-olla saab ta (pattudest) puhtaks? Või ta tuletab meelde Jumalat ning sellest on talle kasu? Ja mis puutub sellesse, kes arvab end olevat iseenesest piisava, temaga sa tegeled. Kas on see sinu mure, kui ta ka puhtaks ei saa? Ja mis puutub sellesse, kes tuli sinu juurde jooksupalu ja kes kardab, tema suhtes oled sa hoolimatu ja pöörad oma tähelepanu teisele. Ei! Tõesti see on hoiatuseks, seega kes soovib, kuulaku seda.”**

Kes kortsutas kulmu? Kes oli see pime mees? Keda hoiat-

tatakse, mille eest ja millal? Kuidas sellest loost aru saada? Kõigile neile küsimustele võime vastuse leida vaid siis, kui otsime seletust sunnast. Sunnas on selle kohta olemas hadithid, mis meid ilmutustingimustes informeerivad ja teada annavad, kellele manitsus oli suunatud ja miks. Lugu oli järgnev: Prohvet (saws) oli parajasti mošees mõjukatele hõimujuhtidele teatud teema kohta selgitusi ja gamas, kui sinna tuli ka vaene, pime, veidi aeglase taibuga mees. Ta segas Prohvetile (saws) vahele. Prohvet (saws) kortsutas selle peale kulmu ning ei pööranud vaesekesele enam tähelepanu. Siit tuligi hoiatus Jumalalt – olgugi, et see mees (Abdullah bin Umm Maktum) oli vaene ning pime ja olgugi, et ta ei olnud võib-olla kõige teadjamate meeste hulgast, kuid ta oli tulnud Prohveti (saws) juurde, et kuulata Koraani ning Prohvetil (saws) ei ole mingit õigust talle seda keelata, kuna tema ei otsusta seda, kui hea või kui halb moslem kelleski saab. Kõik, olgu nende seisus milline tahes, peavad saama tema poolt üheväärselt kohtlemise osaliseks.

See lugu näitab meile taas, et Prohveti (saws) vähimagi libastumise korras Jumal teda otsekohe parandas ning ei lasknud tal kunagi midagi valet öelda ega teha. Prohveti (saws) kogu elu oli Jumala poolt juhitud ning ükskõik, mis ta ütles või tegi, keelas või heaks kiitis, kõik oli sõnum meie Isandalt ja seega peame selle järgi ka tegema. Vahel tegi Muhammed (saws) ka meelega vigu. Näiteks kord palvetas ta mošees dohri (või asri) palvet ja tegi selle 2-rakalisena. Siis tõusis püsti ja asus mõni meeter eemale seisma. Keegi ei julgenud midagi öelda ja nii ta seisis seal tükk aega, kuni ta kaaslased juba nägid, et ta nagu oli väga rahulolematu ja ta nagu ootaks midagi. Üks neist siis küsis, kas dohr (või asr) on nüüd 2-rakaline? Muhammed (saws) vastas, et ei. „Aga sa tegid ta 2-rakalisena!” ütles kaaslane selle peale. „Ei teinud,” ütles Muhammed (saws), ise näost punetades. „Tegid küll, Jumala Sõnumitooja,” vastas kaaslane. Teised toetasid teda. Selle peale astus Muhammed (saws) ette ja nad tegid kaks puudujäänud rakat ja paranduskummardused. Muhammed (saws) eksis, kuid ka see eksimus oli talle Jumalast määratud, et ta saaks meile õpetada, mida siis teha, kui meie eksime. Olgugi, et Jumal on eksimatu ja Tema Sõnumitooja (saws) vääramatu, oleme meie vaid inimesed ja me peame selleks puhuks, kui Tema Prohvetit (saws) meie juures enam ei ole, teadma, kuidas käituda, kui teeme vigu.

Jumal ütleb Koraanis (33:21): **“Tõepoolest, Jumala Sõnumitoojas on suurepärase eeskuju (mida järgida) sellele, kes loodab Jumalaga kohtuda, usub Viimsesse Päeva ja mäletab pidevalt Jumalat.”**

Prohvet (saws) tegi selle järgi, mis temale saadeti ja tema on meile kõige suuremaks eeskujuks, kuna kui imiteerime seda, kuidas tema asju tegi, siis oleme kõige lähemal ka sellele, mida Jumal tahtis, et me Koraanist aru saaksime. Prohveti (saws) eeskuju on kõiges. Ta ise on meile öeldnud, näidanud, kuidas teha.

Lõpetuseks mõningaid Koraani värsse, mis peaks igale moslemile selgelt ütlema, et Muhammedi (saws) eeskuju järgimine on meile kohustuseks :

“Ütle (O Muhammad): „Kui sa (tõeliselt) armastad Jumalat, järgi mind (prohvetit)! Jumal armastab siis sind ja andestab sinu patud.” Ja Jumal on kõige andestavam, armulisem.” (3:31)

“Ütle: Kui sinu isad, pojad, vennad, kaasad, lähedased, sinu teenitud varandus, kaubandus, mille alla-käiku kardad, või elamud, milles rõõmu tunned, on

sulle armsamad kui Jumal või tema Sõnumitooja ja Tema nimel püüdlemine, siis oota kuni Jumal toob kuuldavale oma otsuse. Ja Jumal ei juhi neid, kes Tema vastu mässavad.” (9:24)

„Kui Jumal ja tema Sõnumitooja on midagi otsustanud, ei ole usklikul, olgu ta siis mees või naine, selle otsuse suhtes mingit valikuvõimalust. Ja igauks, kes ei kuuletu Jumalale ja tema sõnumitoojale, on tõepoolest valel teel.” (33:36)

“Mistahes hea, mis sinuni jõuab, on Jumalalt, kuid mistahes kuri, mis sulle osaks saab, on sinust enesest. Ja me oleme saatnud sind (Muhammed) Sõnumitoojaks inimkonnale ja Jumal on piisav tunnistaja. Igaüks, kes kuuletub sõnumitoojale, kuuletub tõepoolest Jumalale. Kuid sellele, kes pöördub tagasi, ei ole Me saatnud sind (Muhammed) valvuriks.” (4:80)

„Ja kes kuuletub Jumalale ja tema Sõnumitoojale, need võetakse igaveseks vastu aedadesse, mille alt jookseb läbi jõgi ja see on suur õnnistus. Ja igauks, kes ei kuuletu Jumalale ja tema sõnumitoojale ja ületab Tema poolt seatud piirangud, selle viskab Ta igaveseks tulle ja ta saab tundma häbistavat piina.” (4:13-14)

“Tõepoolest, Jumala sõnumitoojas on suurepärase eeskuju (mida järgida) sellele, kes loodab Jumalaga kohtuda, usub Viimsesse Päeva ja mäletab pidevalt Jumalat.” (33:21)

“Mida iganes Sõnumitooja sulle annab, nõustu sellega, ja mida iganes ta sulle keelab, hoia end sellest. Ja austa Jumalat, tõepoolest Ta on karistuses range.” (59:7)

„Olgu need, kes astuvad sõnumitooja korralduste vastu, teadlikud neile langevast kohtuprotsessist (fitnah), ja neile osaks saavast valusast piinast.” (24:63)

“Ka ei räägi ta (iseenda) soovist. See on vaid talle saadetud ilmutus.” (53:3-4)

“Ja samuti, kui saatsime enne sind (Muhammed) hoiataja igale rahvale, ütlesid nende seast rikkamad: “Meie isad järgisid kindlat rada ja usku, ja me käime kindlasti nende jalajälgedes.” (Hoiataja) ütles: “Isegi kui ma toon teile paremad juhised, kui need, mida teie isad järgisid? ...” (43:23-24)

„Kuid ei, su Issanda nimel, neil ei saa olla tõelist usku, kuni nad teevad sinust (Muhammed) kohtuniku endi vahel kõigis vaidlusalustes küsimustes ja neis ei ole sinu otsustele vastuhakku, vaid nad võtavad need kuulekalt vastu.” (4:65)

„Teie, kes te usute, kuuletuge Jumalale ja kuuletuge Sõnumitoojale ja neile teie seast, kes on võimul. Kui teie hulgas tekivad erinevused (arvamustes), pöörduge sellega Jumala ja Tema Sõnumitooja poole, kui usute Jumalat ja Viimset Päeva. See on parem ja sobivam viimse otsusena.” (4:59)

„Kuuletuge Jumalale ja Tema Sõnumitoojale ja ärge vaielge (teineteisega), kui te julgus ja tugevus kaovad ja olge kannatlikud “ tõepoolest, Jumal on nendega, kes on kannatlikud.” (8:46)

„Usklike vastuseks, kui nad kutsutakse Jumala ja Tema Sõnumitooja ette õigusemõistmiseks, pole midagi muud, kui järgnev: nad ütlevad “Me kuuleme ja kuuletume.” Ja nemad on edukad. Ja kes kuuletuvad Jumalale ja Tema Sõnumitoojale, kardavad Jumalat ja teevad õigeid tegusid, nemad on edukad.”(24:51-52)

SUNNA JÄRGIMISE KASULIKKUS JA KOHUSTUS

Habib Ahmad Mashhur al-Haddad: „Paradiisi Vöti“ („Miftah al-Jannah“)
Tõlkinud: Nele

SUNNA JÄRGIMISE OLULISUS

Koraanis on kirjas, et Prohvet (saws) võtab ära rasked koormad, teeb reegleid, õpetab kogukonda Koraani selgete ja peidetud tähenduste kohta. Kui vaadata sunna tavasid, näeme, et Prohvet (saws) andis väga erinevate teemade kohta palju infot. Seda infot on hiljem tõlgenud selle aja õpetlased ja nende praktiseerimine on jätkunud igapäevaelus ja jõudnud meini põlvest põlve edasi kandudes.

Jumal ütleb suuras Al-Imran, et Prohvetil (saws) olid vastavad omadused Koraani õpetamiseks ja inimkonna puhastamiseks:

„Tõepoolest, Ta andis usklikele armu, kui Ta tõstis nende hulgast üles Sõnumitooja, ühe nende endi seast, kes luges neile ette Tema sõnumit ja puhatas neid, ja õpetas neile seda Raamatut ja seda Tarkust, kuigi enne seda olid nad tõepoolest eksinud.“ (3:164).

Vaadakem fraasi „õpetades neile seda Raamatut ja seda Tarkust“. „Selle Raamatu“ all on mõeldud Koraani ja „Selle Tarkuse“ all Prohveti (saws) sunnat, sest just sunna seletab lahti Koraani ja selle, mis seal kirjas on. Ei ole võimalik mõista Koraani ja praktiseerida selle nõudeid täiuslikult, kui ei järgita Jumala Prohveti (saws) sunnat. Meie religioon on terviklik vaid Koraani ja sunnaga. Ajal, mil Koraan ilmutati, õppisid ja praktiseerisid inimesed Prohveti (saws) ümber meie religiooni nõudmisi, nagu Jumala poolt nõutud, tehes seda Prohveti (saws) eeskujuga (st sunna) kohaselt. Prohvet (saws) on tõepoolest oma eluga olnud väga oluliseks eeskujuks, kuna just nii, nagu tegi tema, eeldab Jumal, et ka meie teeksite. Seega on tema õpetuse säilitamine ning edasi andmine äärmiselt oluline.

Koraan ütleb mitmes kohas, et tuleb „õigesti kummardada/palvetada“. Kuidas me ilma Sunnata teeksite, milline on „õige kummardamine/palvetamine“?

„Kui sa oled sooritanud palve, meenuta Jumalat seistes, istudes ja nõjatudes. Ja kui sa oled turvalises kohas, järgi õiget palvetamist. Kindlatel tundidel palvetamine on usklikele kohustuseks.“ (4:102) (Vt ka 9:18; 2:177, 14:37, 14:40) Jumal lisab teistes Koraani peatükkides, et need, kes õigesti palvetavad, on „siirad, jumalakartlikud“ (2:177) ja „vaid nemad on õigel teel“ (9:18).

Teise näitena võib tuua Prohveti (saws) reedese päeva kohta tehtud soovitusel ja selle, mis ta ütles reedese palvuse kohta. Puhtuse, toitumise, tagasihoidlikkuse ja muu kõrval, mis on meile parim, on Koraanis mainitud ka kohustusi nagu paastumine, enda puhastamine ja palverännak (hadž). Kuna nende sooritamise kohta puudub Koraanis detailne info, tuleb see jälle leida sunnast ehk vaadata, kuidas Prohvet (saws) seda tegi.

Sunna on mõjutanud moslemite elu läbi ajaloo, kujunda-

des nende Jumala teenimise tavasid. Alates meie Prohveti (saws) ajast, millest on möödunud sajandeid, on moslemid Jumalat teeninud kooskõlas sunnaga. Viis korda päevas palvetamist, paastumist, almuseandi ja ohverdumist on praktiseeritud sadu aastaid muutumatul kujul ja selliste teemade üle vaidlemine, nagu palvekordade ajad, rakade (palveühikute) arv jne on täiesti ebavajalik. Need kõik on kohustuslikud Jumala teenimise viisid, mille detaile on kirjeldatud sunnas. Koraan sisaldab mitmeid värsse selle kohta, et Prohvetit (saws) tuleb järgida:

„Tõepoolest oleme saatnud sind (prohvet) tunnistajana ja heade sõnumite toojana ning hoiatajana, et sa (inimkond) võiksid uskuda Jumalasse ja tema Sõnumitoojasse ja võiksid teda (prohvetit) aidata ja järgida; ja et sa võiksid kuulutada Tema ülistust, hommikul ja õhtul. Tõepoolest need, kes vannuvad sulle (prohvet) truudust, vannuvad truudust Jumalale; Jumala käsi on üle nende käte. Seetõttu, igaüks kes murrab oma usku, murrab seda vaid enese hinge vigastamiseks ja igaüks, kes täidab seda, mida on Jumalale lubanud, sellele tagab ta väärrika tasu.“ (48: 8-10)

„Igaüks, kes kuuletub Sõnumitoojale, kuuletub tõepoolest Jumalale. Kuid sellele, kes pöördub tagasi, ei ole Me saatnud sind (Muhammed) valvuriks.“ (4: 80) Tähelepanu tuleks pöörata just Sõnumitoojale (saws) kuuletumisele. See näitab meile, et Sõnumitooja (saws) järgimine, teisisõnu tema nõudmiste ja reeglite täitmine, on Jumala poolt meile kohustuslikuks tehtud. Koraani uurides mõistame, et meie Prohvetil (saws) on õigus lubada ja keelata lisaks sellele, mis on juba lubatud või keelatud Koraanis. Nt „Mida iganes Sõnumitooja sulle annab, nõustu sellega, ja mida iganes ta sulle keelab, hoia end sellest. Ja austa Jumalat, tõepoolest Ta on karistuses range.“ (59:7).

Samuti on värssides juttu sellest, kuidas usklikud, mingit teemat halvasti mõistes, oma küsimustega Prohveti (saws) poole pöördusid ja Prohvet (saws) nende eest otustas.

Koraanis on Prohveti (saws) kohtumõistjaks olemisele vastuseisjate ning tema otsuste mitte-aksepteerijate kohta öeldud järgnevat:

„Kui Jumal ja tema Sõnumitooja on midagi otsustanud, ei ole usklikul, olgu ta siis mees või naine, selle otsuse suhtes mingit valikuvõimalust. Ja igaüks, kes ei kuuletu Jumalale ja tema Sõnumitoojale, on tõepoolest valel teel.“ (33: 36)

Nagu näha, nõuab Jumal oma värssides rangelt Prohvetile (saws) kuuletumist. Seetõttu on võimalik islamit järgida vaid kasutades Koraani koos sunnaga. Antud teemat puudutavad selgitused värssides on kindlad ja selged.

Seega on sunna kõrvalejätmine Koraani olemusega täielikus vastuolus.

Imaam Malik, üks suurimaid islami õpetlasi, on võrrelnud Prohveti (saws) sunnat Noa laevaga. Ta on öelnud: „**Prohveti sunna on kui Noa laev: kes sellesse astub, jõuab halastuseni, ja kes sellest keeldub, on uppunud.**“

JUMALA KÄSK KORAANIS JÄRGIDA SUNNAT

Koraan on viimane jumalik raamat, mille Jumal on ilmutanud teadmiseks ja juhtnööriks inimkonnale. See on selgitus inimesele kõige kohta, et ta saaks olla õigesti juhitud. Paljudes Koraani värssides on kästus Jumala Prohvetile (saws) kuuletuda. Tegemist on üpris olulise käsuga, kuna Koraani täielik mõistmine on võimalik vaid Prohveti (saws) sunnat järgides.

„**Ütle (Muhammad): „Kui sa (tõeliselt) armastad Jumalat, järgi mind (st prohvetit)! Jumal armastab siis sind ja andestab sinu patud.**“ Ja Jumal on Andestavaim, Armulisim.” (3:31)

See värss ütleb vägagi selgelt, et kui keegi väidab, et armastab Jumalat, peab ta järgima sunnat ja vaid siis Jumal armastab teda ja andestab talle. Paljud inimesed tänapäeval ütlevad, et me armastame Jumalat, kuid räägivad samas sunna vastu. Islami õpetlased on öelnud, et igaüks kes nii käitub, on valetaja ja ei armasta Jumalat – vastasel juhul järgiksid nad armastatud Prohvetit (saws), kuna Jumal on nii käskinud.

„**Ütle: Kui sinu isad, pojad, vennad, kaasad, lähedased, sinu teenitud varandus, kaubandus, mille allakäiku kardad, või elamud, milles rõõmu tunned, on sulle**

armsamad kui Jumal või tema Sõnumitooja ja Tema nimel püüdlemine, siis oota kuni Jumal toob kuuldavale oma otsuse. Ja Jumal ei juhi neid, kes Tema vastu mässavad.” (9:24)

„**Prohvet on usklikele lähem kui nad on iseendile ja tema naised on nende emad.**“ (33:6)

Need kaks viimast värssi näitavad, et me peame armastama Jumalat ja Tema Prohvetit (saws) veelgi enam, kui me armastame iseendid! Tõeline armastus Prohveti (saws) vastu on järgida tema sunnat.

Tänapäeval on moslemi kogukonna siseselt palju lahk-arvamusi. Ilmselt on põhjus Koraani ja sunna teelt eksimises. Paljud moslemid on olnud Prohvet Muhammedi (saws) sunna suhtes väga hooletud. Moslemid arvavad ilmselt, et neil on Muhammedile (saws) kuuletumises valikuvõimalus. Nende ekslikuks arvamuseks on, et Prohvetile (saws) kuuletumine on vaid meeldiv ja tasutav, kuid kõigest vaba valik. Nad ütlevad: „Me järgime vaid Koraani ja jätame Prohveti (saws) hadithid sinnapaika.“ Siiski on Koraanist tulenevalt ilmne, et peame talle kuuletuma.

Jumal ütleb: „**Kui Jumal ja tema Sõnumitooja on midagi otsustanud, ei ole usklikul, olgu ta siis mees või naine, selle otsuse suhtes mingit valikuvõimalust. Ja igaüks, kes ei kuuletu Jumalale ja tema sõnumitoojale, on tõepoolest valel teel.**“ (33:36)

„**Mistahes hea, mis sinuni jõuab, on Jumalalt, kuid mistahes kuri, mis sulle osaks saab, on sinust enesest. Ja me oleme saatnud sind (Muhammad) Sõnumitoojaks inimkonnale ja Jumal on piisav tunnistaja. Igaüks, kes kuuletu Sõnumitoojale, kuuletu tõepoolest**

Sumayyah Gettani

Jumalale. Kuid sellele, kes pöördub tagasi, ei ole Me saatnud sind (Muhammed) valvuriks." (4:80)

„Ja kes kuuletub Jumalale ja tema Sõnumitoojale, need võetakse igaveseks vastu aedadesse, mille alt jookseb läbi jõgi ja see on suur õnnistus. Ja igauks, kes ei kuuletu Jumalale ja tema sõnumitoojale ja ületab Tema poolt seatud piirangud, selle viskab Ta igaveseks tulle ja ta saab tundma häbistavat piina." (4:13-14)

Jumal on teinud Prohvetile (saws) kuuletumisest tingimuse, mille alusel võetakse vastu Paradiisi!

„Tõepoolest, Jumala Sõnumitoojas on suurepärane eeskuju (mida järgida) sellele, kes loodab Jumalaga kohtuda, usub Viimsesse Päeva ja mäletab pidevalt Jumalat." (33:21)

Jumal on teinud Prohvetist (saws) meile eeskuju, mitte mõne sportlase ega presidendi, keda ülistada. Miks veedame siis aega püüdes jäljendada uskumatuid, selle asemel et järgida parimat eeskuju – Prohvetit (saws), kelle kohta saame infot tema sunnast?

Koraan käsib meil sunnat järgida 24 tundi päevas, mitte ainult selles, mis meile sobib ja vaid siis, kui see meile sobib. Islam on eluviis ja see on täiuslik vaid siis, kui sunnal on seal oma osa.

„Mida iganes Sõnumitooja sulle annab, nõustu sellega, ja mida iganes ta sulle keelab, hoia end sellest. Ja austa Jumalat, tõepoolest Ta on karistuses range." (59:7)

„Olgu need, kes astuvad Sõnumitooja korralduste vastu, teadlikud neile langevast karistusest, ja neile osaks saavast valusast piinast." (24:63)

Jumal hoiatab meid valusa piina eest, mis saab osaks neile, kes on sunna vastu! Nii olgu teadlikud need, kes räägivad sunna vastu, ja Jumala lubadus on alati tõene!

„Ka ei räägi ta (iseenda) soovist. See on vaid talle saadetud ilmutus." (53:3-4)

Siin teeb Jumal selgeks, et Prohveti (saws) hadithid ja see, mida ta on käskinud, ei ole mitte temalt endast (vabast soovist), vaid need on tulnud Jumalalt ilmutusena ja seepärast peame me neid järgima! Muhammed (saws) ei mõelnud välja omi seadusi; kõik mis ta meilt nõudis, tuli Jumalalt, nagu Jumal ka ütleb järgmises värsis: „Ja samuti, kui saatsime enne sind (Muhammed) hoiataja igale rahvale, ütlesid nende seast rikkamad: 'Meie isad järgisid kindlat rada ja usku, ja me käime kindlasti nende jalajälgedes.' (Hoiataja) ütles: 'Isegi kui ma toon teile paremad juhised, kui need, mida teie isad järgisid? ...' (43:23-24)

„Kuid ei, su Isanda nimel, neil ei saa olla tõelist usku, kuni nad teevad sinust (Muhammed) kohtuniku endi vahel kõigis vaidlusalustes küsimustes ja neis ei ole sinu otsustele vastuhakku, vaid nad võtavad need kuulekalt vastu." (4:65)

Sellest värsist näeme, et meil ei saa olla islamis tõelist usku, kui me ei aktsepteeri ega järgi sunnat.

„Teie, kes te usute, kuuletuge Jumalale ja kuuletuge Sõnumitoojale ja neile teie seast, kes on võimul. Kui teie hulgas tekivad erinevused (arvamustes), pöörduge sellega Jumala ja Tema Sõnumitooja poole, kui usute Jumalat ja Viimset Päeva. See on parem ja sobivam viimse otsusena." (4:59)

„Kuuletuge Jumalale ja Tema Sõnumitoojale ja ärge vaielge (teineteisega), kui te julgus ja tugevus kaovad ja olge kannatlikud – tõepoolest, Jumal on nendega, kes on kannatlikud." (8:46)

„Ja ärge olge kui need, kes endi hulgas jagunesid ja

teineteisest erinesid, pärast seda kui nendeni olid jõudnud selged tõendid ..." (3:105)

Prohveti eluajal ei eksisteerinud mõistet sunni moslemid ja shiia moslemid jm grupeeringud. Kõik kes järgisid Koraani JA Prohvetit (saws), seda kuidas tema käitus ja elas,

„Ma annan teile nõu: kartke ja austage Jumalat ning kuulake ja kuuletuge (oma moslemist juhile) – isegi kui teie juhiks saab Etioopiast pärit ori. Need, kes elavad pärast mind, näevad palju lahkarvamusi (moslemite hulgas). Nii et järgige minu sunnat ja peale mind tulevate õigesti juhitud järgijate sunnat – hoidke sellest küünte ja hammastega kinni. Olge ettevaatlikud uuendustega (st religiooni valas), sest iga uuendus on muutus ja iga muutus on kõrvalekaldumine (tõelisest teest)" (At-Tirmidhi).

olidki moslemid. Seega kõik, kes sellest esialgsest, ilmutatud islamist erinevad, ei ole moslemid, nagu nad ei olnud seda ka siis, kui nad mingil moel ei ühtinud ilmutatuga – täiustatud religiooniga; sellega mis teeb islamist islami ja moslemist moslemi. Täide on läinud ka Jumala ütlus, et õigel teel olid on vähemuses (6:116) – enamuses on need, kes Prohveti (saws) sunnat täpselt ei järgi.

Jumal räägib edukatest: „Usklike vastuseks, kui nad kutsutakse Jumala ja Tema Sõnumitooja ette õigusemõistmiseks, pole midagi muud, kui järgnev: nad ütlevad „Me kuuleme ja kuuletume." Ja nemad on edukad. Ja kes kuuletuvad Jumalale ja tema sõnumitoojale, kardavad Jumalat ja teevad õigeid tegusid, nemad on edukad." (24:51-52)

Väita, et sunnat ei peaks järgima, on kufr (uskumatus), kuna see on mittenõustumine sellega, mis on kirjas Koraanis. Seetõttu on moslemid suurt hoolt kandnud hadithide säilimise eest alates Prohveti (saws) kaaslaste ajast. Need salvestati suuliselt ja kirjalikult ning nende veatust uuriti väga täpselt. Vaid need, kelle usk sunna toojasse (st Muhammedi (saws) oli vähene, eemaldusid sellest. Seda tehes eirasid nad aga islami üht põhimõtet ja näisid islami suhtes hoolimatutena või salajase vaenlasena.

HADITHE SUNNA JÄRGIMISE OLULISUSEST

Abu Hurayrah (raa) edastas, et Prophet (saws) ütles:

„Kogu minu umma (kogukond, järgijad) sisenevad Paradiisi, välja arvatud need, kes sellest keelduvad. Kes olid koos temaga küsisid: „Ja kes sellest keelduks?" Prohvet (saws) ütles: „Kõik, kes mulle kuuletuvad, sisenevad Paradiisi, ja neid kes mulle ei kuuletu, vastu ei võeta." (Sahih Al-Bukhari)

Abu Dawud edastas Al-'Irbaad ibn Saariyah poolt, et „Jumala sõnumitooja juhtis meid ühel päeval palves, siis pöördus ta meie poole. (Ta ütles): „Pange tähele minu sunnat (teed) ja õigesti juhitud kaliifide teed, kes tulevad pärast mind, järgige seda ja pidage sellest rangelt kinni." (Sahih Abi Dawud, Kitab Al-Sunna)

„Ei ole ühtki täis kõhuga inimest, kes, nõjatudes oma padjale, kuuleb minu käsku ja ütleb: „Las meie vahel olgu selles asjas kohtunikuks Jumala Raamat: me kuuletume sellele, mis me sealt leiame." Teadke, et tõepoolest on mulle antud Raamat ja sellega koos see, mis on sellele sarnane (tarkus ehk sunna)." (Ahmad, Abu Dawud, köide. IV, lk. 200, Sahih ul-Jaami, Ibn Hajar, al-Isaba, köide. I, lk. 488)

Al-Tirmidhi edastas Abu Raafi' ja teiste poolt, et Prohvet (saws) ütles: „Ma ei taha näha kedagi teist oma sohvale

nõjatumas, kui ta kuuleb minu juhtnööre või keeldusid, ja ütleb: „Ma ei nõustu sellega, me ei leia midagi sellist Jumala raamatus.“ Abu ‘Iisaa ütles: „See on sahiih hasan hadith.“ (Sunan al-Tirmidhi, Shaakir väljaanne, nr. 2663).

Edastaja Anas: Prohvet (saws) ütles:

‘Usk on sellel, kellel on kolm järgmist omadust:

1. Kellele Jumal ja Tema Sõnumitooja saavad kallimateks kõigest muust.
2. Kes armastab teist inimest ja armastab teda vaid Jumala pärast.
3. Kes ei soovi tagasi pöörduda ateismi (uskumatusse), nagu ta ei soovi saada visatud tulle.”

Ja Anas (raa) edastas, et Prohvet (saws) ütles: „Kellelgi teist pole usku enne, kui ta armastab mind rohkem, kui oma vanemaid, oma lapsi, ja kogu inimkonda.“ (Al-Bukhari ja Muslim)

Al-Irbaadh bin Saariyah edastas, et Jumala sõnumitooja pidas oma kaaslastele kord pärast fažri palvust sellise jutluse, mis pani nende pisarad voolama ja südamed värise-ma. Üks mees ütles: „See tundub olevat su viimne jutlus; anna meile nõu, Jumala Sõnumitooja!“ Prohvet (saws) ütles:

PROHVETI (SAWS) KAASLASED JA ÕPETLASED SUNNA JÄRGIMISEST

Ibn Mas‘ud (raa) tavatses öelda: „Järgida ka väikest osa sunnast on parem, kui püüelda raskustega uuendustes (st usulistest küsimustes).“

Al-Hasan Ibn Abi‘l-Hasan (raa) ütles: „Väike tegu sunnat järgides on parem, kui palju tegusid uuendusi järgides.“

Ali (raa) ütles: „Ma ei ole prohvet, ka ei ole ma saanud ilmutust, kuid ma käitun vastavalt Jumala Raamatule ja Prohvet Muhammedi (saws) sunnale, nii palju kui suudan.“

Imam Ahmad Ibn Hanbal (ra) ütles: „Kes iganes hülgab Jumala Sõnumitooja (saws) sõna, on huku äärel.“

Imam Shaafi (ra) edastas otsuse sahaaba õpetlaste (Sõnumitooja (saws) kaaslaste), tabi‘ün‘ide (kaaslaste järgijate) ja nende järgijate hulgas: „Kui Jumala Sõnumitooja sunna saab inimesele ilmsiks, ei ole tal muud võimalust, kui seda järgida, olenemata sellest, mida teised inimesed sellest arvavad.“ (Ar-Risalah At-Tabukiyyah, Ibn Ul-Qayyim)

Shafi‘ (ra) ütles: „Jumal on seadnud inimesele kohustuse kuuletuda Tema Raamatule nagu ka tema Sõnumitooja sunnale, kuna Ta ütleb oma Raamatus: „O meie Isand, tõsta nende hulgast üles Sõnumitooja, üks nende

endi seast, et edastada neile Sinu märgid ja õpetada neile Seda Raamatut ja Tarkust (ehk sunnat) ja neid puhastada. Tõepoolest, Sa oled Kõikvõimas, Kõige Targem.“ (2:129)

Shafi‘(ra) ütles: „Ma ei tea kedagi sahaaba ja tabi‘ün‘ide hulgast, kes oleks edastanud Jumala Prohveti (saws) ütluse, ilma et ta oleks sellega nõustunud, seda järginud ja kinnitanud, et see on sunna. Need, kes tulid pärast tabi‘ün‘e ja need, keda me kohtasime, tegid teisiti – nad nõustusid ütlustega ja võtsid neid kui sunnat, ülistades neid, kes seda järgisid, ja kritiseerides neid, kes läksid nende vastu. Kes iganes sellelt rajalt kõrvale kaldus, seda peeti kõrvalekaldujaks Prohveti (saws) ja tema kaaslaste teelt ja talle järgnenud õpetlaste teelt ja teda peeti üheks asjatundmatuks, vähiklikuks inimeseks.“

HOIATUS SUNNA HÜLGAMISE EEST!

Jumal teeb Oma Raamatus (Koraanis) meile selgeks: „Teie, kes te usute, kuuletuge Jumalale, ja kuuletuge Sõnumitoojale, ja ärge laske oma tegudel luhta minna!“ (47:33)

Kõik kes sunna hülgavad, ei kuuletu aga Prohveti (saws) poolt seadustatule, mida ta mitte ise oma suva järgi välja ei mõelnud, vaid milles Jumal teda juhtis ja inspireeris.

Kuid mis põhjusel hüljatakse sunna? Inimesed on edevad ja neile saavad tühised asjad Jumala käsust olulisemaks. Seega ignoreerivad nad Jumala poolt seadustatut.

„Kuid need, kes ei kuuletu Jumalale ja Tema Sõnumitoojale ja ületavad Tema piirangud, need pannakse igaveseks Tulle ja neile saab osaks häbistav karistus.“ (4:14)

Jumala kõige viimane ilmutus Prohvet Muhammedile (saws) oli: „Täna olen ma täiustanud teie religiooni ja lõpule viinud Oma soosingu teie suhtes ja olen teile usuks valinud islami (Jumala tahte teie äieliku allumise).“ (5:3)

Islam on teooria (Koraan ehk Jumala sõnum) ja õige praktika (sunnat ehk sõnumi praktiseerimine Sõnumitooja (saws) eeskujul) ning reeglid, kuidas teooriat ja praktikat ühitada ja neid järgida (Šaria ehk Koraani ja sunna põhjal koostatud seadusandlus).

Andku Jumal meile kõigile jõudu järgida seda usku täiuslikult. Ja juhtigu Ta meid õigele teele, sest see, keda Jumal juhib, on tõepoolest õigel teel, ja seda, kelle Ta saadab eksiteele, ei saa keegi õigele teele juhtida.

KAKSTEIST PÕHJUST JÄRGIMAKS KORAANI KÕRVAL KA SUNNAT

Vastuseks ainult-Koraani moslemite artiklile „12 põhjust järgimaks ainult Koraani“, mille allikat ei soovi me hetkel avaldada (ka antireklaam on reklaam ja nii mõnigi öde uudishimust ja teadmatuses nende küüsi langenud).

Autor: Aisha

Ainult-Koraani moslemid püüavad hoolega propageerida vaadet, mille kohaselt „õiged“ moslemid peaksid järgima vaid Koraani ning hülgama Prohvet Muhammedi (saws) sunna.

Antud artikkel ongi kirjutatud selleks, et lahti seletada mõningaid (täpsemalt 12) neile väga omast arusaama nende tõelises valguses. Paljud värsked moslemid ei tunne veel hästi ei islamoloogiat ega araabia keelt, seega on neil väga raske igasugustele ainult Koraani moslemite argumentidele vastu vaielda. Siinkohal valgustame neid veidi.

Artikkel on üles ehitatud põhimõttel, et iga 12 punktis on kõigepealt ära toodud ainult Koraani moslemite väide (nende oma artiklist; kaldkirjas), seejärel aga seletus, miks see väide vett ei pea.

1. Koraanis on kästus kõigil moslemitel järgida ainult Koraani, see käsk leidub mitmetes värssides. Näitena toome välja järgmised:

„Need on Jumala ilmutused, mida Me retsiteerime teile tões. Millistesse hadithitesse peale Jumala ja Tema ilmutuste nad usuvad?“ (45:6)

„Kas otsin peale Jumala teist seaduste allikat kui Tema on ilmutanud teile selle raamatu üksikasjalikult detailsena?“ (6:114)

Esimene punkt on kohe heaks näiteks sellest, kuidas inimesed, kellel puudub vajalik kompetents, Jumala sõna oma äranägemist mööda moonutavad.

Araabiakeelse sõnal „**hadith**“ on teatud tähendus: „jutustamine“, „diskussioon“, „intervjuu“, „kõne“, „uudis“, „jutustus“, „ütlus“. Sunna kontekstis tähendab see Prohvet Muhammedi (saws) jutustust ja terminoloogilise ühtsuse säilitamise nimel seda tihti ei tõlgita. Mis põhjusel on aga see sõna jäetud 45:6 tõlkimata, jääb arusaamatuks. Ainuke mõeldav põhjus siin on see, et tõlkija on tahtnud neid, kes ise araabia keelt ei mõista, segadusse ajada ja enda sõnu läbi selle kinnitada.

Peale selle, et antud värsis on sõna „hadith“ tõlkimata jäetud, on seal tehtud veel muidki vigu. Grammatiliselt ja sõnavaraliselt korrektsem tõlge oleks järgmine: „**Need on Jumala märgid** (või „värsid“; ka „näited“ või „imed“, aga kindlasti mitte „ilmutused“), mida Me retsiteerime sulle (st Muhammedile) tões. Siis millist jutustust (või „ütlust“) peale Jumala ja Tema **märkide** nad usuvad?“ (45:6)

Siin on eksitud juba väga lihtsate asjade vastu, nagu ainuse „sina“ ja mitmuse „teie“ segiajamine (mis on arva-

tavasti tingitud sellest, et antud tõlge on tehtud mitte araabia vaid inglise keelest, kus „you“ võib tähendada mõlemat) ja lihtsa sõnavara mitte-tundmine, mille käigus sõnale „ajäät“ on antud vale tähendus.

Seega kinnitab Jumal selles värsis hoopis, et Ta saadab Muhammedile (saws) oma märke (või ka „värsse“ või „imesid“) ja küsib, milliseid muid ütlosti peale Jumala omade inimesed usuvad. **Seega ei ole siin mingit keeldu hadithide järgimisele;** kuna kogu Muhammedi (saws) käitumine ja õpetus, mis nendega edasi antakse, pärineb samuti Jumalalt; vaid Jumal esitab hoopis retoorilise küsimuse: kui Tema saadab Muhammediga (saws) inimestele sõnumi, siis mida muud peale selle nad veel usuvad?

Teise näiteks toodud värsi korrektsem tõlge oleks järgmine: „**Kas peaksin siis kedagi teist peale Jumala kohtunikuks võtma, kui Tema on teile alla saatnud täpse Raamatu ...**“ (6:114)

Antud värsi puhul ei ole tõlkevigadest mõtet rääkida, kuna isegi sellisena tõlgituna, nagu see artikli koostajal oli, ei räägi see kuidagi sunna vajalikkuse vastu. Ükski moslem ei vaidle selle vastu, et Koraan on väga täpne raamat, kuna see on Jumala sõna ning Jumala sõna ei saagi olla muud kui täpne. Kuid samas ei eita see, et sellele ülitäpsele raamatule on seletust vaja ja selleks saatsi Jumal selle raamatu Prohvetiga (saws), et too meile asja lahti seletaks.

2. Koraan kinnitab, et ainus sunna on Jumala Sunna. Mitte kusagil pole Koraanis mainitud Sunna't Muhammad!

„Te leiate et Jumala Sunna on ainus Sunna“ (33:62 ja 35:43 ja 48:23)

Taas kord on argumenteerija täiesti põhjendamatult jätnud tõlkimata araabiakeelse sõna „sunna“. Ka ülejäänud tõlge ei ole väga korrektne.

„Sunna“ tähendab araabia keeles „tee“, „viis“ või „teguviis“ ja seega oleks antud kontekstis 33:62 korrektsem tõlge: „(See on) Jumala tee, millel kulgesid ka need, kes olid varem. Ja sa ei leia Jumala tees mingit muutust.“

Sama käib ka 35:43 ja 48:23 kohta.

3. Koraan kinnitab et Muhammadi või ükskõik millise teise sõnumitooja ainus kohustus on Jumala sõnumi edastamine ja mitte ühegi muu õpetuse õpetamine:

„Sõnumitooja ainus kohustus on Jumala sõnumi kohaletoomine“ 5:99 (ka 5:92 ja 16:35 ja 16:82 ja 24:54 ja 29:18 ja

42:48 ja 64:12)

Antud argument ei käi kuidagi sunna vastu, kuna ka sunna on osa Jumala sõnumist. Kui Jumal oleks vaid Koraani piisavaks pidanud, oleks ta võinud saata vaid raamatu, kuid ta saatis selle koos Sõnumitoojaga (saws), et too meile kõik aspektid detailselt lahti seletaks. Sõnumitooja ülesanne on vaid sõnumi edastamine; ta ei ole vastutav selle eest, kas inimesed ka seda järgivad või mitte. Tegelikult käib antud värss hoopis ainult-Koraani moslemite endi arusaama vastu, kuna see kinnitab, et sõnumitoojad on vaid Jumala sõnumi kohaletoimetamiseks ja seega ei saanud nad inimestele mingit muud sõnumit (omaenda arusaamu ja õpetust) edasi anda.

4. Jumal käsib usklikel kuuletuda prohvetile, ent Ta kinnitab samas et prohvetile kuuletumine on ühenduses tema toodud sõnumile kuuletumisega ja ei millegi muuga. Prohvetile kuuletumine ei tähenda seda, et tal oli eraldi oma sunna, millele tuleb kuuletuda. Kinnitus eeltoodud väitele sisaldub värssis 64:12: „Kuuletu Jumalale ja kuuletu sõnumitoojale. Kui te pöördute eemale siis sõnumitooja ainus kohustus on kohale toimetada sõnum (Koraan)” (64:12)

Pange tähele, kuidas kuulekus on ühendatud prohveti ja Koraani kohaletoimetamisega samas värssis.

Argumenteerija on ilusti ise ära öelnud, et „prohvetile kuuletumine ei tähenda seda, et tal oleks eraldi oma sunna” ja nii see ongi – kõik, mis prohvet või sõnumitooja inimesteni toimetab, on Jumalalt, sest Jumal ei laseks oma saadikutel inimesi sellega segadusse ajada, et laseks prohvetil ise asju juurde leiutada. Seega, kõik mis prohvet meile edasi annab, on Jumalalt.

Ilma Koraanitõlke vigu arutamata võib ka 64:12 juurde lisada sama kommentaari, mis 5:99 juurde: lause mõte seisneb selles, et sõnumitooja ülesanne on vaid sõnum edastada ja ta ei ole vastutav selle eest, kas inimesed seda ka järgivad või mitte.

5. Mitte kusagil Koraanis pole kirjas sõnad: „Kuuletu Jumalale ja kuuletu Muhammadile” või kuuletu Jeesele või Moosesele. Alati on kasutatud sõna sõnumitooja rõhutamaks Jumala sõnumit, millele tuleb kuuletuda ja mitte sõnumitooja isiklike sõnu.

Kasutatud on sõna “sõnumitooja”, kuna nii on see universaalne ja käib kõigi sõnumitoojate kohta. Ja taas kord: Jumala sõnum on nii pühakiri kui selle lahtiseletus, ilma milleta me Tema käskde täita lihtsalt ei oskaks. Kui meile on antud kindel käsk maksta zakaati, siis kuidas teaksime me ilma Muhammedi (saws) seletusega, mille pealt, kui palju ja kellele me seda maksuma peame?

6. Koraan kinnitab et Muhammadil oli kästud mitte õpetada muid õpetusi, vastasel korral oleks ta karmilt Jumala käest karistada saanud:

„See (Koraan) on ilmutus maailmade Isandalt. Oleks ta (Muhammad) lausunud muid õpetusi, oleksime Me haaranud temast õigusega ja Me oleks katkestanud tema Wateen'i (südame peamine arter), mitte keegi teist poleks saanud teda aidata.” (69:43-47)

Ilma tõlkevigu parandamatagi on selge, et argumenteerija räägib siin iseendale vastu “ kui Muhammed (saws) oleks tõesti midagi muud õpetanud, oleks tal Jumala lubaduse kohaselt väga halvasti läinud, aga kuna seda ei juhtunud, siis järelikult edastas Muhammed (saws) vaid selle, mille Jumal oli käskinud tal edastada ja järelikult

võime olla kindlad, et ka tema (saws) seletused olid Jumala poolt saadetud.

7. Muhammadil kästi vanduda, et ainus ilmutus, mille ta Jumalalt sai oli Koraan. Järgmine värss kinnitab et kõik see, mida tuntakse Hadith Qudsy nime all on valed, milles prohvet ei ole süüdlane:

„Ütle:(Muhammad) mis on suurim tunnistus? Ütle: Jumal on tunnistajaks minu ja teie vahel ja see Koraan on inspireeritud mulle et ma võiksid hoiatada teid ja keda iganes kelleni see jõuab.” (6:19)

Kui Hadith Al-Qudsy oli tõepoolest Jumal Muhammadiga rääkimas, nagu nad valelikult väidavad, siis kas ei peaks see värss tunnistama ka nende kohta?? Mitte kusagil Koraanis ei ole näidatud et Muhammad oleks saanud Jumalalt midagi muud peale Koraani.

Antud värss ei ole käsk Muhammedile (saws) vanduda, et ainus ilmutus, mis ta Jumalalt sai, on Koraan. Pigem peab Muhammed (saws) siin tunnistama, et Koraan on talle saadetud inimeste hoiatamiseks ja Jumala juurde kutsumiseks. Kusagil ei ole kirjas, et “Koraan on ainus ilmutus”. Samas, seda ei olekski vaja vanduda, kuna nangunii ei ole Koraani ja hadithe võimalik üksteisest selles vallas lahutada: Koraan on otsene Jumala sõna, hadithid aga selle otsese sõna, Jumala seaduste, lahtiseletus. Hadith Qudsi on aga lihtsalt eriline hadithikategooria, kus Muhammed (saws) on väljaspool Koraani saanud Jumala käsud ja seletused meile täpselt Jumala enda sõnastuses edasi anda. Kõik see kokku moodustab aga ühe terviku “ Jumala sõnumi “ mitte kaks või kolm erinevat ilmutust.

8. Prohvet Muhammad ise käskis oma rahval hoiduda tema hadithite kirjutamisest. See on dokumenteeritud Muslim ja teistes hadithiraamatutes:

„Ärge kirjutage midagi peale Koraani. Kes iganes kirjutab peale Koraani, peab selle kustutama.” (Ahmed, Vol. 1, lk 171, ka Sahih Muslim)

Selline hadith on tõesti olemas, kuid enne, kui selle seletuse juurde minna, tahaksin kindlasti mainida äärmiselt kummalist vastuolu ainult-Koraani moslemite loogikas: nad ütlevad, et peaksime järgima vaid Koraani ja mitte sunnat, kuid samas toovad nad oma sõnade kinnituseks hadithi, mis on ometi ju osa sunnast. Kuidas selliseid inimesi tõsiselt võtta?

Kui aga täpsemalt asuda antud hadithi seletuse juurde, siis see on tõesti kirjas nii Ahmedi kui ka Muslimi kogumikus (Al-Zuhd wal-Raqaa'iq, 5326) ja kõlab nii: “Ärge kirjutage minult midagi; kes iganes kirjutab minult midagi peale Koraani, siis kustutagu see ja jutustagu minult, sest selles ei ole midagi halba.” Seega, ei ole Muhammed (saws) tegelikult keelanud hadithide kasutamist ega temalt jutustamist, vaid ta (saws) on selles hadithis öelnud, et hadithe ei tohiks üles kirjutada.

Samas on olemas mitmeid teisi hadithe, mille kohaselt Muhammed (saws) on andnud loa hadithide üleskirjutamiseks. Näiteks Al-Luqatah 2254, mis on iseenesest üks pikk hadith, kus Muhammed (saws) selgitab Meka vallutamise päeva erilisust ja räägib, mida Mekas selle pühaduse tõttu teha ei või. Hadith lõpeb aga järgnevalt: “... Jeemenlane Abu Shaah tõusis ja ütles: “O Jumala Sõnumitooja, lase see minu jaoks üles kirjutada.” Jumala Sõnumitooja (saws) ütles: “Kirjuta see Abu Shaahi jaoks üles.””

Kuidas siis selle valguses mõista esimesena mainitud

hadithi keeldu? Nagu tihti islami ajaloos, võib siingi tegemist olla algselt antud keeluga, mille järgnev lubamine on hiljem tühistanud. Ka Koraanis esineb selletaolisi juhtumeid, nagu näiteks alkoholi küsimus: kõigepealt on mainitud, et palvetama ei tohiks minna purjus peaga, seejärel räägitud alkoholi negatiivsusest ja viimaks see sootuks keelatud. Mitmed islamivastased lääne õpetlased on seda fakti islami vastu kasutanud, kuid kas see tähendab siis, et Koraan on vastuoluline? Loomulikult mitte! Peab lihtsalt teadma, milline käsk on tulnud varem ja milline hiljem.

Ka on täpsustatud, et kindlasti on keelatud ühele samale alusele kirja panna läbisegi Koraani ja hadithe, et inimesed neid omavahel sassi ei ajaks. Kui aga sassiminemise võimalust enam ei olnud, lubati ka hadithe kirjutada. Samuti on selles küsimuses olulisel kohal vanade araablaste arusaam, et kõik, mis pähe õpitakse, jääb, kuid kõik, mis üles kirjutatakse, kaob. Kuna aga aja möödudes on järjest vähem inimesi, kes suudavad oma elu selliste asjade päheõppimisele pühendada, on üleskirjutamine ka lubatud.

Samuti on põhjenduseks toodud inimeste erinev mälu. Need, kes on võimelised pähe õppima, peaksid nii palju kui võimalik pähe õppima. Kuid neil, kes selleks võimelised ei ole, peaks ometi olema võimalus kusagilt järele vaadata.

Kuna Koraan on juba nii kaua aega täpselt samasugusena kirjas olnud, ei ole meil õnneks enam hirmu, et mõni hadith ka Koraani hulka arvatakse, seega tänapäeval ei tohiks hadithide üleskirjutamine teadmiste levitamise nimel mingi probleem olla.

Kuid nagu juba alguses mainitud sai " hadithide kasutamine ei ole kunagi küsimuse all olnudki, ainult-Koraani moslemite poolt näiteks toodud hadithis on küsimus vaid selles, kas neid võib ka kirjutada või peab neid peast teadma.

9. *Esimesed 150-200 aastat peale prohveti surma oli hadithite kirjutamine keelatud prohveti enda käsu kohaselt. Esimene, kes koostas suurema hadithikogu oli Al-Bukhari (Pange tähele et Al Bukhari sündis 198 peale Hijrah-t. Mis mõtted sellega seoses tekivad?) Isegi kui me peaksime järgima haditheid, siis kui täpne saab olla ütluste kogu, mis pannakse kirja alles kaks sajandit peale prohveti surma?*

Nagu eelmises punktis just seletatud sai, ei ole Prohvet (saws) hadithide kirjutamist tegelikult keelustanud; või kui, siis vaid teatud kindlas olukorras.

See, kellel aga taolised mõtted seoses hadithide täpsusega tekivad, ei ole arvatavasti ei islamoloogias ega arabia kultuuris eriti tugev.

Juba islamieelsel ajal oli araablaste hulgas levinud arusaam, mille kohaselt kõik, mis kirja saab, läheb kaotsi ja kõik, mis pähe õpitakse, jääb alles. Juba Prohvet Muhammedi (saws) kaaslaste ajast alates nähti tohutult vaeva, et tema (saws) õpetus säiliks ja kaotsi ei läheks. Selleks õpetasid Prohveti (saws) kaaslased (ja mitte kõik kaaslased ei olnud pädevad hadithe edasi andma, kuna kõigi mälu ei olnud võrdväärselt hea; parimad edasiandjate hulgast on näiteks Abu Huraira (raa) ja Ibn Abbas (raa)) oma järgijatele Prohveti (saws) õpetused edasi; järgijad andsid need omakorda oma järgijatele või õpilastele edasi jne. Kui viimaks aga leiti, et päheõppimiskultuur hääbuma hakkab, hakkasid ka õpetlased hadithe üles kirjutama, et õpetus kaduma ei läheks.

Al-Bukhari oli tõesti üks esimesi, kes hadithe koguma hakkas ja ta ei kirjutanud oma kogumikku üles ühtki hadithi, mis ei oleks kindlamast kindlamalt õige.

Selleks, et hadith õigeks tunnistada, peab kõigepealt vaatama selle edastusketti, mis on reeglina üles ehitatud järgmiselt: A kuulis Bt, kes omakorda kuulis järgijalt, kes kuulis kaaslaselt, et Prohvet Muhammed (saws) ütles ...

Paljudele moslemitelegi tänapäeval ei ole teada, kui keeruline ja täpne töö on ühe edastusketi kontrollimine. Kõigepealt, kõik inimesed, kes hadithi edasi annavad, pidid olema ka kindlalt tõestatult elanud ühes piirkonnas, olnud õpetajad-õpilased või muul viisil kindlalt kokku puutunud, et see jutustus edasi anda. Välja praagiti kõik hadithid, mille edastajate seas oli kasvõi üks halva mälu-ga inimene või valetaja. Samuti praagiti välja kõik hadithid, mille edastajateketi kahe järjestikuse edastaja vahelt keegi puudu on. Hadith tunnistati õigeks vaid juhul, kui see täitis kõiki nõudeid, mida on palju rohkem kui siinkohal mainitud sai.

Seega on õigete hadithide autentsuses päris raske kahelda. Loomulikult on läbi ajaloo olnud ka mitmeid õpetlasi (näiteks imaam Ahmed), kes oma kogumikesse on kogunud igasuguseid hadithe, kuid sellisel juhul on seda ka märgitud ja jääb iga moslemi enda ülesandeks kontrollida, mis mäрге sellel hadithil on (st sahih, hasan või daif). Kui hadith on tunnustatud õigeks, st sahihiks, võib olla 99% kindel, et see seda ka on.

10. *Jumal käsib Koraanis prohvetil öelda et ta on eksimatu ainult ilmutuste kohapealt, mida ta edasi annab aga ta võib sooritada vigu oma isiklikes sõnades ja hadithites: „Ütle: kui ma eksin, siis eksin ma omaenese puudujääkide tõttu ja kui ma olen õigesti juhutatud siis see on tänu ilmutustele mille ma saan oma Isandalt.“ (34:50) Vaatamata sellele kinnitusele ja samuti kuuele intsidendile Koraanis, kus prohvetit noomitakse Jumala poolt vigade eest, mille ta sooritanud, väidavad Muhammadi ülistajad ikkagi et ta oli eksimatu! Need 6 juhtu leiame (8:67-68; 9:43; 9:113-114; 33:37; 66:1; 80:1-11)*

Antud noomitusinsidendid on just kinnituseks sellele, et Muhammed (saws) oli alati Jumala väga valvsa pilgu all ja nendel mõnel korral, kui ta eksis, parandas Jumal teda kohe. Kui ta oleks veel eksinud, oleks Jumal teda veelgi parandanud. Seega võime olla kindlad, et kõik, mis Muhammed (saws) meile õpetas ja mille kohta Jumal parandusi ei esitanud, on ka õige.

34:50 korrektsem tõlge oleks: „**Ütle: Kui ma eksin, siis eksin ma vaid enese vastu. Ja kui ma olen õigesti juhutatud, siis sellest, mis mu Isand mulle ilmutab. Tõesti, Ta on Kuulja ja lähedal.**“ Ja tõesti, kõiges, mis Jumal Muhammedile (saws) ilmutas, oli Muhammed (saws) õigesti juhitud ja need mõned korrad, mis Jumal tal eksida lasi, olid vaid selleks, et meile kinnitada, et Ta oma Sõnumitoojal (saws) silma peal hoiab ja et me võime temas kindlad olla. Jumal on Kuulja ja lähedal; Ta ei laseks Oma Sõnumitoojal (saws) meile valet õpetada.

11. *Koraan kinnitab, et igal prohvetil on vaenlased inimja jinnkuradite hulgas, kes mõtleavad välja ilusaid ütlusi ja omistavad need prohvetile selleks, et petta inimesi: „Me oleme lubanud iga prohveti vaenlastel inim- ja jinnkuraditel inspireerida üksteisele ilusaid ütlusi selleks et petta.“ (6:112)*

Jumal samuti kinnitab, et ainult uskmatud kuulavad selli-

seid väljamõeldisi (vaata 6:113)

Tõesti, igal prohvetil on omad vaenlased, nii inimeste kui džinnide hulgas, kuid Koraan ei ütle kusagil, et need vaenlased just „ilusaid ütlushi välja mõtlevad ja neid prohvetile omistavad, et inimesi petta“.

Prohvetite vaenlased on läbi ajaloo olnud tuntumad just prohvetite endi vastu valede väljamõtlemise ja nende laimamisega, nagu näiteks Muhammedi (saws) mekalastest vaenlased tema kohta laimu levitasid, et ta on hullumeelne.

Ei ole muidugi ka välistatud, et prohvetite vaenlased nende sõnu moonutasid ja valeõpetust levitasid, kuid sellised valeõpetused ei saa õigeks tunnustatud hadithide hulka kuuluda, kuna, nagu just seletasime, oleks sellise hadithi õigeks tunnustamine väga raske; eriti just seetõttu, et vale peaks tõega vastuollu minema ja kõik, mis Koraani või väga kindlalt õige hadithiga vastuollu läheb, on automaatselt valeks tunnustatud.

12. Lõpetuseks: meile öeldakse et Koraan on täielikult piisav tõelistele usklikele järgmistel põhjustel: A- Koraan ei vaja lisasid kuna see on lõpetatud ja lõplik: „Teie isanda sõna on täielik/lõpetatud tões ja õigluses.“ (6:115)

Korreksem tõlge 6:115-le oleks: „**Teie Isanda sõna on täide viidud tões ja õigluses. Keegi ei saa Tema sõnu muuta ja Ta on Kuulaja, Teadja.**“ Siin ei ole midagi kirjas selle kohta, et Koraan lisasid ei vaja. 6:115 kinnitab vaid, et Jumala sõna on täide viidud ja keegi ei saa seda muuta. Jumal kaitseb Oma õpetust ja seega ei oleks Muhammed (saws) kuidagi saanud karistamatult valeõpetust jagada. B- Koraan ei vaja selgitavaid lisasid kuna selles on juba kõik selgelt selgitatud: „A.L.R. Need on selge raamatu märgid.“ (12:1)

See, et Koraan selgelt käsk jagab, ei ole kuidagi vastuolus sellega, et nende käskude üksikasju meile lahti seletada vaja oleks. Näiteks: kui Koraan annab selgelt käsu teatud aegadel päevas palvetada, siis vajame siiski seletust, kuidas seda palvet sooritada.

„Me oleme teinud selle (Koraani) lihtsaks mõista ja teie oma keeles et võiksite pöörata tähelepanu.“ (44:58)

Korreksem tõlge 44:58le oleks: „**Ja tõesti, Me oleme selle (Koraani) lihtsustanud sinu keelele, et neile võiks meenutada.**“ Antud värss räägib hoopis sellest, et Koraan on Muhammedi (saws) keelele lihtsaks tehtud, et ta saaks seda retsiteerides inimestele Jumala käsk meenutada.

C- Koraan ei vaja korrekteerivat õpetusteraamatut kõrvale kuna see on täiuslik ja selles pole vastuolusid: „A.L.R. See on raamat mille värssid on täiustatud.“ (11:1)

Antud juhul on argumenteerija jätnud taas kord pool värssi tõlkimata. Korreksem tõlge oleks: „**A.L.R. (See on) Raamat, mille värssid on täiustatud ja seejärel detailselt seletatud Targa ja Teadja poolt.**“ Jumal ütleb siin seega ise väga selge sõnaga, et Ta on saatnud oma täiustatud Raamatule (Koraanile) ka detailse seletuse.

D- Koraan ei vaja samm-sammulist juhust kuna see on pisiasjadeni üksikasjalik:

„Kas ma otsin teist peale Jumala seaduse allikaks kui Tema on ilmutanud teile selle raamatu pisiasjadeni üksikasjalikuna?“ (6:114)

„Kas peaksin siis kedagi teist peale Jumala kohtunikuks võtma, kui Tema on teile alla saatnud täpse Raamatu ...“ (6:114)

Nagu juba varem mainitud sai – ükski moslem ei vaidle selle vastu, et Koraan on väga täpne raamat, kuna see on Jumala sõna ning Jumala sõna ei saagi olla muud kui täpne. Kuid samas ei eita see, et sellele ülitäpsele Raamatule on seletust vaja ja selleks saatiski Jumal selle Raamatu Prohvetiga (saws) ja mitte lihtsalt seaduseraamatuna, et too meile asja lahti seletaks.

Nagu kõigest eelnevast järeldada võime, on ainult-Koraani moslemid oma põhimõtteid üles ehitanud vaid valedele ja Koraani väga jämedate vigadega ning valesti tõlkimisele. Kahjuks on tänapäeval palju värseid moslemeid, kes araabia keelt ja islamoloogiat ei tunne ja seega väga lihtsalt nende võrku langevad.

Jääb vaid loota, et need, kes seda väikest seletust lugema juhtuvad, edaspidi selliste asjade suhtes oma silmi veidi enam lahti hoiavad ja kõike, mis öeldakse, kohe tõe pähe ei võta.

Kogu teema paremaks mõistmiseks on soovitatav lugeda ka artiklit „**MIKS TÕELISED MOSLEMID VAJAVAD SUNNAT?**“

SUNNA JA NOORED MOSLEMID

Shaikh Muhammad Nasir Din Al-Albani
Tõlkinud: Aisha

Sunna on kõige üldisemas mõistes õige tee, Kõigekõrgema Jumala seadusandlus. Selles seadusandluses on nii kohustuslikke (sunna muakkada) kui ka vabatahtlikke (sunna ikhtiyāriya) tahke ning iga sõnakuulelik laps peab sellest teadlik olema, kuna ka vanematele kuuletumine on Jumala seadusandluses väga oluline.

Kuid kui suurel määral võivad lapsed oma vanematele kuuletudes Jumala sõna eirata? Vastuse antud küsimusele leiame Prohveti (saws) ütlusest: „Loodule kuuletumises ei tohi olla sõnakuulmatust Looja suhtes.” Seega, kui nooruki üks vanematest või mõlemad takistavad teda tegemast midagi, mis on Jumala poolt kohustuslikuks tehtud, ei tohi nooruk loodule (oma vanematele) kuuletuda, olles samal ajal Loojale sõnakuulmatu. Kuid juhul, kui vanemad keelavad tegemast midagi, mis ei ole Jumala seaduste järgi kohustuslik (st kui on tegemist sunnaga, mille täitmine tooks plusspunkte, kuid täitmata jätmisele karistust ei järgne), peab nooruk kuuletuma oma vanematele.

Kõike, mis on kohustuslik, tuleb täita, kuna loodule kuuletumises ei tohi olla sõnakuulmatust Loojale. Asja selgemalt nägemiseks toome näite sunnast, mille puhul ei tohi vanematele kuuletuda ning ühest teisest, mille puhul tuleb vanematele kuuletuda ning jätta sunna täitmata.

Näide esimesest situatsioonist: vanematele ei tohi kuuletuda juhul, kui noor on sunnas kinni ning tahab olla üks seitsmest, kellest on juttu üksmeelselt autentseks tunnistatud, Abu Hurayra (raa) poolt edasi antud hadithis, kus Prohvet (saws) ütleb: „*Seitse (inimest) on Jumala varjus päeval, mil ei ole muud varju peale Tema oma: õiglane imaam; noor, kes kasvab Jumalale kuulekana; mees, kelle süda on seotud mošeeaga ...*”

Kui nooruk, kes töötab oma isa äris, tahab kasvada Jumalale kuulekana ning ta süda tõmbab mošee poole hetkest, kui muezzin kutsub ning ta isa ütleb: „Ei, praegu on meil kiire,” siis ei pea loodule kuuletuma Looja käsku samal ajal eirates. Antud nooruk ei tohi mošees palvetamisest ise keelu tõttu loobuda. See on vaid üks näide paljudest.

Näide teisest situatsioonist: nooruk, kes on kasvanud sunnas, soovib, et tema riie ulatuks poolde säärede. Isa ütleb talle: „Vaheta oma riided, see ei ole ilus, mulle ei meeldi, et sa seda riidet kannad. Kui sa just pead nii riides käima, siis olgu see pikem.” Sellisel juhul peab poeg isa sõna kuulama, kuna isale kuuletudes ei ole ta Jumalale sõnakuulmatu. Kuid juhul, kui isa ütleb: „Võta riie, mis oleks üle pahkluu,” siis ei tohi poeg isale kuuletuda, kuna Prohvet (saws) on öelnud: „*Kõik, mis on üle pahkluu, on tule osa.*”

Seetõttu peavadki sõnakuulelikud lapsed kohati vanematele alluma ja kohati nende soove eirama: **vanematele tuleb alluda selles, mis ei kätke endas Jumalale allumatust ning vanematele ei tohi alluda asjades, mis Jumala poolt keelatud on.**

Minu käest on palju küsitud juhtumite kohta, kus noorukid elavad vanemate kaitse all ning peavad nende sõna kuulma kõiges, või välja kolima. Paljudel noortel, eriti kui nad on alles 15-17-aastased, ei ole enesega toimetulekuks mingeid ressursse. Mida teha, kui vanemad ei taha, et laps palvetaks mošees koos teiste moslemitega, ei tavalist ega reedest palvet? See on islami seaduste järgi keelatud. Kui nad minult nõu küsivad, siis ütlen ma neile: „Kui sa saad vanemate juurest lahkuda ning iseseisvalt elada, siis on see sulle kohustuseks. Kui ei, sellisel juhul „vajadus teeb haramist halali”.”

Veel kasulikku sunnast ja hadithitest

Kokku kogunud: Sherif Saudi Araabiast

SUNNA STAATUS ISLAMIS –

<http://www.islamweb.net/ver2/archive/article.php?lang=E&id=88946>

SUNNA AJALUGU I – PROHVET MUHAMMEDI (SAWS) AJAL –

<http://www.islamweb.net/ver2/archive/article.php?lang=E&id=135688>

SUNNA AJALUGU II – PROHVETI (SAWS) KAASLASTE JA NENDE JÄRGIJATE AJAL –

<http://www.islamweb.net/ver2/archive/article.php?lang=E&id=139232>

SUNNA AJALUGU III – PROHVETI (SAWS) KAASLASTE JA NENDE JÄRGIJATE AJAL –

<http://www.islamweb.net/ver2/archive/article.php?lang=E&id=139727>

JUMAL HOIAB SUNNAT –

<http://www.islamreligion.com/articles/582/viewall/>

KUIDAS TEHA VAHET ÕIGEL JA VÄLJAMÕELDUD HADITHIL? –

<http://www.islam-qa.com/index.php?ln=eng&ds=qa&lv=browse&QR=6981&dgn=3>

KUIDAS ÄRA TUNDA VALE HADITH? –

<http://www.islam-qa.com/index.php?ref=34578&ln=eng&txt=hadeeths>

SAHIIH HADITHI TINGIMUSED –

<http://www.islam-qa.com/index.php?ref=79163>

KAKS KÕIGE AUTENTSEMAT HADITHIKOGU –

<http://www.islamweb.net/ver2/archive/article.php?lang=E&id=136176>

KUUE RAAMATU AUTORITEST –

<http://www.islam-qa.com/index.php?ref=21523&ln=eng&txt=hadeeth>

SURM SAABUB!

Tõlkinud ja koostanud: Amina Iirimaalt

Inimestele on surm üheks raskeks ja hirmuäratavaks reaalsuseks. Me ei suuda selle eest põgeneda ega seda peatada. Sellega kohtuvad nii noored kui vanad, rikkad kui vaesed, tugevad kui nõrgad. Kuid surma peale ei taheta eriti mõelda, selle üle mõtiskleda ega seda ka jutuks võtta. Kui sureb keegi lähedastest, siis „teretame“ surma, oleme mõni aeg nukrad, valame mõned pisarad ent aja möödudes läheme oma eluga edasi, ja unustame jälle selle reaalsuse.

Kergemeelsed arvavad, et eluea pikkuseks on aeg, mida näitab statistika. Paljud arvavad, et surm tuleb vaid vanadele ja nõtradele. Surma nähtakse kui kauget-kauget tulevikku, mis niipea meid ei puuduta. Samal ajal aga, kui maitstakse elumõnuseid, sammub surm meile aina lähemale. Iga hingetõmbega ...

Keegi ei saa surmale vastu väita, kuid miks me siis ei mõtle? Miks oleme niivõrd kindlameelsed, et see juhtub kunagi hiljem, mitte näiteks täna-homme? Miks kardame vananemist ja tõsise elu vastuvõtmist? Miks ei soovita surmahetkeks valmistuda? Miks ei taheta töötada Paradiisi nimel? Miks peab Paradiis nii paljude eest suletuks jääma?

Isegi eirates reaalsust, jääb alati faktiks see, et surm on Allahi kätes. Ainult Tema üksi teab, millal, kuidas ja kus kellegi elupäevad loetud saavad. Ta sõnab meile Koraanis, et surm, mille eest põgeneme, kohtub meiega ja saame Tema juurde tagasi saadetud ja Ta saab meile teatama, mida tavatsesime teha. [1] Ja tõega, me justkui tahaksime põgeneda selle tõsiasja eest, ja ei taha selle üle pead murda ...

Paljud inimesed himustavad elada kasvõi tuhat aastat või sootuks igavesti. Arvatakse isegi, et tänapäeva tehnoloogia leiab surmale ravi. Võimalik on isegi keha säilitamine peale surma, külmutades see ning lootes, et ehk tuleb aeg, mil suudetakse see ellu tagasi tuua. See on petlik iha. Allah ütleb - **“Ta mõtleb, et tema vara teeb ta surematuks. Ei! Ta saab visatud Al-Hutamasse.”** [2] Ta mõtleb, et vara kogumine võimaldab tal olla igavesti elavate nimekirjas. Kuid see ei saa olema selline, nagu ar-

vatakse, kuna ta visatakse Al-Hutamasse. Al-Hutama, on üheks Põrgutuld iseloomustavaks nimeks. See rüüb selle, kes seal sees on. Al-Hutama on tuli, mis põletab selles olijad kuni nende südameteneni. [3]

Meie Sõnumitooja (salla Allahu alaihi wa sallam), on öelnud: **“Ela siin ilmas kui võõras või teekäija.”** [4] Elada siin maamunal võõrana või teekäijana, on selleks, et see elu, ei ole mõeldud meile alaliseks elukohaks, kus kogume kõikvõimalikke naudinguid. Pigem peaks olema maine elu nagu pikk teekond, mille läbimisel kogume kõik vajalikku, jõudmaks sihtkohta. Selleks sihtkohaks on Tulevane elu, ja surm, teekonna lõpp-punktiks. Koraanist loeme - **“Kui nad ainult teaksid, et tõepoolest, tulevase elu kodu, on tegelikult eluks.”** [5]

Moslem, ei vaatle surma ebaloosulikkuna ega sellisena, mille eest peaks hoiduma. Pigem on see vältimatus, mis peab aset leidma, nagu Allah ütleb: **“Surm võtab teid üle, kus te ka ei oleks, isegi kui olete tugevates ja kõrgetes kindlustes.”** [6]

Tõelised moslemid püüavad elada oma elu nii hästi kui suudavad, ja seda islami seadustega kooskõlas, sest nad ihkavad Allahi heakskiitu ja tahavad surra moslemitena, sest Koraanist loeme: **“Oo teie, kes te usute, kartke Allahi (tehes kõike, mida Ta on käsuks pannud ja eirates kõike, mida Ta on keelanud) nagu Ta peaks olema kardetud. (Kuuletuge Temale, mäletage Teda alati ja olge Temale tänulikud) ja surge ainult islami seisundis (moslemitena, kellel täielik allumus Allahile).”** [7]

Tõelised moslemid tahavad surra moslemitena ja saada pileti Paradiisi - tõelisesse kodupaika, kus igavesti rahu ja õnnes elada -

*

“Nad ei saa surmamaitset enam tundma, välja arvatud nende esimesel suremisel (selles maailmas) ja Ta päästab nad leegitsevast Tule piinast.” [8]

*

“Paradiisi elanikeks on need, kes usuvad Allahi Ainsusesse, teevad õiglaseid tegusid ja seal nad elavad igavesti.” [9]

Ent mis juhtub nendega, kes ei tahtnud võtta enda usuku

islamit, kes liitsid Jumalale partnereid? Nende saatuse on juba praegu teada, kuna Allah ütleb:

*

"Kui te ainult näeksite, mis juhtub, kui inglid võtavad nende hinged, kes ei uskunud (surma). Nad äigavad nende nägusid ja selgasid (öeldes) - "Tundke leegitseva tule piina ... " [10]

*

"Põrgutule elanikeks, on need, kes mitte usuvad ja eitavad Meie (Allahi) ajaate [märke, imesid, näiteid, õppetunde, (Koraani) värsse]." [11]

Prohvet Muhammad (salla Allahu alaihi wa sallam) on lausunud:

"... kui uskujale saabub viimne tund, saab ta kuulda Allahilt rõõmsaid uudiseid ja sellel ajal ei ole uskujale midagi kallimat, kui see, mis on tema ees. Ta armastab Allahiga kohtuda ja Allah armastab temaga kohtuda. Kuid, kui uskmatule saabub surm, saab ta kuulda Allahilt kurjasid sõnumeid piinast ja kättemaksust ja tolele inimesele, ei saa olla midagi rohkem vastikumat, kui see, mis tema ees. Ta vihkab Allahiga kohtumist ja Allah vihkab temaga kohtumist." [12]

Vaatame ka, kuidas Allah mainib Koraanis uskmatu seisundit ta suremise ajal:

"Kuni surm jõuab osadeni nende seast (need, kes liitsid Allahile partnereid), ta lausub: "Mu Isand, saada mind tagasi, et ma saaksin teha selles head, mida jätsin endaga maha." Ei (Ei, Me ei vasta sellele, mida ta küsib ega võta seda temalt vastu)! See on ainult sõna, mida ta räägib ja nende ees asub Barzakh kuni Viimse päevani, millal nad üles tõusevad." [13]

Barzakh on barjäär maapealse ja tulevase elu vahel. Barjäär, viitab haudadele, kus ollakse kuni Viimse päevani. Õiglastele moslemitele on seal öndsus ja uskmatule piin, nagu Allah on kirjeldanud. Ja isegi, kui uskmatud saaksidki tagasi pöörduda maapealsesse ellu, teeksid nad ikkagi keelatud, sest nad on valetajad, nagu Allah meile selgeks on teinud.[14]

Surm on tegelikkus, mis võib meid külastada iga hetk. Võime hüvasti jätta selle ilmaga ajal, mil sööme õhtuinet või hoopis kui seisame palves. Võib-olla, ei ärka me hommikul unest ... Mõelgem! Kas oleme selleks ettevalmistunud? Prohvet Muhammad (salla Allahu alaihi wa sallam) lausus kuldsed sõnad, mida peaksime meeles pidama:

"Kui sa oled elus õhtul siis ära looda seda olla hommikuni. Ja kui sa oled elus hommikul siis ära looda seda olla õhtuni ning hoolitse oma tervise eest enne haigestumist ja kasuta oma elu headeks tegudeks, enne oma suremist." [15]

Meie elu on piiratud ja millalgi peab see lõppema – me sureme. Võtkem see oma mõtteisse, ja ärgem soovigem

selle eest põgeneda, kuna see on võimatu. Ülistagem ainult Allahit, kuni saabub surm, sest seda on Ta meile käsuks pannud [16], et Tema abiga, saaksime astuda Paradiisi.

Mõtisklegem mõningate sõnade üle, mida on lausunud Ibrahim Ibn Adham (rahimah Allah) -

"Sa tead Allahi, ometi sa ei kuuletu Temale. Sa retsiteerid Koraani, ometi sa ei käitu selle järgi. Sa tunned Saatanat, ometi oled sa jätkuvalt temaga nõus. Sa väidad armastama Allahi Prohvetit (salla Allahu alaihi wa sallam), ometi sa hülgad tema sunna. Sa väidad, et ihkad Paradiisi, ent sa ei tööta selle nimel. Sa väidad, et kardad Tuld, ent sa ei lõpeta patustamist. Sa lausud: "Tõepoolest, surm on tõene", ometi sa ei ole selleks ettevalmistunud. Sa oled agar vaatama teiste vigu, ometi sa ei jälgi enda omasid. Sa sööd toitu, mida Allah sulle jagab, ent sa ei ole Temale tänulik. Sa matad surnud omaksed, ent sa ei ole võtnud sellest õppust."

Vaata, kas oled nende hulgast, keda kirjeldati. Ja, kui kahjuks oledki, siis muuda end. Tee õiget ja head, enne kui on hilja, enne, kui saabub tõde - surm.

[1] tähendus suurast al-Jumu'a 62:8

[2] tähendus suurast al-Humaza 104:3-4

[3] Tafsir, Ibn Kathir

[4] Al-Bukhaari 8/425

[5] tähendus suurast al-'Ankabut 29:64

[6] tähendus suurast an-Nisa' 4:78

[7] tähendus suurast al-'Imran 3:102

[8] tähendus suurast al-Jathiya 45:56

[9] tähendus suurast al-Baqara 2:82

[10] tähendus suurast al-Anfal 8:50-51

[11] tähendus suurast al-Mai'da 5:10

[12] Al-Bukhari 8/514

[13] tähendus suurast al-Mu'minin 23:99-100

[14] tähendus suurast al-An'am 6:28

[15] Al-Bukhari 8/425

[16] tähendus suurast al-Hijr 15:99

Kasutatud kirjandus -

http://www.troid.org/index.php?option=com_content&task=view&id=457&Itemid=403

http://www.troid.org/index.php?option=com_content&task=view&id=614&Itemid=353

Tafsir Ibn Kathir

VIIMANE REIS

Tõlkinud: Amina Iirimaalt

PILETITÜÜP: Üks suund

HIND: Täiesti tasuta (broneering kinnitatud)

REISIJA ANDMED:

Nimi: Üks Aadama Lastest

Päritolu: Savist

Adress: Planeet Maa

REISI TINGIMUSED:

Väljalend: Maapealne elu

Sihtkoht: Igavene elu

Vahemaandumine: Hotell (2 meetrit alla maapinna, ühele inimesele)

Lennu kestvus: Alates paarist sekundist kuni mitme miljoni aastani

VÄLJALENNU AEG:

Surma aeg: Täpne aeg on teadmata (kuid võib juhtuda oodatust varem)

Saabumise aeg: Viimane päev (ajakava ei ole täpsustatud)

INFORMATSIOON ÜLEKUULAMISEST:

Hotelli (haud) sisenemisel asuvad Teid kohe küsitlema kaks äraostmatut kuulajat - inglid Munkar ja Nakir.

Esitatakse kolm küsimust:

1. Kes on Sinu Jumal?

2. Kes on Sinu Prohvet?

3. Milline on Sinu usk?

Järgnevad küsimused elust maa peal. Rohkemaks lugege Püha Koraani suurat Ibrahim aaja 27.

PAGAS:

Vaatamata sellele, et lennuk veab korruga üle ainult ühe reisija, on olemas teatud piirangud pagasi kogusele, mida saate endaga kaasa võtta:

1. Võite võtta endaga 5 m valget riiet.

2. Kõik maa materiaalse elu esemed on rangelt keelatud.

3. Realistlik pagas peaks koosnema headest tegudest, tagasihoidlikust käitumisest ja hästi kulutatud ajast, inimeste islamisse kutsumisest.

TÄHTSAD JUHISED:

Kõik reisijad peaksid meeles pidama, et piletid ei ole vahetatavad ega tagastatavad.

See tee on kohustuslik kõikide rasside, rahvuste, usundite esindajatele ja igale vanusele.

Viivitused ei ole sätestatud.

KAPTEN:

Surmaingel ei tee kompromisse väljalennu kuupäeva ja kellaaja muutmise osas.

LISATEAVE:

Lugege juhiseid, mida leiata Pühast Koraanist ja sunnast. Võite konsulteerida ka islami õpetlastega. Palun tehke seda niipea kui võimalik.

Reisi jooksul ei anta hapnikumaski kuna hingamisesüsteem lülitatakse enne lendu välja.

TÄIENDAVID JUHISED:

Teil ei ole vaja hoolitseda oma pardakaardi, passi ega muude reisidokumentide eest. Mugava lennu ettevalmistamiseks:

1. Palvetage 5 korda päevas.
2. Lugege Püha Koraani.
3. Jälgige sunnat nii hästi kui võimalik ja olge valmis oma lennuks, kuna see võib iga hetk (isegi praegu) väljuda.

VIIMANE HOIATUS:

- Lõplik sihtkoht sõltub Teist! Palun ärge raisake oma aega planeedil Maa.
- Pidage meeles, Teil on ühe suuna pilet, kas Põrgu või Paradiis.
- Seega lugege käsiraamatute (Koraani ja sunna) juhised hoolikalt läbi ja praktiseerige neid hoolikasti. Pürgige Paradiisi poole.
- In ša Allah, Allahi armuga, kohtume Paradiisi aedades.

Allikas: <http://abdurrahman.org/index.html>

Moslemipäevikud

NII HOITAKSE MEIL SIIN FIRMA-SALADUSI

Ühel nädalavahetusel sai meil leib otsa. Esmaspäeva hommikul oli mul siis probleem, mida tööle kaasa võtta. Proovisin taas ühes pagaripoes õnne. (Üks teine kett juba tunnistas, et kasutavad searasva.)

Mina: „Õelge palun, millist rasvainet Te oma toodetes kasutate?”

Nooruke müüja: „???”

Mina: „Kas te kasutate oma toodetes searasva?”

Nooruke müüja: „Ma ei tea.” (Kutsub vanema müüja.)

Vanem müüja ebakindlalt: „Me ei kasuta searasva.”

Mina: „Millist rasvainet Te kasutate?”

Müüja: „Me ei kasuta rasva.”

Mina: „Siis taimeõli?”

Müüja: „Ei. Me kasutame ainult jahu, mune, piima, soola-suhkrut, pärimi.”

Mina: „Ma küpsetan ju ise ka. Mingit rasvainet on ikka vaja.” Ja üritan müüjat aidata: „Taimeõli? Võid?”

Müüja, laia naeratusena: „Kuulge, ma ei saa ju Teile meie retsepti avaldata. See on firmasaladus!”

Asma

<http://mina-ja-islam.blogspot.com/>

EIDINTERVITUSED EGIPTUSEST

Milline päev!

Hommikul ärgates olin väga põnevil - mošesse minek. Läksime Karimaga koos Salami mošesse, kus palvetas ka Egiptuse president. Oh lala!

Ei olnud kuigi palju rahvast kokku tulnud. Põhjuseks võib muidugi olla see, et täna on siiski turisminduses nõ. tööpäev, mis algab varakult .

Jõudes mošesse olime esimesed. Hiljem tulid ka teised. Meie Karimaga olime ainukesed välismaalased. Üllatuseks, kui peale meid tuli üks naispere, hakkasid nad palvetama ja seda tegid vales suunas. Kuidas see võimalik oli, ei saanud ma aru, sest ka mošee vaip näitas ju Qibla suunda ära. Aga hiljem neid parandati ja neiu palvetasid uuesti juba õiges suunas. Eksimine on inimlik ja Allah on armuline.

Minu kaasa oli ostnud terve lehma, keda ta parajasti ohverdab. Lubas teha pilti oma tegudest :D Kuidas möödus teie pidupäev???

Razzia

<http://eestimuslima.blogspot.com/>

KUIDAS MINUST SAI MOSLEM

Olen umbes 7-aastaselt vaatanud erinevaid filme islamist ja kuulnud erinevaid muinasjutte, näiteks „Ali Baba ja 40 röövlit” või muud Arabia muinasjutud. Siis ei teadnud ma midagi sellist, mida ma saaks teha, et saada moslemiks.

Paar aastat hiljem, kui osteti arvuti, otsisin ma informatsiooni islamist ja leitsin terve hulga.

Hiljuti sain tuttavaks ühe Egiptuse noormehega ja ta ütles mulle, et teab üht naist, kes on ka eestlanna ja moslem ning andis mulle selle neiu aadressi. Nii hakkasingi selle neiu

suhtlema ja lõpuks sain teada, et ka Eestis on islamiusulisi inimesi. Ta on mulle saatnud palju referaadi stiilis informatsiooni islami kohta ja sealt hakkasingi lugema ja õppima.

Siis sain tuttavaks veel üke neiu Sillamäelt, kes on sama vana kui mina ja ta pakkus ühel päeval välja minna temaga Tallinna mošesse ja ma nõustusin. Läksimegi sinna, sain oma ühele küsimusele vastuse ja sain tuttavaks teiste eesti ja vene naistega, kes olid islami vastu võtnud.

Nüüdseks tean ma palju rohkem islamist ja olen ka ise moslem. Hakkasin õppima palvetamist, aeglaselt küll, aga see tegi mulle head, sest nüüd sooritan ma 5 palvet päevas paremini kui võisin arvata.

Raskusi on perega, sest olen moslem. Minu pere ei armasta islamiusulisi, siiski võtsin küllda oma sõbranna nõu, et rääkida sellest oma emale. Ema võttis selle teate külmalt vastu ja arvab, et olen hull. Tegelikult olen ma õnnelik, et sain oma pisikese unistuse täide viia, kuigi on raske elada moslemina peres, mis vihkab seda usku. Aga iga päev annab ALLAH mulle jõudu, et edasi minna ja olla parem moslem. Mul on hea meel, et saan kellegagi jagada oma kogemust, kuidas sain moslemiks.

ALLAH ÖNNISTAGU TEID, MU ÖED JA VENNAD!

Kersti

<http://www.islam.pri.ee/kogemused/isiklik7txt.php>

BAHRAIN

pärlid, palmid ja moslemid

Tõlkinud ja koostanud: Amina Bahrainist

.....

As-salaamu alaikum wa rahmatullahi wa barakatuh.

Tervitusi jälle siit kaugelt pärlite ja palmide maalt, Bahraini Kuningriigist..

Detsembrikuus oli Bahrainis palju pühasid.

16.12 oli Bahraini Rahvuspüha. See on päev, mil Bahrain saavutas lõpliku iseseisvuse Briti mõjusfäärist (16.12.1971). Sellele järgnes kohe kuninga troonil olemise 10. aastapäev (troonil olev kuningas Hamad) ja kohe peale seda islami uus aasta – 18.12.

Kui siin satuvad riigipühad nädalalõpule ehk reedele, siis antakse riiklik vaba päev esimesel argipäeval ehk pühapäeval. Kuna see aasta jäi islami uus aasta just reedele, kestsid pühad kolmapäevast (16.12) pühapäevani.

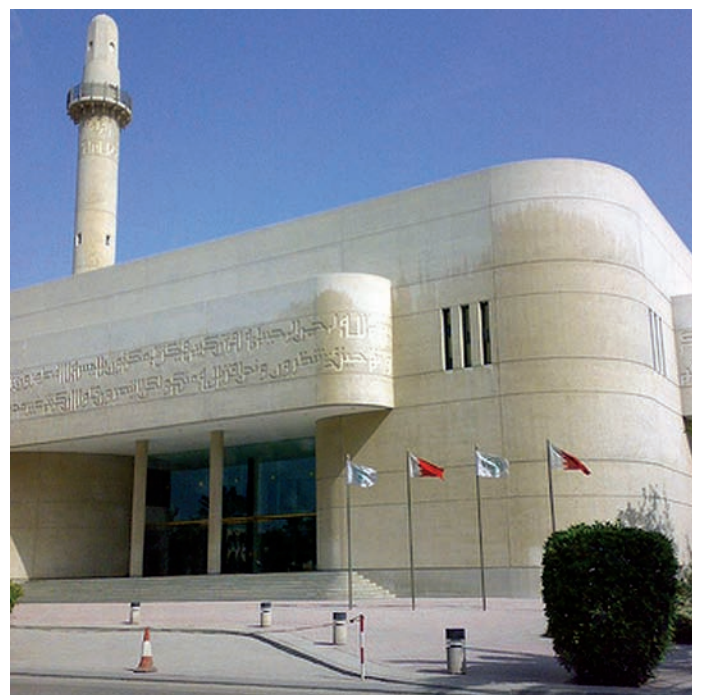
Pühade meeleolu oli märgata üle kogu Bahraini. See väljendus esmalt selles, et kogu rahvas oleks justkui tänaval olnud, autod olid ehitud Bahraini lippude või lipuvärvide ja kuninga piltidega. Igal poole olid välja pandud kuninga Hamadi pildid. Rahvastunne on siin väga tugev. Kuna praegu on talvine aeg ja temperatuur veidi üle 20 kraadi (ehk Eesti suvi!), on eriti soositud kämping telkidega kõrbes. Kõrbes on üleval suured telgid, kus koos istutakse, süüakse jne. Igal pool telkide ümbruses on lõkkes.

On imeline istuda siin kõrbes lõkkes ümber, tähistava ja pimedus sinu kohal ...

Selles kuukirjas tahaksin rääkida jälle ühest imeilusast Bahraini pärlist - Beit Al-Qur'anist ehk Koraani Majast.

BEIT AL-QUR'AN

See on ainulaadseim ja unikaalseim muuseum, mis on täielikult KORAANILE pühendatud.

Lisaks muuseumiosale (Al-Hayat Museum) on sama ka- tuse all ka Abdul Rahman Jassim Kanoo Mošee.

Maa selle unikaalse ehituse jaoks andis Tema Kõrgus, Bahraini emiir (troonil oleva kuninga isa) ja Tema Kõrgus, emiir avas pidulikult Bait al-Qur'ani 1990. aastal.

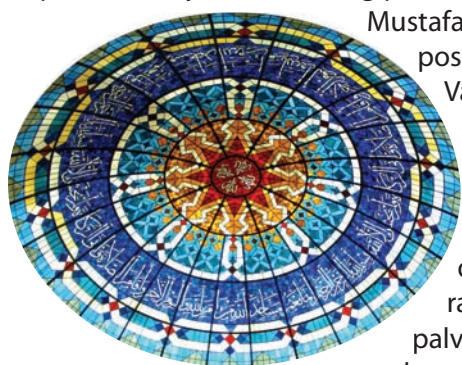
Muuseum on Dr. Abdul Latif Jassim Kanoo vaimusün- nitus, kes ei ole ainult maailmakuulus koguja ja islami kunsti ekspert, kuid samas ka professionaalne insener ja Bahraini vana riigiametnik.

Ta alustas oma koguga, kui sai inspiratsiooni nähes fan- tastilisi islami töid lääne muuseumites, kuid talle tekitas kurbust see, et kuna väljapanekud olid mitte-moslemi- te ühiskonnas, olid nad oma kontekstist väljas ja killus- tatud. Samas olid need koos teiste raamatutega, millel puudub oma vaimsus.

Nagu juba mainisin, on muuseumiosale lisaks mošee 150-le palvetajale, konverentsisaal 150-le külastajale, teadusliku uurimise raamatukogu araabia- ja vöörkeel- tes ja Koraani kool.

Spetsiaalsest värvilisest klaasist kuppel, mis on üks suu- rimaid taolisi maailmas, katab ringikujulise palvetamise ala.

Kupli disain kujutab kuulsat Egiptuse kalligrafisti Ahmad Mustafa kalligraafilist kom- positsiooni.

Värviline klaas ja sel- le tugiosad on teh- tud Inglismaal.

Sinistest keraami- listest kahhelkivi- dest tehtud mih- rab, nišš kust imaam palveid juhib, on saa- nud oma disaini ja valmis- tatud spetsiaalsete keraamikakunstnike poolt Türgis.

AL-HAYATI MUUSEUM

Näituse aarded näitavad Bait al-Qur'ani kollektsiooni eri- nevaid aspekte ja selle laialdast ajaloolist ulatust.

Kõik eksponaadid on välja pandud nende jaoks erilistes klaaskappides, mis on varustatud keerukate keskonna järelvalve ja valguse optilise tehnoloogiaga.

Kapid on varustatud väga spetsiaalse valguse ja niiskuse nõuetega, mis on vajalik eriti haruldaste ja tundlike va- nade käsikirjade säilitamiseks.

Temaatiline väljapanek igas saalis on korraldatud nii, et anda parem ülevaade Bait al-Qur'ani kollektsioonist ja igas klaaskapis on erinev spetsiaalne aspekt kollek- tsioonist nagu: varajane Koraan pärgamentpaberil, kau- nistatud Pühad Koraanid, Püha Koraani trükiste näited alates esimesest trükitud koopiast kuni moodsa värvilise

ja kaunistatud trükisteni, mitmed haruldased eksponaa- did, mis on seotud ajalooliste käsikirjade või sündmuste- ga, Püha Koraani tähenduse tõlked mitmetes erinevates keeltes, kaasaarvatud mitmeid esimesi trükiseid ladina, inglise, prantsuse ja hollandi keeles.

Lisaks võib sealt leida ka Püha Koraani, mis on kirjutatud erinevatele materialidele ja Püha Koraani moodsa kalli- graafiaga.

Nagu me kõik teame, on Koraan ilmutus Jumalalt ja väl- jendab jumalikku kõnet, mis edastati peaingel Gaabrieli kaudu ja mis on seega püha.

Koraani tohib puudutada vaid rituaalses puhtuse seisun- dis ja mingit eset ei tohi Koraani peale asetada.

Ükski tõlge teise keelde ei ole enam Koraan, sest ainult araabiakeelne Koraan on see ainus autentne jumalik il- mutus. See on kirjutatud klassikalises araabia keeles, mis erineb mitmetest erinevates dialektides, mida räägitakse igalpool araabiamailmas.

Enne, kui seda trükkima hakati, sai Koraani lugeda vaid käsitsi kirjutatud koopiatest, mis pidid olema usaldus- väärsed kuni viimse täheni, et hoida ära pühaduse rüve- tamist.

Bait al-Qur'anis on kokku 10 saali, esimeseks 1. hižri sa- jandi saal (7/8 sajand AD).

Selles saalis on märkimisväärsed:

1. **Kuldne Kufic** (varajasem araabia tähestiku vorm, mida kasutati Koraani koopiate tegemiseks sinisele pärga- mendile 10. sajandi kairauaanist.
2. **15. sajandi Mamluk paber Nashki käsikirjaga** koos neljanurkse Kufic'iga iga suura alguses.
3. **Peen Türgi kalligraafia**, mis on tehtud Fakhruddin

imaami poolt Suleimani Mošees aastast 1241 AH (1825/6 AD).

4. Haruldane Andaluusia fragment Maghribiga 7. saj AH (13. sajand AD), kus 8 rida on kirjutatud leheküljele koos diacriticsega (märk trükitud tähe üleval või all, mis tähendab muutust, mismoodi seda on vaja hääldada või rõhutada) punasega, rohelisega või kollasega.

5. Valgustatud Shirazi näidis 17. sajandist.

6. Kuus kašmiirist Koraani 15/17. sajandist.

7. Viis Koraani avasuurat Al-Fatiha 14/18. sajandist, mis on kaunistatud eriliste peente kuldsete kaunistustega.

8. Suurel hulgal miniatuurseid Koraane, mida kasutasid kaupmehed reisidel ja sõdurid islami armees.

Huvitav on ka näha neid erinevaid materjale, millele Koraan oli kirjutatud, kaasaarvatud magusalt lõhnavad sandlipuust õhukesed rullid, marmor, klaas, juveelid, siid, ja isegi riisiterad.

Samuti on näitusel ka haruldased näidised kalligraafilistest kompositsioonidest, kus visandatud tekst on kombineeritud miniatuurkirjaga, näidates suurepärast käsitööoskust.

Seal on ka kalligraafia näidiseid, mis on kirjutatud puu lehtedele.

Seitsmes saal on pühendatud suurtele köidetele mis on pärit Mamluki ajastu Põhja-Aafrikast ja Türgist.

Kaheksandas saalis on trükitud Koraanid kaasaarvatud esimene plokk-trükitud väljaanne (Hamburg 1864), Braille versioon ja Yasser Arafati isiklik Koraan, mis talle anti Jeruusalemmas enne okupatsiooni.

See on siia muuseumisse laenatud senini, kuni Jeruusalemm saab tagasi Palestiinia kontrolli alla.

Üheksandas saalis on mitmeid tõlkeid ja kümnendas saalis on moodsa kalligraafia näidised, mis on pühendunud kunstile.

Islami kalligraafias on kuus stiili (Thuluth, Nashki, Muhaqqaq, Rehani, Tawgi, Maghribi) ja samal lehel võib olla kasutusel ka erinevaid stiile.

Loodan, et kunagi on ka teil võimalus külastada seda imelist Koraani Maja.

الحظ لسار الد

Old Kufi

الحظ لسار الد

Ornamented Kufi

الحظ لسان اليد

Thuluth

الحظ لسان اليد

Diwani

الحظ لسان اليد

Diwani Djeli

الحظ لسان اليد

Naskh

الحظ لسان اليد

Persan

الحظ لسان اليد

Ruqaa

الحظ لسان اليد

Maghrébi

MINU MAROKO

ehk maailma teistpidi vaatamise õpik.

Autor: Kätlin Hommik-Mrabte

KUIDAS MA MEHELE LÄKSIN EHK MINU KUVEIT

Minu lennuk maandus Kuveidis 2005. aasta 12. juuli varahommikul. Olin õnnelik, et viimaks lennukist välja sain, kuna minu kõrval oli terve öö istunud vähemasti 130-kilone ärimees, kes peale poole minu tooli röövimise veel ka nii hirmsasti higistas, et tema lehk pidi üle terve lennuki tunda olema.

Oleksin võinud stjuardessilt kohavahetust paluda, kuid ei tea, kas mul hakkas häbi seda mehe juuresolekul küsida või olin niisama tema lehast hingetu, aga istusin oma kohal terve lennu kui kivikuju.

Lennukist väljaastumise õnne ei jätkunud aga kauaks – niipea, kui ma oma näo ukse vahelt välja pistsin, sain sõõmu tuld ninna ning tundsin, kuidas see mööda hingetoru kopsu vupsas. Oi, kuidas see põletas! Unetu öö ja haisev Prantsuse ärimees ei olnud selle kõrval korruga midagi. Jõudsin isegi hetkeks mõelda: „Appi, kas olen tõesti surnud ning põrgusse sattunud?“ Mu väsinud mõistus hakkas aga kohe uuesti tööle ning arutlesin, et kui õhk on nii kuum juba varahommikul, siis kuidas suudan ma kannatada veel keskpäeva? Kuid eks siin ju ela ka inimesed. Kui saavad nemad hakkama, saan ka mina!

Tahtsin end tualettruumis veidi pesta ja palveks ette valmistada. Kohe minu järel astus sisse kaks kohalikku noorikut, üleni mustas, näodki kinni kaetud. Minu suureks üllatuseks kraamisid nad pea- ja näokatted maha, võtsid

ülikallitest Christian Diori kottidest veel peenemad meigikotid välja, süütasid sigaretid ning hakkasid meigikoti sisu endale näkku määrima. Ja tõesti, see ei olnud pisike hommikune meik, vaid ikka nii tõsine krohvimine, et mõtlesin: „Võib-olla peavad nad kuhugi minema, kus näokate ei ole lubatud, ja seepärast määrivad teistsuguse katte peale?“ Nägu krohvitud, kustutasid näitsikud sigaretid ära, kraamisid asjad kotti tagasi ja katsid pead näod uuesti kinni. „Jumal tänatud, kui mulle sellise näoga naine vastu tuleks, võib-olla saaksin südamerabanduse,“ mõtlesin. Sel hetkel ma aga ei taibanud, et too pisike eteaste oli vaid esimene episood minu isiklikust seebikast „Tere tulemast araabia riiki“.

Järge ei pidanud ma kaua ootama. Passikontrollis takseeris ametnik minu reisidokumenti erilise hoolega, tahtis seda juba mulle tagasi anda, öeldes: „Ispania!“

Mina, loll-aus ja uhke oma rahvuse üle, vastasin aga: „No, ESTONIA!“ Ametniku silmist paistis siiras üllatus: „Istuniia? Fi Uuruba?“

„Naam^{3!}“ vastasin noogutades ja naeratades.

Ametnik tõmbas kulmu kortsu, võttis passi tagasi ja hakkas oma arvuti klaviatuuril kiiresti tippima. Mõne minuti

1 ar k – „Hispaania?“

2 ar k – „Eesti? Euroopas?“

3 ar k – „Jah!“

pärast lausust ta tõsiselt: „Madam, mul on väga kahju, aga te peate järgmise lennukiga Pariisi tagasi sõitma.“ „Kuidas, palun?“ ei suutnud ma oma kõrvu uskuda. „Järgmise lennukiga... Pariisi... Teil ei ole viisat!“ Punastasin vist vihast kõrvuni: „Jah, ei ole viisat, sest käisin Pariisi Kuveidi saatkonnas tervelt kolm korda ja iga kord väideti mulle, et minul kui Euroopa Liidu kodanikul ei ole Kuveiti sisenemiseks viisat vaja, see tehakse kohapeal, öelgu Eesti välisministeeriumi koduleht mida tahes! Seega, kui mind kolm korda tagasi saadeti ja kästi mitte muretseda, ei saa te mind tagasi Pariisi lennutada!“ Minu ilukõne aga ametnikule ei mõjunud. „Madam, palun astuge kõrvale, teid juhatatakse ooteruumi.“ Ka minu põhjamaisel temperamendil on omad piirid ja pärast unetut ööd ning haisvat Prantsuse ärimeest sai siin minu kannatus otsa. „Kuulge härra, teil ei ole mingit õigust mind niimoodi kohelda ja lihtsalt tagasi saata, kui teie oma riigi ametnik ütles, et mul ei ole viisat vaja ja minu taotlust vastu ei võtnud. Kas te üritate mind lolliks teha? Ma ei lennanud terve öö siia, et kohe järgmise lennukiga tagasi lennata. Tahan rääkida teie ülemusega!“ Selline toon paistis onukesele mõjuvat. Vähemasti ta naeratas äbariku kombel ja helistas kuhugi. Mõne hetke pärast jõudis meie juurde üks teine ametnik. Mõni hetke seletasid nad omavahel, kätega vehkides ja näpuga minu poole näidates, seejärel pöördus teine ametnik minu poole, naeratas ning lausus viisakalt: „Madam, palun tulge minuga kaasa, selgitame veidi seda asja.“ Mis mul üle jäigi, järgnesin talle ühte ruumi, kus ta mulle istet ja kohvi pakkus ning palus kõik uuesti üle seletada. Ega ma kitsi olnud. Minu jutu peale uus ametnik noogutas ja lausus. „See ei ole meil esimene kord, tõesti, vabandust, aga siinmail käivad asjad vahel veidi... noh, veidi teisi radu pidi. Fakt on aga see, et viisat teil ei ole, nii

ei saa teid ka passikontrollist läbi lasta.“ Ta vist nägi, kui näost ära ma selle peale kukkusin, ja lisas kohe: „Aga ehk suudame me midagi välja mõelda. Kas tulite siia kellelegi külla?“

„Jah,“ vastasin tärgava lootusega.

„Kas see inimene töötab siin?“

„Jah!“ Selleks ajaks oli Mustapha Kuveidis töötanud juba ligi aasta.

„Mis te arvate, kas tal oleks võimalik oma töödandjal paluda teile viisa vormistada?“

Ametniku seletusest tuli välja, et kõige lihtsam viis Kuveiti viisat saada on mõne kohaliku firma kinnitusel, et neil on seda inimest vaja. „Te tuletate mulle kangesti mu ema meelde,“ teatas ametnik seepeale, justkui täiesti teemaväliselt.

„Teie ema?“

„Ei, ärge nüüd arvake... mitte vanuse poolest... Minu ema on poolakas, isa saudi. Peale selle, et mu emal on sinised silmad ja nina nagu teil, on ta ka alati olnud sama tarmukas ja enda õiguste eest seisja.“ Uurisin ametnikku veidi lähemalt: tõesti, ta paistis hulga heledamat sorti kui enamik ümbritsevat rahvast ja tema näos oli tõepoolest midagi kergelt slaavilikku. „Mu emal on kindlasti heameel, kui jutustan talle, et aitasin üht pisikest eestlannat. Kas saaksite anda mulle selle isiku telefoninumbri, kelle juurde tulite?“

Andsin numbri ja jäin üksi. Mõne hetke pärast oli ametnik aga tagasi ning lausus naeratades: „Mustapha teeb kõik, mis temast oleneb, et teile viisat saada. Hoiatan ette, sellega võib aega minna, sest inimesed on siin juba kord sellised, et neile ei tähenda aeg õieti midagi. Kas soovite äkki meie hotellis puhata? Ei? Mõistan. Muide, terve lennujaam, nagu Kuveit üldse, on täis telefoniaparaate, kust on võimalik tasuta Kuveidi numbritele helistada, kui peaksite tahtma Mustaphaga ühendust hoida. Annan Teile ka oma numbri. Loodan, et kõik saab korda in ša Allah⁴.“

Lennujaama jäin ma veel terveks pikaks päevaks, pabistamist oli küllaga. Kui ma viimaks sellesama lahke ametniku kõrval läbi passikontrolli saabuvate lendude saali astusin, oli kergendus nii suur, et oleksin tahtnud maha istuda ja nutma hakata. Kas sellises seisukorras peangi oma tulevase abikaasaga esmakordselt silmast silma kohtuma? Kus ta üldse on?

Mustapha seisis keset saali, maailma suurim naeratus näol. „Nuh, sind lastigi viimaks tulema?“

Kust küll tuleb selline üdini positiivsus pärast tervet päeva sulaselget piina? Seda ma tol hetkel ei teadnud, et taoline suhtumine igas olukorras ongi üks araabia maailma suurimaid plusse ja miinuseid ühekorraga: „In ša Allah, küll kõik saab korda... küll homme saab... kui vaja, küll siis see ka tuleb...“ Eks see hoiab palju närve kokku, aga samas vahel asjad kohe üldse ei liigu.

Seda sain ma ka järgneva nädala jooksul oma silmaga näha ja oma närvidel proovida – käisime nimelt kokku kuus päeva oma abielu registreerimas. Kuveidis registreeritakse välismaalaste abielud välisministeeriumis. Seal on selleks otstarbeks kohtunik ja religioossed asjatoimetajad. Kuna aga iga päev on tööl eri kohtunik, saime ka iga päev isesuguse nimekirja pabereist, mida pidime esitama, ja ikka oli midagi puudu.

Esimesel päeval oleks meie ettevõtmine peaaegu õnneks

4 araabia k – „Kui Jumal seda tahab“.

läinud, aga jälle ajas asja untsu minu hull ausus. Kohtunik nimelt küsis minult, kas minu vanemad on kristlased. Kui minu vanemad oleksid kristlased, oleks moslemist mehel islami seaduse kohaselt õigus minuga abielluda. Mina aga vastasin, et minu vanemad ei ole üldse usklikud. Sellisel juhul aga pidin ma tõestama, et olen ise kas kristlane, juut või moslem. Olin selleks ajaks moslem olnud juba neli aastat, aga paberit mul selle kohta muidugi ei olnud. Koht, kus naistele selline paber antakse, oli tol päeval, kui kohale jõudsim, juba kinni.

Järgmisel hommikul sõitsimegi kohe paberi järele. Mind kuulati üle, lasti öelda usutunnistus, kontrolliti, kas oskan palvetada ning küsiti, kas mul ka islaminimi on. See ajas muhelema. Naisterahvas, kes minu andmeid parasjagu suurde raamatusse kandis, mõistis mu muhelemise põhjust ning ütles kohe: „Ega see kohustus ole, aga kuna paljud nõ isehakanud endale teise nime kõrvale võtavad, on meil selle jaoks siin lausa lahter olemas. Seega?“

„Ei, mul ei ole islaminime.“

„Aga kas tahaksid selle saada?“

„Ausalt öeldes, mul on täitsa ükskõik, ega see mind ju kuidagi muuda,“ kehtasin õlgu. „Kui ükskõik, siis kas ma tohin sulle midagi valida?“

Asi läheb juba päris huvitavaks, mulle hakatakse nime panema! „Heakene küll, palun, pane mulle siis nimi.“

„Hmmm ... kuna sa oled selline pisike särtsakas teadmisanuline tüdruk, siis panen sulle nimeks Aiša⁵.“ Ja nii saigi minust Aiša. Kuigi vaid üksikud mind selle nime järgi kutsuvad, on siiski tore olla sellise suure naise nagu Aiša nimekaim.

Minu islamisertifikaat ei jäänud aga viimaseks paberiks, mille pidime abiellumiseks kohale viima. Saime edasi-tagasi käia veel mitu päeva. Viimaks jõudis kätte 18. juuli, meie registreerimispäev. Toiming oli pidulik, kuid sugugi mitte selline, millist mina olin harjunud nägema. Kõigepealt küsiti minult, kas olen üldse abieluga nõus. Islami seaduse kohaselt on nimelt üheks abielu alustalaks naise nõusolek. Kui naine nõus ei ole või kui ta hiljem kohtus tunnistab, et teda abieluks sunniti, kaotab abielu automaatselt kehtivuse. Mina olin loomulikult nõus.

Seejärel, kuna minu isa kohal ei olnud, määrati minu õiguste kaitsjaks üks ametnikest, kes kohe tegi tähtsa näo

pähe ning uuris minult, mida ma kaasavaraks soovin. Nimelt on islami abielu kehtetu ka ilma peigmehele pruudile (NB! Mitte pruudi isale!) makstava kaasavarata. See raha või vara jääb naisele ja kellelgi ei ole õigus seda puutada. Sellega on noorikutel võimalik ka potentsiaalseid eba-meeldivaid kosilasi viisakalt minema saata, küsides liialt suurt kaasavara. Mina muidugi midagi ei tahtnud, kuid selle peale ütles ametnik: „Midagi peab olema. Prohvet Muhammed, Jumala rahu ning õnnistus olgu temaga, lubas oma tütre Fatima mehele raudsõrmuse eest, mille ta ise tulevasele väimehele andis, kuna tolle ei olnud midagi.“

Mõtlesin veidi. „Heakene küll, siis ma tahan, et mu mees mind terve elu igaks hommikupalveks ärataks.“ See soov tundus kõigile ametnikele nii naljakas, et ühel neist tulid isegi pisarad suurest naerust silma. „Jah, tõesti, naised on läinud mehele ka Koraanivärsside õpetamise eest, kui mehel muud pakkuda ei ole olnud, aga seda kuulen ma küll esimest korda. Kas tahad oma mehe õnnetusse saata? Keegi ei ole võimeline terve elu igal hommikul korralikult palveks tõusma! Küsi parem siis juba suurt hunnikut kulda, seegi on lihtsam sulle anda.“

Jäin uuesti mõttesse. Siinkohal tuli mulle appi aga teine ametnik. „Heakene küll, kui sa nagunii midagi ei taha, siis paneme kirja lihtsalt Koraani, mille mees peab sulle ostma, kas sobib?“

„Sobib.“

Asjad said juba peaaegu joonde, kui ma jälle pidin kisa tõstma. „Ja kus on see koht siin abielutunnistusel, kus on kirjas, mis minu uueks perekonnanimeks saab?“

„Kuidas nii, uueks perekonnanimeks?“ ei suutnud kirjutaja oma imestust varjata.

„Noh, et enne olin ma Hommik, nüüd hakkab kandma oma mehe nime.“

Ametnikud vahetasin omavahel pilke. „Preili, ma ei tea, kuidas teil seal Euroopas on, aga meil siin ei ole abieluleping mitte ostu-müügi leping ja naine mitte maja, mis lepingu allkirjastamisel endise omaniku nimelt uue omaniku nimele läheb. Naine on indiyiid ja see nimi, mis talle sünnil saab, talle ka jääb.“ Selle peale ei olnud mul muidugi enam midagi öelda.

5 ar k – „elav“; prohvet Muhammedi abikaasa, elavaloomuline ning suurte islamialaste teadmistega naine.

Peale abieluseikluse ootasid mind Kuveidis ees muudki seiklused. Kõigepealt ei saanud ma kuidagi üle ega üm-

ber kuumusest; jõudsin ma ju sinna keset suve, kõige kuumemal ajal. Tulejuga, mille ma lennukist välja tulles hingetorru tõmbasin, ei jäänud sugugi viimaseks. Kui lennujaamast taksoga koju sõitsime, olid taksol kõik aknad lahti, kuid usun, et kahju oli sellest rohkem kui kasu – sisse vihises vaid tuli. Hoidsin end aknast võimalikult kaugemale ja viimaks panin akna üldse kinni.

Tavaliselt ongi Kuveidis kõigis vähegi korralikes autodes konditsioneer, samuti igas majas. Naljakas, kas pole – mõnes riigis, nagu Eestis, ehitatakse majja sisse küttesüsteem, mõnes teistes, nagu Kuveidis, jälle konditsioneer. Vaid väga vanades majades peavad inimesed akna vahele kinnitatud karp-konditsioneeriga ära elama.

Nii mõnus on astuda majja, kus temperatuur on kehale vastuvõetav. Samal ajal peitub siin hulgaliselt probleeme. Nimelt tekitab konditsioneer paljudel üliagaratel pruukijatel haigusi, kuna esiteks on temperatuurivahed väljas ja sees liiga suured ja teiseks liiguvad koos õhuga ringi ka igasugused bakterid ja viirused.

Ka minul õnnestus haigeks jääda. Mitte küll otse konditsioneerist tõttu, kuid kuumusest tingitult siiski. Mustaphal sai nädala möödudes puhkus läbi ning ta pidi tagasi tööle minema. Mina jäin üksinda koju. Esimesel päeval üles

tõustes arvasin, et oleks paslik kohe pärast hommikusööki teha väike jalutuskäik ning külastada kõrvalasuvat netikohvikut ja supermarketit. Kell oli siis ligi 11 hommikul. Juhtus aga midagi kummalist – netikohvikusse jõudsin ma veel ühes tükis, kuid sealt ligi viis minutit supermarketisse minna oli juba raskem. Niipea, kui ma nina supermarketi ukse vahelt sisse pistsin, kadus pilt silme eest ja ma pidin korvide kõrvale maha istuma. Supermarketist koju jõudsin vaevu jalgu järele vedades ja siis oli mul toss täiesti väljas – pea valutab kohutavalt ning ajas iiveldama.

Kui Mustapha õhtul koju tuli, oli minust järele jäänud vaid vari. Ta kiirustas arsti juurde, kuna minust enam püstiseisjat ei olnud. Tagasi tuli ta paari rohupudeli ja taas kord naeratusena.

„Tead, mis arst mulle ütles?“

„Mkmmm.“

„Ta ütles, kui oli mu loo ära kuulanud, et nüüdsest peale pean ma oma blondiinist naisele väljaminekukeelu peale panema. Sest ükski normaalne inimene ei lähe siinmail jalgsi välja sellisel kellaajal, kui sina läksid. Nüüdsest ei tohi sa hommikul kümnelt kuni õhtul viieni kodust välja minna. Sul on lihtsalt kuumarabandus, päikesepiste.“

Ja tõsi ta on – päevasel ajal on Kuveidi tänavad täiesti tühjad, kui mõni üksik uitaja välja arvata. Kõik, kel kuhugi asja, lähevad autoga või äärmisel juhul bussiga. Elu hakkab keema alles siis, kui päike on loojas ja loojangupalve peetud. Õhtul on nii palju rahvast liikumas, justkui oleks karnevaliaeg või mingi muu pidustus.

Ka see oli mulle suur üllatus. Julgen end pidada küllaltki laia silmaringiga inimeseks ning arvasin ka islamist ja islamimaadest ühte ning teist teadvat, kuid see pilt, mis Kuveidi keskuses öösiti avaneb, on otse kisendavas vastuolus sellega, mida meie läänes endale ette kujutame. Isad, kes on terve päeva olnud tööl, tulevad õhtul koju, et naine ja lapsed välja viia, tavaliselt kusagile sööma ja sisseostudele. Sisseostudel käiakse ikka nii, et üleni mustas naine kui emalaev ees, mahukas rahakott kaenla all, ning mees laste ja ostukottidega tuta-tuta järel. Isegi kui lapsehoidja kaasas on, ei sega see kuidagi isa toimetama-

mist oma võsukestega, keda on tavaliselt vähemasti viis varrukast ning säärest sikutajat. Ja kui mõne taolise isa käest küsida, kas ta väsinud ei ole oma päevatööst, las lapsehoidja mässab lastega, vaatab ta üsna arusaamatult küsijale otsa: „Aga need on ju minu lapsed! Ma ei ole neid terve päeva näinud – nagu nemad mindki. Lapsehoidja ja ema on nendega terve päeva, õhtul on see minu õigus.“ Sageli venib õhtu pikaks, nii et koju ei minda enne keskööd. Ka kõige pisemad peavad ilusti vastu, sest kliima seab ka nende režiimile omad piirid – lapsed magavad pool päeva ja pool ööd, sest oleks ju lausa patt lasta neil magada öösel, kui õhk on jahedam ja mänguplatsid väljas ootamas.

Peale tüüpiliste perekondade on Kuveidi tänavatel aga muudki huvitavat näha. Näiteks teatud kontingenti noori naisi, kes oma riietumismaneerides kohalikke traditsioone eriti millekski ei pea. Alguses jahmatasid mind väga need Barbie-roosades, neonrohelistes või muudes kirevates värvides liibuvates riietes ligi 80-kilosed poolteise meetristes kakukesed. Eriti pilkupüüdvad olid nende võõbatud näod, kus ripsmetušš voolas kuumuse tõttu silmanurki mööda alla. Kuna aga kohalikud ei teinud neist sugugi välja, harjusin lõpuks nendega minagi. Kui nüüd keegi arvab, et need olid prostituudid, siis seda ma ei usu; pigem lihtsalt kohalikud tütarlapsed, kes soovivad nii öelda „massist erineda“ ja kellel lastakse seda ka teha, olgugi et see näeb väga kummaline välja.

Veel võib tänavapildis huvitavaks pidada päris suurt hulka eurooplannasid ja ameeriklannasid, kes silkavad täiesti vabalt ringi oma küllaltki prominentsete dekolteede ning olematute seelikutega. Taas kord vastupidiselt lääne ühiskonna arusaamadele paistab kohalikel olevat neist küllaltki ükskõik, mingit jõllitamist ei toimu. Üks toredatest Kuveidi seadustest näeb nimelt ette, et kui mõni naisterahvas end tänaval ahistatuna tunneb (ja seda võib ta tunda ka siis, kui mõni tundmatu meesterahvas temaga kellaajast juttu teeb), võib ta kohe kaebusega lähimasse politseijaoskonda pöörduda ning meest ootab lihtsamal juhul rahatrahv, raskemal aga vangla. Lääne ühiskonna meestele muidugi selline korraldus ei istuks, aga Kuveidis on sellega kõik harjunud. Ka öösel üksinda ringi liikuvad naisterahvad võivad end turvaliselt tunda.

Ka on naistel privileegid ühistranspordis. Algul mõtlesin, et mehed on siin lihtsalt viisakad ja pakuvad istet. Siis aga selgitati mulle, et seaduse järgi on nii: kui naisterahvas bussi astub, peab kõige ees istuv mees talle oma koha loovutama ning taha minema, isegi kui seal enam istumiskohti ei ole. Vastasel juhul ootab teda rahatrahv. See-aga, kui bussi peale ei tule naisterahvaid rohkem kui terve bussitäis, saavad naised alati istuda.

Transpordivahendina kasutatakse palju ka taksosid, mis on päris odavad, kuna liiter kütust maksab Kuveidis vähem kui liiter vett! Sellest tingituna ei ole Kuveidis taksopeatusi, vaid taksod tiirutavad mööda linna ringi ning kellel vaja, see hääletab. See muidugi saastab tohutult õhku, mis kuumuse tõttu on nangunii raskesti hingatav.

Suureks üllatuseks ja seikluseks osutusid Kuveidis minu töötöösingud. Nimelt juba paari nädala möödudes olin kodus hullumas – välja minna ma ju päeval ei saanud, telekas, köök ja koristamine aga tervet päeva täita ei

suutnud. Tahtsin kangesti midagi kasulikku teha ja nii otsustasimegi Mustaphaga, et muretsen endale pisikeses tööotsa. Minu „pisikeses tööotsas“ ei tulnud aga midagi välja, kuna üllatus-üllatus: kui oled diplomeeritud europlane, pakutakse sulle ainult vägagi komplitseeritud kõrgeid positsioone. Terved päevad raske töö rügamine ja ropu raha teenimine ei läinud aga sugugi minu vastleitud koduperenaise-imagoga kokku. Oleksin hea meelega olnud näiteks sekretär, kuid mulle tehti selgeks, et selleks on võimalik saada vaid hariduseta indialasel või srilankasel.

Kuveidil on veel palju muidki eripärasid. Kasvõi maastik. See on tegelikult liivakõrb, seega on Kuwait City justkui üks suur liivakast. Nii kummaline on vaadata, kuidas uute majade kõrval, kuhu veel kõnniteed ei ole jõutud panna, laiutab killustiku või mulla asemel kullakasvalge liivaväli. Terve Kuwait City peale pole vist ühtki rohulibleet, mida poleks ekstra istutatud, puudest ja põõsastest rääkimata. Öösel on igal pool kuulda solinat, kuna kõigi istutatud taimede juurde viib ka väike toruke, mille kaudu öösel taimi kastetakse. Varajastel hommikutundidel, kui rahvas enam ega veel ei liigu ning linnas valitseb vaikus, on tunne, justkui oleksid Kuu peal. Mitte et ma teaksin, mis tunne seal on, aga just see mõte mulle pähe turgatas – kuumastik, muud sõna on selle kirjeldamiseks raske leida. See kuumastik ei ole aga tsivilisatsioonist puutumata jäetud. Sageli paistab ka, et araablase enda tsivilisatsiooni kõrval vohab siin võimsalt ka Ameerika tsivilisatsioon.

Eks Kuveidi kohta olegi tihti öeldud, et see on USA osariik ja mitte iseseisev araabia riik. USA on Kuveidi pärast selle „pästmist“ Iraagi haardest nii nutikalt oma võrku mässinud, et ega kuveitlased vist ise seda enam märkagi: Coca-Cola ja McDonaldisi araabiakeelseid silte on terve linn täis, poodidest võib leida suuremalt jaolt USA tooteid ning väga suur hulk USA firmasid teenib siin nafta pealt hiigelkasumit.

Poes käies imestas sageli porgandite ja kurkide kiduruse ning kalli hinna üle. Otsustasin vaadata, kas see on Kuveidi enda toodang, mida kusagil kasvahoones kasvatakse. Suur oli mu üllatus, kui avastas taas „Made in the USA“. Kui rumalad peavad inimesed ometi olema, et nii kalli raha eest teiste jääke sisse ostavad, kui samas lähedal on mitmed vaesed ruraalriigid, kus juur- ja puuviljad kasvavad palju suuremaks ning mahlakamaks? Aga mis

minu üllatumine aitab, kui poliitika kogu riigi majandust niimoodi oma käpa all hoiab.

Kuveidi poeriulitelt võis leida ka muid huvitavaid tooteid, nagu näiteks nahka valgendavad kreemid, mida alatasa erinevates telekanalites reklaamiti. Minu lemmikreklaamis oli peategelaseks noor neiu, kes käis koos sõbrannadega ülikooli kohvikus, kus istus ka talle sümpaatne noormees. Too aga neiuust välja ei teinud. Siis soovitati üks sõbrannadest neiuale nahka valgendavat kreemi. Kui neiu järgmine kord kohvikusse astus, säras ta nagu kui päike ning kõik noormehed jäid teda ammulisui vahtima.

Mõni aeg tagasi lugesin ühest päris asjalikust Eesti ajalehest kellegi „islamieksperti“ järjekordset analüüsi islamist. Mind ajast väga naerma tema järeldus, nagu kujutatakse islami traditsioonis prohvet Muhammedi kui heledama nahaga araablasi vaid seetõttu, et araablased heledat nahka jumaldavad. Ega araablased heledamast nahast rohkem või vähem pea kui eestlased päevitunust. Kas meie telekanalites on vähe isepruunistava kreemi reklaame nähtud?

Inimene tahab juba kord olla selline, nagu ta ei ole. Mäletan ise väga hästi, et lapsena tahtsin lühikesi musti lokkis juukseid, kuna olin pikkade sirgete blondide juustega. Selleks sidusin isegi vahel ema mustad sukkipüksid pähe. See aga ei tähenda, et meie, eestlased, kuidagi tumedat nahka jumaldaksime ja kindlasti ei hakka me kedagi, keda eriliselt armastame, tumedamana kirjeldama. Araablasi on lihtsalt väga erineva nahatooniga.

Nüüd aga tagasi Kuveidi USA-d soosiva poliitika juurde,

kuna see oli ka põhjuseks, miks me Mustaphaga väga pikalt Kuveiti ei jäänud. Nimelt töötas ta seal Starbucks, mis on teadagi samuti USA firma. Kuveidis, mis oma vabaduste poolest silma paistab, eriti mis puudutab just võõramaalasi selles riigis, võivad kõik välismaa firmad tööd oma parima äranägemise järgi korraldada. See tähendab praktikas aga seda, et Starbucks on moslemitest töötajatel keelatud palve ajal pausi teha, kuigi samas kompleksis võib olla kolm palveruumi ning kohe kõrval mošee. Töötajad peavad palvetamiseks valetama, et neil on vaja tualettruumi minna. Kas pole see ühes islamiriigis kummaline?

Ka on töölepingud nii kavalalt tehtud, et vaid parimad advokaadid suudavad sealt pettenõksud välja lugeda. Nii töötab Kuveidis paljudes firmades suurel hulgal Aasiast ja Põhja-Aafrikast pärit tööorje. Paljud kannatavad puudust, kuid kuna saavad teenitud piskuga siiski oma peret toita, jätkavad nad usinasti orjamist, kunagi kurtmata.

Maroko majanduslik olukord on veidi kõrgemal järjel kui näiteks Filipiinidel või Egiptuses ning sellepärast oli Kuveidi firmadel raske oma marokolastest töötajaid kinni hoida. Mustaphagi otsustas ühel hetkel, et talle lubadustest aitab ning ta läheb tagasi koju. Veidi aega pärast seda, kui olime Marokosse jõudnud, keelustas Maroko kuningas Kuveidi tööviisade väljastamise Maroko kodanikele, kuna selleks ajaks oli probleemseid olukordi tekkinud juba liialt palju.

Mosleminaise käsiraamat

AUTOR: HUDA KHATTAB

1. PEATÜKK

Ibada ehk ülistamine

Sissejuhatus

Islamis kehtivad religioossed kohustused nii meestele kui ka naistele. Kõik moslemid, mehed ja naised, on kohustatud viis korda päevas palvetama, ramadaani ajal paastuma, korra aastas zakaati ehk vaestemaksu maksma ja vähemalt kord elus palverännakul käima. Viis, kuidas mehed ja naised ülistustegusi läbi viima peavad, on siiski veidi erinev. Naised peaksid oma kohustuste erinevustega kursis olema.

Salaat ehk palve

Naised peavad viis korda päevas palvetama, kuid mitte siis, kui neil on kuupuhastus või peale sünnitust teatud perioodi, mida nimetatakse nifaasiks. Paljud naised kardavad, et neil on raske imikute ja väikeste laste kõrvalt palvetada, ent siiski peame me kindlaks jääma. Väikelaste kapriisid ei ole õigustuseks palveid unarusse jätta ja alles regulaarse palve läbi saavad ka lapsed ise eeskujuni ning õpivad rutem palve selgeks.

Peab kindlasti mainima, et parim viis palve õppimiseks on seda õppida teiselt moslemilt, samas on võimalik õppida ka raamatutest ja videotest. Igal juhul on alati soovitatav moslemilt järgi pärida, kui tekib kahtlus õigetes teadmistes ja kui tekib kahtlus, et palve pole korralikult selgeks õpitud.¹

Palve mošees

Mošees koos palvetamise käsk kehtib rohkem meestele kui naistele. Prohvet (saws) soovitas naistel oma palved kodus sooritada, just selleks puhuks eraldatuimas nur-

gas:

Umm Humayd Saidiyya (raa) ütles:

„O Jumala Prohvet, ma sooviksin oma palve sinu juhtimisel sooritada.“ Prohvet (saws) vastas: „Ma tean seda, ent sinu palve oma kodus nurgas on parem kui kinnises toas ja kui sa sooritad selle kinnises toas on see parem kui seda teha koduõues ja kui sa teed seda koduõues on see kindlasti parem kui elukohalähedases mošees, ja kui sooritad seda elukohalähedases mošees on see kindlasti parem kui suures linnas suures mošees.“ (Imam Ahmad ja al-Tabarani; sarnaga:)

ne hadith ka Abu Dawudil)

Pakistani õpetlane Mawdudi oletas, et see Prohveti (saws) soovitus on seoses naiste kuupuhastusega. Naised, kes külastavad regulaarselt mošeed, võivad sattuda tähelepanu keskpunti, kui nad teatud ajal kuus mošeesse palvele ei tule ning see tekitab neile omakorda piinliku olukorra. Privaatsus palves on parem, nii ei saa keegi teada naise isiklikust elust.²

Prohvet (saws) ei keelanud naisi mošeesse minemast, ent andis naistele mõista, et palvetamine kodus on neile parem.³

Siiski pole naised mošeedest eemale peletatud (va üksikutes kohtades levivate tavade kohaselt). Kui meie ka-

¹ Kui palju ka moslemid nii naised kui mehed oma palves erinevad, peame siiski järgima mida Prohvet (saws) meile kohustuseks tegi: „Palveta nii, nagu sa oled mind näinud palvetamas“ Al-Albani, *The Prophet's Prayer Described*, lk. 93

² Mawdudi, *Purdah and the Status of Woman in Islam*, lk. 208

³ Doi, *Women in Shariah*, lk. 29

vatsus on minna mošeesse õppima, siis võime seda teha. Prohvet (saws) ütles meestele, et nad oma naistel ei keelaks mošeesse minemast, kui need seda soovivad:

„Ära keela Jumala naissoost sulaseid Jumala juurde mošeesse minemast. Kui üks teie naistest teilt mošeesse minekuks luba küsib, ei tohi talle seda keelata.” (Sahih Al-Bukhari, Sahih Muslim)

„Ära keela oma naise mošeesse tulemast, ka siis kui nende kodud neile paremad on.” (Abu Dawud)

Kui hakkame omi õigusi mošeesse minekuks taga nõudma, peame siiski teatud käitumisreegleid silmas pidama. Eriti seda, et meil naistel pole lubatud meestega seguneda. Mošeedes, kus on olemas „nais-galeriid”, on see lihtsam. Teised mošeed eraldavad ruumi kardinatega, mille varjus naised palvetada saavad. Huvitav oli see Prohveti (saws) ajal, mil mošeed olid lihtsad ehitised, ainult ühe

ruumiga – mehed palvetasid esiridades ja naised olid kõige taga.⁴

Samuti peab mošees kantav riietus olema korrektne: kogu keha (va käed ja nägu) ja juuksed peavad olema kaetud. Naine ei tohi olla ei meigitud ega parfümeeritud. Ei tohi unustada, et kõik traditsionaalsed riided ei täida moslemilise katmiskohustust. Shalwar-khameez, sari, pikk seelik ja sellesarnane avara lõikega või teatud kehaosi, nagu käsivarred, kõht ja jalad, paljastav riietus pole lubatud. Mošeesse mineku idee on ülistamises, palvetamises ning õppimises ja kindlasti mitte endale tähelepanu tõmbamises.

Huvitav on siinkohal ka märkida, et kaliif Umar (raa) ja isegi Aisha (raa) naistele mošeesse mineku keelasid. Umar (raa) pani selle keelu sellepärast, et ühiskonna kooselu oli halvemaks läinud ja eelkõige öösel polnud naistel sünnis välja minna, ka mošee külastuseks mitte. Mediina naised, kes selle keelu vastu olid, läksid Aisha (raa) juurde, ent viimane toetas Umarit (raa) ja ütles:

„Kui Prohvet (saws) oleks teadnud, mida teab Umar, poleks ta teile välja minemiseks (st mošeesse) luba andud.”⁵

Kuna tänapäeva moslemite kooselu on veel halvem kui seda Umari (raa) ja Aisha (raa) ajal, on ka teatud moslemikogukondades naistele mošeede külastamine keelatud. Aga nagu Nigeeria õpetlane Abdur Rahman Doi esile toob, Prohvet (saws) andis siiski naistele loa mošeesse minekuks ja Doi toob selle tava uuesti kasutusele – tingi-

musel, et riietus jms. on selleks kohane – et naised saaksid uuesti islamit õppida ja teineteist julgustada.⁶

Ühine palve kodus

Reegel, kus mehed palvetavad esireas ja naised tagumistes, kehtib ka kodus. Isegi mees ja tema abikaasa ei palveta kodus kõrvuti, et mitte mehe tähelepanu palvelt kõrvale juhtida.

Kogu perega palvetamine on eriti hea viis peresidemete tugevdamiseks ja väikelastele hea eeskujuga andmiseks: enamasti lapsi, kaasaarvatud pisikesed mudilased, tahavad palvetada kaasa teha ja õpivad raskusteta kõik palveliidutused vanemate eeskujul ära.

Palve juhtimine

Naisterahvas ei või segaseltskonna ühispalveid juhtida, kui aga grupis on vaid naised, võib üks neist teisi juhtida. Isegi kui meil pole kohustust mošeesse palvetada, ei tohiks me siiski kogukonnapalve väärtust alahinnata ning sellest ilma jääda.

Kui üks naine teisi juhib, seisab ta esireas keskel, astudes vaid sammukese ette, ja mitte teistest eemal, nagu seda meeste kogukonnapalve puhul. Kui grupi moodustavad vaid kaks naist, seisab imaam vasakul. Paremal seisev naine peab aga iqaama (väikese palvelektuse) ütlemata.⁷

Žumua ehk reedepalvus

Meestele on reedene palvus mošees kohustuslik. Arvestades sellega, et naistel on kodus muid kohustusi, ei kehti see rusikareegel naiste jaoks. Näiteks pole imiku- või väikelastega võimalik mošeesse minna. Samuti on ka küsimus naise regulaarses kuupuhastuses, mis võib naise ühispalvuselt puudumisel, talle ebameeldiva olukorra tekitada, kuna regulaarne mošee külastus on siis katkestatud. Ent meile pole ka mošee külastus otse keelatud, seega on otsus individuaalne, kas mošeesse minna või mitte. Samuti sõltub see ka olukorrast, kohustustest, võimalustest mošeesse minna jne.

Tähtis on meeles pidada, kui reedepalvusest juba osa võtta, et ka khutba (jutlus) on osa palveteenistusest. Khutba ajal on seega rääkimine keelatud; selle asemel tuleb kasutada juhust ning sellest õppida.

Aidi palve

Aidi palve on sunna nii meestele kui ka naistele. Kui moslemid elavad mitte-islamimaades on see heaks võimaluseks kokku tulla ja koos pühitseda.

Prohvet (saws) julgustas kõiki naisi aidi ajal mošeesse minema. See kehtis ka kuupuhastuses olevatele naistele. Loomulikult ei saanud nad palvuses osa võtta, küll aga takbiirist.

Umm Atiyya (raa) jutustas:

„Jumala Sõnumitooja käskis meid – vanu naisi, noori tüdrukuid ja keskealisi naisi – aidi palvepaika tulla mõlemil aidil, ent naised, kes olid kuupuhastuses, ei tohtinud palvest osa võtta.” (Sahih Al-Bukhari, Sahih Muslim)

Umm Atiyya (raa) jutustas:

„Igal aidi ajal andis Jumala Sõnumitooja meile ülesandeks ka kuupuhastuse puhul aidi palve paika tulla, nii et ka meie takbiirist osa saaksid.” (Sahih Al-Bukhari)

Aidi palvele minnes kehtib sama reegel, mis mošees:

4 Mawdudi, *Purdah and the Status of Woman in Islam*, lk. 210

5 Doi, *Women in Shariah*, lk. 29-30

6 Doi, *Women in Shariah*

7 Rahman, *Role of Muslim Women in Society*, lk. 289

peame olema korralikult riietatud ja ei tohi meestega seguneda.

Saum ehk paastumine

Ramadaanikuu ajal paastumine on kohustuslik kõikidele moslemitele.

Koraanis seisab: „Oo teie, kes te usute, teile on määratud saum (paast), nagu see oli määratud neile, kes olid enne teid, et saaksite jumalakartlikeks.“ (2:183)

Islamis tähendab paastumine täielikku hoidumist söögist, joogist, tubakast (suitsetajatele) ja intiimsuhtest koidust ehani.

Naistel pole lubatud paastuda kuupuhastuse sünnitusjärgse veritsuse ajal. Kõik paastumata päevad peavad nad aga hiljem tagasi tegema.

Haiguse, raseduse ja ka imetamise ajal võib naise paastust vabastada, ent parem on siiski paastuda, kui naine selleks võimeline on ja riski ei ole.

Islamis on ka vabatahtlikke paastupäevi. Kõiki moslemeid, nii naisi kui ka mehi, julgustatakse Prohveti (saws) sunnat järgima. Ent abielus naisterahvas ei tohi siiski ilam abikaasa loata vabatahtlikult paastuda. Seda seepärast, et naine ei tohi oma abikaasale tema lähenemisi keelata, nagu seda paastu ajal (lähemalt selle kohta peatüki „Abielu“ alt).

Zakaat ehk vaestemaks

Islamis ei ole naine kohustatud vastust andma selle eest, mida ta oma varaga peale hakkab. Erandiks on vaid Jumala ees aru andmine. Kui rikkust on nii palju, et selle eest tuleb zakaati maksta, peab naine ise selle eest muretsema, et see maks ka makstud saab.

Zakaat peab olema makstud kuld- või hõbeehete pealt ja regulaarselt sissetulekult (kaasaarvatud pangaarved ja

raha, mille teenid puutumata kinnisvaralt). Maksumäär on 2,5% ja seda peab tasuma kord aastas.⁸

Hadž ehk palverännak

Ka naisterahvas on kohustatud palverännakut sooritama, ent siingi on teatud reeglid ja tingimused. Naist peab saatma mahram, kelleks võib olla abikaasa, isa, vend, poeg või mõni muu lähisugulane, kellega naine abielluda ei saaks. Naised, kel pole sellist saatjat, pole kohustatud palverännakut sooritama. Siiski on teatud koolkonnad (Maliki, Shafi) arvamusel, et naised võivad palverännaku suure grupiga sooritada, nii nagu seda moslemiorganisatsioonid korraldavad. Sel juhul on grupp ise mahrami eest.⁹

Kuna paverännak pole igapäevane tegevus, ei hakka me seda siinses raamatus detailsemalt lahkama. Palevrännaku kohta on võimalik uurida ja lugeda raamatuid, mis on saadaval islami raamatupoodides ja kõikides korralikult varustatud palverännaku organiseerijate juures.

Koraani lugemine

Koraani lugemine, retsiteerimine ja pähe õppimine on islamis nii naise kui ka mehe kohustus ning seda vaadeldakse kui üht ülistamise viisi. Naistel pole valjuhäälnete retsiteerimine segagruppides lubatud. Siiski tohime Koraani valjuhäälselt lugeda seltskonnas, mis koosneb ainult naistest. Sellised kokkusaamised on igati teretulnud. Kui sinu elukohas pole sellist gruppi, miks siis mitte ise sellist Koraanigruppi alustada? Polegi vaja suurt gruppi, piisab 2-3 naisest, kes saaksid koos Koraani lugeda.

⁸ Zakaati reeglid on liiga keerulised, et siinkohal pikemalt seda käsitleda. Detailsema info zakaati kohta saab raamatust „Zakah – The Religious Tax of Islam (Brief Guidelines)“ - Abdul Rahman Ansari poolt.

⁹ Dr. S.M. Darsh, publitseerimata vastus sellele küsimusele „Usra – The Muslim Family Magazine“ lugejalt.

Infot Koraani puudutamise kohta kuupuhastuse ajal, käsitleme peatükis „Tahara”.

Džihaad

Džihaadi kirjeldatakse tihti kui kuuendat tala islamis. Kasutusel olev tõlge „püha sõda” on täiesti vale. Tõeline tähendus on võitlus ja püüdlus Jumala teel. See ei pruugi olla relvastatud võitlus lahinguväljal. Igapäevaelu toob ka kaasa džihaadi. Väljend „džihaad un-näfs” (džihaad iseenda vastu) tähendab näiteks pidevat võitlust, et enda madalamat olemust ja halb harjumusi, nagu näiteks laiskus ja halb tuju, kontrollida ning ületada.

Prohveti (saws) ajal liitusid mõningad naised meestega, kui nad lahingusse läksid, ent nende naiste ülesanne oli rohkem abi pakkumine kui võitlemine. Nad pidid Prohveti (saws) käest luba küsima ja kui nende abi lahinguväljal oli suurema tähtsusega kui töö nende omas kodus, lubati nad kaasa. Teiste meeste eest hoolitseti vaid hädavajadusel ning kontakt oli viidud absoluutse minimumini. Siinjuures kehtisid samad tingimused kui seda

meditsiinilise abi puhul. Kui Prohvet (saws) käest küsiti naiste džihaadi kohta, ütles ta, et hadž on naiste džihaad, s.t. et naised saavad samaväärse tasu hadži sooritamisel, kui mees, kes võitleb lahinguväljal. Aisha (raa) küsis kord Prohvetilt (saws) luba lahingusse võitlema minna ja Prohvet (saws) ütles talle:

„Teie džihaad, naised, on hadž.”

Ühel teisel korral küsis ta jälle, kas naistele on džihaad kohustuslik ja sai vastuseks:

„Ja, džihaad, milles pole lahingusse minekut ja võitlust, on kohustuslik. Need on hadž ja omra.” (Ibn Maja)¹⁰

Rasedus ja sünnitus on ka migil määral naise jaoks džihaad; juba sellepärast, et naist, kes sureb sünnitusel, kirjeldatakse kui märtrit:

„Naisest, kes sureb sünnituse ajal, saab märter.” (Ahmad, At-Tabarani).¹¹

Kokkuvõtteks

Kõik ülistuse teod islamis on nii meestele kui ka naistele kohustuslikud. Väikesed erinevused on selles, millisel viisil neid sooritatakse, näiteks mis on džihaad mehele ja milline on see naisele.

Naiseks olemine ei tee meie vastutust ja võimalusi ülistustegudes mingil juhul vähem väärtuslikuks kui meestel.

Järgmisel korral räägime Tahara'st ehk puhtusest.

10 Rahman, *Role of Muslim Women*, lk. 184

11 Schleifer, *Motherhood in Islam*, lk. 2

Pudrupotike keeda...

Autor: Aisha

MUSTAPHA KIIRE NÄLJAKUSTUTAJA

.....

1 spl oliivõli (või muud toiduõli)
1 keskmine sibul
2 väikest või 1 suur tomat
1 muna
soola, maitseaineid
pool pätsi saia

Pane tomat(id) kuuma vette veidiks seisma. Pane pann koos õliga sooja ja haki sibul väikesteks tükkideks. Samal ajal kui sibulatükid pannil keskmisel tulel särisevad, koori tomatid, lõika need tükkideks ja lisa sibulale. Sega sibul ja tomat, lisa soola, pipart või muid maitseaineid, mida eelistad. Lase segul madalal tulel kaane all haududa. Kui tomat on muutunud pastjaks, lisa segule muna ja lase veel veidi haududa. Kui toit on valmis, serveeri see taldrikul. Sööma peab Maroko moodi, st mitte kahvli-noaga vaid saiaga.

NAJATI KUSKUSS

.....

2-3 tomatit
4 sibulat
½ kg veiseliha
4 porgandit
tükk kõrvitsat
1 kaalikas
4 kartulit
2 suvikõrvitsat
1 konserv kikkerherneid
½ l piima
soola, pipart, safranit, oliiviõli, võid

Aseta tomatid kuuma vette, kuni nende nahk lahti tuleb. Seejärel eemalda nahk ja haki tomatid ühtlaseks pastaks. Haki sibulad. Pane poti põhja oliiviõli, sinna peale lihatükid (mitte väga väikesed, kuid mitte ka liiga suured). Lisa tomatipasta, hakitud sibulad ja maitseained. Lase segul mõnda aega madalal tulel praadida; seejärel lisa vett ja aja segu keema. Lisa potti neljaks (risti ja põiki) lõigatud porgandid, kõrvitsatükid, kaalikas, 2 sibula rõngad, pooleks lõigatud

kartulid, tükeldatud suvikõrvitsad, kikkerherneid, või ja sool. Jälgi, et potis oleks keemiseks piisavalt vett. Kui kõik on pehmeks keenud, lisa potti piim. Kuskuss valmista pakil oleva õpetuse järgi. Serveeri suures taldrikul või vaagnal nii, et kõige alla jääb kuskuss, selle peale juurviljad ja viimaks kaste.

MAROKO KAKAO- JA MANDLIKÜPSIS

.....

1 kl õli (+ veidi peale)
1 kl suhkrut
4 muna
küpsetuspulbrit
jahu
kakaopulbrit
mett
kooritud mandleid

Segada kõigist ainetest kokku ühtlane pall.
Jagada see 3ks osaks, ühele osale lisada kakaopulbrit ja veidi õli.
Pallid lahti rullida ja asetada pannile nii, et kõige alla jääb kollane, keskele kakaoga ja peale jälle kollane kiht.
Kõik kolm kihti sõrmedega üksteise külge pigistada ja küpsetada.
Kui pann on jahtunud, määrida pealmisele kihile veidi mett ja lõigata viltuse ristkülikukujulised küpsised ja asetada igale küpsisele pool kooritud mandlit.

KORAANINURK

SUURA 101- ÄL-QAARI'Ä - OOTAMATULT SAABUV TUND (11 ÄJÄT)

	Jumala, kõige Armulisema, Halastavama nimel.	bismilläähi r-rahmääni r-rahiiim.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1	Ootamatult saabuv tund ...	äl-qaari'ātu	الْقَارِعَةُ
2	Mis on see ootamatult saabuv tund?	mää l-qaari'ä.	مَا الْقَارِعَةُ
3	Ja mis ütleks sulle, mis on ootamatult saabuv tund?	wa mää ädraaka mää l-qaari'ä.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ
4	(See on) päev, mil inimesed saavad olema kui laiali pillutud ööliblikad ¹	jauma jakuunu n-nääsu kä-l-farääši l-mäb̄tuuṭ.	يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ
5	ning mäed saavad olema kui kohev vill.	wa takuunu l-žibäälu kä-l-'ihni l-mänfuuṣ.	وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ
6	See, kelle (heade tegude) vaekauss on raske ² ,	fä ämmä män ṭäqulät mäwääziinuh.	فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ
7	sellel saab olema hea elu (Paradiisis).	fä-huwa fii 'iisāti-r-raaḏiä.	فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ
8	Kuid see, kelle (heade tegude) vaekauss on kerge,	wa ämmä män ḥaffat mäwääziinuh.	وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ
9	selle ulualuseks ³ saab (põrgu)sügavik.	fä-ummuhu hääwia.	فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ
10	Ja mis ütleks sulle, mis see on?	wa mää ädraäkä mää hiiäh.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ
11	(See on) kuum tuli ^{4 5} .	näärun häämiä.	نَارٌ حَامِيَةٌ

¹ Peale seda, kui nad on haudadest välja visatud. (Koraani tähenduse tõlge, Saheeh International)

² Abu Hurairah (رضي الله عنه) jutustas, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „On kaks sõna (väljendit), mis on Halastavaimale armsad ja keelele väga kerged, kuid Vaekausil väga rasked. Need on *sub ääna llahi wa bi amdih* (Au olgu Jumalal ja ülistus), *sub ääna llahi l-ä iim* (Au olgu minu Isandale, Vägevamaile).” (Sahih Al-Bukhari 9/7563)

³ *ummuhu* tähendab araabia keeles otseses tõlkes „tema ema“, kes on inimese esimeseks ulualuseks.

Ibn Jarir ütles: „Põrgusügavikku nimetatakse tema emaks, kuna tal ei saa olema muud ulualust kui see.“ (At-Tabari 24:575)

Ibn Zayd (رضي الله عنهما) ütles: „*äl-hääwia* on tuli ja sellest saab tema ema ja ulualune, millesse ta naaseb ja kuhu ta end sisse seab.“ Seejärel retsiteeris ta: „Nende ulualuseks saab Tuli. (3:151)“ (At-Tabari 24:576)

⁴ Abu Hurairah (رضي الله عنه) jutustas, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Aadama laste tuli, mida te kõik läidate, on 1/70 (70 on lõputuse sümbol) põrgutulest.“ Nad (Muhammedi (صلى الله عليه وسلم) kaaslased) küsisid: „O Jumala Sõnumitooja, kas see ei ole piisav?“ Ta (صلى الله عليه وسلم) vastas: „See on seesama, kuid enam kui 69 korda.“ (Fath Al-Bari 6:380, Muslim 4:2184)

⁵ Abu Hurairah (رضي الله عنه) jutustas, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Tõesti, inimene, kes saab Põrgutule rahvast kõige kergema piina osaliseks saab olema mees, kellel on kaks sandaali, mis ta aju keema ajavad.“ (Ahmad 2:432 ja 3:13)

SUURA 102- ÄT-TÄKÄÄ'UR - KUHJAMINE (8 ÄJÄT)

	Jumala, kõige Armulisema, Halastavama nimel.	bismilläähi r-raḥmääni r-raḥiim.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1	Ootamatult saabuv tund ...	äl-qaari'ātu	الْقَارِعَةُ
2	Mis on see ootamatult saabuv tund?	mää l-qaari'ä.	مَا الْقَارِعَةُ
3	Ja mis ütleks sulle, mis on ootamatult saabuv tund?	wa mää ädraaka mää l-qaari'ä.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ
4	(See on) päev, mil inimesed saavad olema kui laiail pillutud ööliblikad ¹	jauma jakuunu n-nääsu kä-l-färääši l-mäbtuut.	يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ
5	ning mäed saavad olema kui kohev vill.	wa takuunu l-žibäälu kä-l-'ihni l-mänfuuš.	وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ
6	See, kelle (heade tegude) vaekauss on raske ² ,	fä ämmä män täqulät mäwääziinuh.	فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ
7	sellel saab olema hea elu (Paradiisis).	fä-huwa fii 'iisāti-r-raadiä.	فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ
8	Kuid see, kelle (heade tegude) vaekauss on kerge,	wa ämmä män ḥaffat mäwääziinuh.	وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ
9	selle ulualuseks ³ saab (põrgu)sügavik.	fä-ummuhu hääwia.	فَأَمَّهُ هَآوِيَةٌ
10	Ja mis ütleks sulle, mis see on?	wa mää ädrääkä mää hiiäh.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ
11	(See on) kuum tuli ^{4 5} .	näärun ḥäämiä.	نَارٌ حَامِيَةٌ

¹ Peale seda, kui nad on haudadest välja visatud. (Koraani tähenduse tõlge, Saheeh International)

² Abu Hurairah (رضي الله عنه) jutustas, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „On kaks sõna (väljendit), mis on Halastavaimale armsad ja keelele väga kerged, kuid Vaekausil väga rasked. Need on *sub ääna llahi wa bi amdih* (Au olgu Jumalal ja ülistus), *sub ääna llahi l-'ä iim* (Au olgu minu Isandale, Vägevamaile).” (Sahih Al-Bukhari 9/7563)

³ *ummuhu* tähendab araabia keeles otseses tõlkes „tema ema“, kes on inimese esimeseks ulualuseks.

Ibn Jarir ütles: „Põrgusügavikku nimetatakse tema emaks, kuna tal ei saa olema muud ulualust kui see.“ (At-Tabari 24:575)

Ibn Zayd (رضي الله عنهما) ütles: „äl-hääwia on tuli ja sellest saab tema ema ja ulualune, millesse ta naaseb ja kuhu ta end sisse seab.“ Seejärel retsiteeris ta: „Nende ulualuseks saab Tuli. (3:151)“ (At-Tabari 24:576)

⁴ Abu Hurairah (رضي الله عنه) jutustas, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Aadama laste tuli, mida te kõik läidate, on 1/70 (70 on lõputuse sümbol) põrgutulest.“ Nad (Muhammedi (صلى الله عليه وسلم) kaaslased) küsisid: „O Jumala Sõnumitooja, kas see ei ole piisav?“ Ta (صلى الله عليه وسلم) vastas: „See on seesama, kuid enam kui 69 korda.“ (Fath Al-Bari 6:380, Muslim 4:2184)

⁵ Abu Hurairah (رضي الله عنه) jutustas, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Tõesti, inimene, kes saab Põrgutule rahvast kõige kergema piina osaliseks saab olema mees, kellel on kaks sandaali, mis ta aju keema ajavad.“ (Ahmad 2:432 ja 3:13)

صحیح البخاری

The Translation of the Meanings of
Sahih Al-Bukhari
Arabic-English
Volume 1

SAHIH AL-BUKHARI

Kitaab Bad'a l-Wahi (ilmutuse alguse raamat)

Šeikh imaam Al-Hafiz Abu Abdullah Muhammad bin Ismail bin Ibrahim bin Al-Mughira Al-Bukhari (Jumal olgu talle armuline) ütles:

1. Umar bin Al-Khattab (raa) jutustas: Ma kuulsin Jumala Sõnumitoojat (saws) ütlemas: „Tasu tegude eest sõltub kavatsusest ja iga inimene saab tasu vastavalt sellele, mis oli tema kavatsus. Seega, kes emigreerub selle ilma kasu pärast või selleks, et naisega abielluda, tema emigratsioon saab olema just see, mille pärast ta emigreerus.“¹

2. Usklike ema Aisha (raa) jutustas: Al-Harith bin Hisham (raa) küsis Jumala Sõnumitoojalt (saws): „O Jumala Sõnumitooja, kuidas sulle jumalik ilmutus tuleb?“ Jumala Sõnumitooja (saws) vastas: „Mõnikord on see nagu kellukese helin. See ilmutusviis on kõige raskem ja kui ma olen talletanud selle, mis mulle ilmutatakse, see seisund möödub. Mõnikord tuleb ingel inimkujul ja räägib minuga ja mina pean meelde jätma, mis ta ütleb.“ Aisha (raa) lisas: „Ma olen näinud

¹ Tähelepanelik lugeja võiks küsida, miks alustab imaam Al-Bukhari oma hadithikogu esimest raamatut, mille pealkiri on „Ilmutuse alguse raamat“ just selle hadithiga, kus ilmutusest juttugi ei ole. Kuna ilmutus sai alguse Mekas, siis alustab Bukhari hadithiga, mille edastamisketis (tõlkes ära toodud ei ole) on suured Meka õpetlased, et sellele linnale au anda. Teise hadithi edastamisketis on aga suured Mediina õpetlased. (tõlkija märkus)

Prohvetit (saws) jumaliku ilmutuse seisundis ja higi tilkus ta otsmikult, kui ilmutus läbi oli, väga külmal päeval.“

3. Usklike ema Aisha (raa), Prohveti (saws) abikaasa, jutustas: (Ilmutuse) alguseks Jumala Sõnumitoojale (saws) olid täitunud unenäod, sest ei olnud ühtki unenägu, mis ei oleks päeval täide läinud. Seejärel hakkas ta eraklikkust eelistama, nii et ta veetis Hiraat koopa eraldatuses Jumalat ülistades järjest mitmeid öid, enne kui oma pere juurde naases. Nii käis ta (oma naise) Khadija juures varusid täiendamas, kuni ühel päeval laskus ta peale Hiraat koopas olles Tõde. Ta juurde tuli ingel ning käskis tal lugeda (või õppida, retsiteerida). Jumala Sõnumitooja (saws) vastas: „Ma ei oska lugeda!“² Prohvet (saws) lisas: „Siis võttis ingel minust kinni ja pigistas mind nii tugevasti, et ma ei suutnud seda enam kannatada. Seejärel lasi ta mind lahti ja käskis mul jälle lugeda ning ma vastasin: „Ma ei oska lugeda!“ Siis võttis ingel minust taas kinni ja pigistas mind teist korda nii tugevasti, et ma ei suutnud seda enam kannatada. Seejärel lasi ta mu lahti ning käskis lugeda, kuid taas vastasin ma: „Ma ei oska lugeda!“ Sellepeale hoidis ta minust kolmandat korda kinni ja pigistas nii, et ma ei suutnud seda enam kannatada, seejärel lasi mu lahti ja ütles: „Loe/õpi/retsiteeri oma Isanda nimel, kes on loonud, loonud ini-

² Tol ajal oskasid lugeda vaid selleks eraldi õppinud kirjutajad; tavalised kaupmehed, nagu Muhammed (saws), oskasid vaid arvutada. (tõlkija märkus)

mese rippuvast klombist (embrüost). Loe/õpi/retsiteeri ja su Armuline Isand, kes õpetab (kirja)sule abil, õpetab inimesele seda, mida ta ei tea.”⁴ (96:1-5)

Seejärel läks Jumala Sõnumitooja (saws), süda tugevat pekslemas, selle ilmutusega koju. Ta läks Khadija bint Khuwailidi (raa) juurde ja ütles: „Kata mind kinni!” Nad katsid ta kinni, kuni ta hirm üle läks ning siis rääkis ta Khadijale (raa) kõigest, mis oli juhtunud. „Ma kardan, et minuga võib midagi halba sündida.” Khadija (raa) ütles: „Ei iial! Jumala nimel, Jumal ei häbistaks sind iialgi, kuna sa hoiad häid suhteid oma perega, aidad vaeseid ja hüljatuid, lahutad lahkelt oma külaliste meelt ning abistad hädasolijaid.” Khadija (raa) viis ta oma nõbu Waraqa bin Naufal bin Asad bin Abdul Uzza juurde, kes oli islami-eelsel ignorantsuse ajastul kristlaseks hakanud ja oskas heebrea kirja. Ta oli kirjanud heebrea keeles nii palju evangeeliumi, kui Jumal oli tahtnud. Nüüd oli ta aga vana mees ning pimedaks jäänud. Khadija (raa) ütles: „O nõbu, kuula, mis su vennapojal öelda on.” Waraqa ütles: „O mu vennapoege, mida oled sa näinud?” Jumala Sõnumitooja (saws) kirjeldas siis, mida ta oli kogunud. Waraqa ütles: „See on sama (ingel Gaabriel), kes Moosese juurde läkitati. Soovin, et oleksin noor ning elujõuline ja elaksin ajani, kui su rahvas su välja ajab.” Jumala Sõnumitooja (saws) küsis: „Kas nad ajavad mu välja?” Waraqa vastas jaatavalt ning lisas: „Igaüht, kes on toonud midagi sellist, mis sina oled toonud, on vaenulikult koheldud. Kui ma peaks veel sel päeval elus olema, toetan sind kindlasti.” Kuid paari päeva pärast Waraqa suri ning jumalik ilmutus peatus mõneks ajaks.

4. Jabir bin Abdullah Al-Ansari (raa) jutustas ilmutuse pausist rääkides, et Prohvet (saws) ütles: „Kui ma jalutasin, kuulsin äkki taevast häält. Ma vaatasin üles ja nägin sama ingliti, kes mind Hiraa koopas oli külasthanud, taeva ja maa vahel järil istumas. Mul hakkas hirm ja ma tulin tagasi koju ning ütlesin: „Mässige mind (tekkidesse)!” Seejärel ilmutas Jumal aga järgnevad Koraani värsid:

„O (riietesse) mässitu (st Muhammed), tõuse ja hoiata ja oma Isandat ülista ja oma rõivad puhasta ja iidolitest hoidu!” (74:1-5)

Peale seda hakkas ilmutus käima tugevalt, tihti ja järjest.”

5. Said bin Jubair jutustas: Ibn Abbas (raa) ütles Jumala käsu kohta: „Ära liiguta selles oma keelt, et sellega kiirustada (mis puudutab Koraani).” (75:16): „Jumala Sõnumitoojale (saws) oli ilmutuse vastuvõtmine raske ja stressirohke ning ta liigutas (seda saades kiiresti) oma huuli.”

Ibn Abbas (raa) liigutas oma huuli ja ütles: „Ma liigutan oma huuli, nagu Jumala Sõnumitooja (saws) oma huuli liigutas ... Seega Jumal ilmutas:

„Ära liiguta selles oma keelt, et sellega kiirustada (mis puudutab Koraani). Tõesti, Meie asjaks on selle kokku kogumine ja selle ette kandmine.” (75:16, 17)

(st Jumal ise hoolitseb selle eest, et ilmutatud osa Koraa-nist Prohvetile (saws) pähe jääks). Jumala käsk:

„Ja kui Me oleme selle (sulle, Muhammed; ingel Gaabrieli kaudu) ette kandnud, siis järgi selle (Koraani) ettekandmist. Seejärel on tõesti Meie ülesanne see (sulle) mõistetavaks teha.” (75:18, 19)

tähendab, et Jumal ise laseb tal seda seejärel retsiteerida (ja läbi selle saab ka tähendus talle selgeks). Peale seda kuulas Jumala Sõnumitooja (saws) iga kord Gaabrieli, kui see tuli ja peale seda, kui too lahkunud oli, retseteeris ta seda nagu Gaabriel oli retsiteerinud.”

6. Ibn Abbas (raa) jutustas: Jumala Sõnumitooja (saws) oli kõigi inimeste seas kõige heldem ja tema heldus jõudis maksimumini ramadaanikuul, kui (ingel) Gaabriel temaga kohtus. Gaabriel kohtus temaga igal ööl, et talle Koraani õpetada. Jumala Sõnumitooja (saws) oli kõige heldem inimene; isegi heldem kui lahke tuul (mis Jumal saadab, et kohale puhuda vihmapiilved).

7. Ibn Abbas (raa) jutustas: Abu Sufyan bin Harb ütles mulle, et Heraklius oli tema juurde saatnud käskjala, kui ta parasjagu ühe Quraiši karavaniga kaasas oli. Nad olid Šaami³ tulnud kaupmeestena, Jumala Sõnumitooja (saws) ja Quraiši uskmatute vahel sõlmitud vaherahu ajal. Abu Sufyan ja ta kaaslased läksid Herakliuse juurde Ilyasse⁴. Heraklius kutsus nad õukonda, kus ta oli Rooma aukandjatest ümbritsetud. Ta ütles oma tõlgile: „Küsi, kes neist on selle mehe lähisugulane, kes end prohvetiks nimetab.” Abu Sufyan vastas: „Mina olen tema lähim sugulane.” Heraklius ütles: „Tooge ta mulle lähemale ja las ta kaaslased seisavad ta seljataha.” Abu Sufyan lisas: „Heraklius käskis oma tõlgil mu kaaslastele öelda, et ta tahab mind küsitleda selle kohta, kes ütleb enda prohveti olevat. Kui ma peaks valetama, siis andku nad sellest kohe märku.” Abu Sufyan lisas: „Jumala eest, kui ma ei oleks oma kaaslaste ees häbisse kartnud jääda, ei oleks ma küsitlemisel tõtt rääkinud. Esimene küsimus, mis ta minult tema kohta küsis, oli: „Mis on tema perekonna staatus teie hulgas?” Ma vastasin: „Ta kuulub meie hulgas suursugusesse perekonda.” Heraklius küsis edasi: „Kas keegi teie hulgast on enne teda midagi taolist väitnud?” Ma vastasin: „Ei.” Ta küsis: „Kas keegi tema esivanematest oli kuningas?” Ma vastasin: „Ei.” Heraklius küsis: „Kas teda järgi-

3 Tänäpäeva Süüria, Palestiina, Liibanoni ja Jordaania alad.

4 Jerusalemma

vad rikkad või vaesed?“ Ma vastasin: „Vaesed järgivad teda.“ Ta küsis: „Kas neid saab (päev-päevalt) rohkem või vähem?“ Ma vastasin: „Aina rohkem.“ Ta küsis: „Kas keegi neist, kes end on tema usku pööranud, on selles pettunud ning selle hüljanud?“ Ma vastasin: „Ei.“ Heraklius küsis: „Kas teda on enne seda väidet valetamises süüdistatud?“ Ma vastasin: „Ei!“ Ta küsis: „Kas ta murrab oma lubadusi?“ Ma vastasin: „Ei, aga meil on praegu temaga vaherahu, kuid me ei tea, mis ta sellega teeb.“ Mul ei olnud midagi muud peale selle viimase lause tema vastu öelda. Seejärel küsis Heraklius: „Olete te kunagi temaga võidelnud?“ Ma vastasin: „Jah.“ Ta küsis: „Mis oli teie lahingute tulemuseks?“ Ma vastasin: „Mõnikord oli võit tema, mõnikord meie poolel.“ Heraklius küsis: „Mida ta teil teha käsib?“ Ma vastasin: „Ta käsib meil kummardada üksnes Jumalat ja mitte kedagi teist peale Tema ning hüljata kõik selle, mis meie esiisad on öelnud. Ta käsib meil palvetada, tõtt rääkida, vooruslikud ja sugulas-tega heades suhetes olla.“ Heraklius käskis mulle järgneva edasi öelda: „Ma küsisin sinult tema päritolu kohta ja sa vastasid, et ta kuulub suursugusesse perekonda. Tõesti, kõik sõnumitoojad on olnud pärit oma rahva suursuguseimatest perekondadest. Seejärel küsisin ma sinult, kas keegi teine teie hulgast on kunagi midagi säärast väitnud ja sa vastasid eitavalt. Kui vastus oleks olnud jaatav, oleksin ma arvanud, et see mees jäljendab kedagi, kes on olnud enne teda. Seejärel küsisin sinult, ega keegi tema esiisadest ole kuningas olnud. Sinu vastus oli eitav. Kui see oleks olnud jaatav, oleksin arvanud, et see mees tahab oma esivanemate kuningriiki taastada. Kui küsisin sinult, kas teda on iial valelikkuses süüdistatud, vastasid sa eitavalt, seega ma järeldasin, et keegi, kes ei ole valetanud inimestele, ei saaks ka Jumala kohta valetada. Kui küsisin sinult, kas rikkad või vaesed teda järgivad, vastasid sa, et vaesed käivad tema sõna järgi. Tõesti, sellised on sõnumitoojate järgijad. Seejärel küsisin ma sinult, kas tema järgijate arv kasvab või kahaneb ning sa vastasid, et neid tuleb aina juurde. Tõesti, see on õige usu tulemiks, kuni see saab täiustatud. Ma küsisin, kas on kedagi, kes peale tema usu omaks võtmist on selles pettunud ning selle maha jätnud ning sa vastasid eitavalt. Tõesti, see on õige usu märgiks, sest kui see on leidnud tee inimese südamesse ning sellega täielikult ühinenud, ei saa keegi selles pettuda. Ma küsisin sinult, kas ta on iial oma lubadust murdnud; sa vastasid eitavalt. Ja sellised on sõnumitoojad - nad ei murra iial oma lubadust. Seejärel küsisin ma, mida ta teilt nõuab. Sa vastasid, et ta nõuab, et kummardaksite vaid Jumalat ja ei kedagi teist peale Tema; et hülgaksite selle, mida teie esiisad kummardasid; et palvetaksite; räägiks te tõtt ja oleksite vooruslikud. Kui see, mida sa räägid, on tõsi, hõivab ta peagi selle maa. Need kõik on Prohveti omadused, keda ma teadsin tulevat, kuid ei oleks iial osanud oodata teda teie (araablase) hulgast. Kui ma teaksin kindlalt, et jõuan temani, läheksin viivitamatult temaga kohtuma ning kui oleksin temaga, peseksin kindlasti ta jalgu.“

Seejärel küsis Heraklius Jumala Sõnumitooja (saws) kirja järele, mille Dihya oli viinud Busra valitsejale, kes selle omakorda Herakliusele lugemiseks edastas. Kirja sisu oli järgmine: „Jumala, kõige Armulisema ja Halastavama nimel. Muhammedilt, Jumala sulaselt ja Sõnumitoojalt Herakliusele, Bütsantsi valitsejale. Rahu olgu sellega, kes järgib õiget teed. Ma kutsun sind islamit vastu võtma (Jumala tahte alistuma) ja kui sinust saab moslem, võid sa end kindlalt tunda ja Jumal annab sulle topelt tasu. Kui lükkad selle kutse tagasi, oled süüdi oma talupoegade eksiteele juhatamises. „Oo Raamaturahvad (st juudid ja kristlased),

tulge sõna juurde, mis on meie ja teie vahel ühine, et me ei kummarda kedagi teist peale Jumala ning ei seo Temaga kummardamises midagi ning et keegi meist ei võta issandaiks kedagi muud peale Jumala. Kui nad ära pööravad, ütles: tunnistage, et oleme Jumalale alistunud.““ (3:64)

Abu Sufyan lisas: „Kui Heraklius oli oma kõne lõpetanud ja kirja läbi lugenud, kostus kuninglikus öukonnas vali kisa ja lärm. Seejärel kästi meil lahkuda. Ma ütlesin oma kaaslastele, et Ibn Abi Kabsha⁵ küsimus oli nii oluliseks muutunud, et isegi Bani Al-Asfar (st bütsantslased) kardavad teda. Sellest ajast sai mulle selgeks, et ta saab olema võidukas, kuni ma ise islami vastu võtsin.“ (Alljutustaja lisas:) Ibn An-Natur oli llyla valitseja ja Heraklius oli kristliku Šaami pea. Ibn An-Natur jutustas, et kord, kui Heraklius llyat külastas, ärkas ta hommikul kurvana. Mõned tema preestritest pärisid, miks ta tujust ära on. Heraklius oli ennustaja ja astroloog. Ta vastas: „Öösel, kui ma tähti uurisin, nägin ma, et nende juht, kes ümberlõikamist praktiseerivad, on ilmunud (st saab vallutajaks); kes praktiseerivad ümberlõikamist?“ Inimesed vastasid: „Peale juutide ei praktiseeri keegi ümberlõikamist, seega ei ole sul vaja neid karta. Anna vaid käsk kõik riigi juudid hukata.“ Samal ajal, kui nad asja arutasid, toodi sisse Ghassani kuninga käskjal, kelle ülesandeks oli Herakliusele Jumala Sõnumitooja (saws) kohta uudiseid tuua. Olles uudiseid kuulnud, käskis ta (st Heraklius) inimestel kontrollida, kas Ghassani käskjal on ümber lõigatud. Inimesed ütlesid, peale tema nägemist, et ta on tõepoolest ümber lõigatud. Heraklius küsis seejärel temalt araablase kohta. Käskjal vastas: „Ka araablased praktiseerivad ümberlõikamist.“ Heraklius märkis, et selle (araabia) rahva iseseisvus on ilmunud. Seejärel kirjutas Heraklius kirja oma Rooma sõbrale, kes oli sama teadja kui Heraklius. Siis lahkus ta Homsis⁶ ja jäi sinna kuni sõbra vastuse saamiseni. Vastuses kinnitas ta sõber tema arvamust, et ilmunud on uus prohvet ja et ta tõesti on prohvet. Seepeale kutsus Heraklius kõik Bütsantsi kõrged pead oma Homsis paleesse kokku. Kui nad olid kõik koos, käskis ta palee ukсед sulgeda. Seejärel tuli ta välja ja ütles: „O bütsantslased, kui teie sooviks on edu ja te otsite õiget teed ja soovite, et teie impeerium püsiks, siis vanduge truudust sellele prohvetile.“ Inimesed jooksid hullunult palee väravate suunas, kuid avastasid, et ukсед on suletud. Heraklius sai aru, et nad ei sallii islamit ja kui ta oli nende islami vastuvõtmise suhtes lootuse kaotanud, käskis ta: „Tooge nad tagasi minu juurde!“ Ta ütles: „See, mis ma ütlesin, oli vaid teie veendumuse tugevuse läbikatsumiseks ja nüüd olen ma seda näinud.“ Inimesed kummardasid ta ees ning olid taas temaga rahul. Nii lõppes Herakliuse lugu.

5 Prohvet Muhammedile (saws) antud pilkenimi.

6 linn Süürias

FATWANURK

hadithid ja nende õigsus

Tõlkinud ja koostanud: Aisha

MIKS ON HADITHID TÕESTUSEKS?

Küsimus: Miks Prohveti (saws) sõnu samuti tõendusmaterjalidena kasutada saab?

Vastus: Hadithid võivad kinnitada midagi, mis juba Koraanis kirjas on, nagu näiteks palve, zakaat jne, või anda üksikasjalikke seletusi Koraani üldiste käskude kohta, nagu näiteks mitu rakat iga palve on, kui palju peab zakaati maksma, mida palverännakul tehakse jne. Hadithid võivad lahti seletada ka selliseid käskke, mida Koraanis ei ole, nagu näiteks naise ja tema tädiga samal ajal abielus olemise keeld.

Jumal ilmutas Oma Sõnumitoojale Muhammedile (saws) Koraani ja andis käsu selle sisu inimestele lahti seletada: „... Ja Me saatsime sulle alla Meenutaja (Koraani), et seletaksid inimestele, mis neile on saadetud ja et nad võiksid (selle üle) mõelda.“ (16:44).

Ka hadithid ehk Muhammedi (saws) õpetus on ilmutus Jumalalt. Jumal ütleb Koraanis:

„Ei ole eksinud teie kaaslane (Muhammed) ega eksitatud. Ka ei räägi ta (iseenda) soovist. See on vaid (talle) saadetud ilmutus.“ (53:2-4)

Kuna Sõnumitooja (saws) tõi vaid kohale sõnumi, mis tema Isand tal käskis tuua, on temale kuuletumine meile kohustuseks:

„Igaüks, kes kuuletub Sõnumitoojale, on tõepoolest Jumalale kuuletunud ...“ (4:80)

Kes aga Jumalale ja Tema Sõnumitoojale (saws) ei kuuletu, on halba teinud vaid iseendale:

„Ja igaüks, kes ei kuuletu Jumalale ja Tema Sõnumitoojale ja ületab Tema poolt seatud piirangud, selle viskab Ta igaveseks tulle ja ta saab tundma häbistavat piina.“ (4:14)

Kui Jumal ja Tema Sõnumitooja (saws) on midagi otsustanud, siis ei ole kellegi asi, olgu ta mees või naine, rikas või vaene, haritud või harimatu, seda asja omasoodu muuta:

„Usklikul, olgu ta siis mees või naine, ei ole asjades enam mingit valikuvõimalust, kui Jumal ja Tema sõnumitooja on midagi otsustanud. Ja igaüks, kes ei kuuletu Jumalale ja Tema sõnumitoojale, on selgelt eksinud.“ (33:36)

Seega ei saa keegi end moslemiks pidada, ilma Jumala ja Tema Sõnumitooja (saws) käskke omaks võtmata. Selle usk, kes Sõnumitooja (saws) seletusi ja käskke millekski ei pea, on kas nõrk või sootuks olematu.

Usool al-Deen al-Islami, Šeikh Muhammad ibn Ibraaheem al-Tuwayjri

ÕIGED HADITHID ON SAMUTI ILMUTUS JUMALALT

Küsimus: Miks ei ole sunna nagu Püha Koraan? Miks on näiteks mõnest hadithist Sahih Al-Bukharis üks variant, Sahih Muslimis aga veidi teine variant? Mis on sunna ja Püha Koraani vahe? Kas sunna on osa ilmutusest Prohvet Muhammedile (saws) või on tegemist vaid ta enda sõnade ja tegudega?

Vastus: On väga oluline, et iga moslem teaks, et sunna, mis koosneb Prohveti (saws) tegudest ja sõnadest, on üks osa kaheosalisest ilmutusest Jumalalt. Jumal ise on Koraanis öelnud:

„Ka ei räägi ta (iseenda) soovist. See on vaid (talle) saadetud ilmutus.“ (53:3-4)

Kuna sunna on teine osa kaheosalisest ilmutusest, siis Jumal kaitseb ka seda, nagu ta on lubanud kaitsta Koraani: „Tõesti, Meie saatsime Meenutaja ja Me kindlasti kaitseme seda (rikkumise eest).“ (15:9)

Jumal kinnitab meile, et Tema Prohveti (saws) sõnad on ilmutus ja ilmutus on meile meenutajaks ja meenutajat on Jumal lubanud kaitsta. Seega ei ole loogiline, et Jumal laseks Oma Prohvetil (saws) öelda midagi, mis meid Tema seaduses eksiteele viiks, nagu ei ole ka loogiline, et Jumal laseks Oma õpetusel kaduma minna, kui Ta on Koraanis lubanud seda kaitsta.

Kui juba on kindlaks tehtud, et sunna on osa jumalikust ilmutusest, on oluline ka märkida, et sunna ja Koraani vahel on vaid üks oluline erinevus: Koraan on Jumala otsene sõna, mis ilmutati Prohvetile (saws) sõna-sõnalalt, samal ajal kui sunna ei ole mitte Jumala otsene sõna vaid ilmutus, milles on oluline, et mõistaksime selle tähendust.

Kui me juba seda erinevust mõista suudame, mõistame ka, et sunna edasiandmise mõte ei ole mitte Prohveti (saws) sõna-sõnaline tsiteerimine, vaid tema seletuste mõistmine.

Küsija poolt näiteks toodud samad hadithid erinevas variandis ei viita mitte sunna halvale säilimisele või hadithide valelikkusele, vaid pigem on erinevate inimeste poolt edasi antud hadithid samast juhtumist vaid veidi erineva sõnastusega, kuid mõte jääb samaks.

Mis põhjustel esinevad hadithid erinevas vormis või erineva sõnastusega?

1. Mitu juhtumit – Erinevate versioonide olemasolu ei tõesta kuidagi hadithide valelikkust, kui nende tähendus on sama, kuna on tõestatud, et kui Prohvet (saws) midagi seletas, kordas ta sama infot alati kolm korda, seega võisid erinevad hadithi edastajad edastada just selle korra järgi, mida nemad kuulsid. Selline erinevus ei tähenda, et hadith oleks nõrk, kui tähendus jääb samaks.

2. Edasi on antud tähendus – See on peamine põhjus, miks erinevate edastajate poolt edastatud sama hadith veidi erinev on. Hadithi edastamise juures on oluline edasi anda selle mõtte, mitte aga Prohvetit (saws) sõna-sõnalt tsiteerida. Hadithide sõnastus ei kuulu austamisele nagu näiteks Koraani oma, mis on sõna-sõnalt Jumalalt.

Kindlustamaks, et edasiandja on hadithi õige mõtte edastanud, peavad hadithi õpetlased hadithi õigeks vaid juhul, kui selle on edastanud keegi, kes on araabia keeles väga pädev olnud. Seejärel võrreldakse seda hadithi mõne teise samateemalise kindla hadithiga. Nii on võimalik väga edukalt vigased hadithid üles leida.

3. Edastaja on hadithi lühendanud – On ka hulganisti juhtumeid, kus hadithi edastaja on küll terve hadithi meelde jätnud, kuid teatud situatsioonis on ta sellest lahiti seletanud vaid osa, muus olukorras aga terve hadithi (näiteks Sahih Al-Bukhari 714, 715, 1229).

4. Vead – Üks edastajatest võis hadithi seletamisel teha vea ja edasi anda mõtte, mis on teiste edastajate omast erinev. Sellist viga on väga lihtne üles leida, kui erinevate edastajate hadithe samast asjast omavahel võrrelda. See ongi olnud hadithi õpetlaste üks suurimaid ülesandeid.
Islam Q&A

KAS KÕIKI HADITHE VÕIB USALDADA?

Küsimus: Kas kõiki hadithe võib usaldada?

Vastus: Prohvetile (saws) omistatud hadithidest on osa sahiih (õiged). Nende puhul ei ole mingit kahtlust, et te-

gemist on Prohveti (saws) sõnadega. On ka hadithe, mis on daiif (nõrgad). Nende puhul esineb ühel või teisel põhjusel kahtlusi. Õpetlased teavad, millised hadithidest on õiged ja millised nõrgad. Osad hadithikogumikud, nagu näiteks Sahih Al-Bukhari ja Sahih Muslim, on kokku pandud ainult õigetest hadithidest, kuid samas on palju teisi raamatuid, kust võib leida nii õigeid kui nõrku hadithe. Selleks, et õigete ja nõrkade hadithide vahel vahet teha, tuleks end kurssi viia hadithiteadusega, kuna nii on juba algajadki õpilased suhteliselt kiiresti võimelised õigeid ja nõrku hadithe ära tundma.

Šeikh 'Abd al-Kareem al-Khudayr

VALED HADITHID

Küsimus: Kuidas ära tunda, kas hadith on õige või vale?

Vastus: Vale hadithi võib ära tunda vaadates selle isnaadi (edastajateketti) ja teksti. Kui edastajateketis on näiteks keegi, kes on tuntud kui valetaja, on hadith automaatselt valeks klassifitseeritud. Samuti ei loeta hadithi õigeks, kui edastajateketis on edastajate vahel keegi puudu või kui ei ole kindlaid teadmisi sellest, et kaks kõrvuti olevat edastajat oleksid kunagi kokku saanud. Kriteeriume edastajateketile on veelgi.

Ka teksti järgi saab hadithi õigsust määrata mitmel viisil. Kõigepealt on kõik hadithid, mis on vastuolus Koraaniga, automaatselt valed. Valedeks loetakse ka hadithe, mis lähevad vastuollu mõne teise õige hadithiga.

Muskurahat.Com

Hadithiteaduse õpetlased, kes on sellel alal septsialiseerunud, tunnevad hästi sunnat, Prohveti (saws) elulugu, õpetust, käske ja keelde, ütlushi, mis talle meeldi ja mis mitte, oleks justkui tema (saws) kõrval elanud ning see- ga oskavad tihti ka ilma edastajateketti või Koraani abiks võtmata öelda, kas antud hadith on õige või vale. Tavamoslemid peaksid end aga õige ja vale hadithi vahel vahet tegemiseks kurssi viima kasvõi kõige elementaarsemate õige hadithi kriteeriumitega.

Islam Q&A

RAAMATUD EDASTAJATEKETTIDE KOHTA

Küsimus: Millistest raamatutest või arvutiprogrammidest võiks haidthide õigsuse kohta teada saada?

Vastus: Hadithide õiguse kontrollmiseks on mitmeid kasulikke raamatuid. Osades nendest on hadithid seatud teemade järgi järjekorda, teistes esimese sõna järgi, kolmandates jälle edastajate nimede järgi.

Näiteks võib tuua:

Saheeh al-Jaami' al-Sagheer ja Da'eef al-Jaami' al-Sagheer (Al-Albani) – hadithi esimese sõna järgi tähestikujärjekorras.

Irwa' al-Ghaleel fi Takhreej Ahaadeeth Manaar al-Sabeel (Al-Albani), Al-Talkhees al-Habeer fi Takhreej Ahaadeeth al-Raafa'i al-Kabeer (Al-Haafiz Ibn Hajar al-'Aqsallaani) ja Nasab al-Raayah fi Takhreej Ahaadeeth al-Hidaayah (Haafiz al-Zayla'i) – fiqhi teemade järgi.

Tuhfat al-Ashraaf bi Ma'rifat al-Atraaf (Al-Haafiz al-Mazzi) – edastajate nimede järgi tähestikujärjekorras.

Ka arvutiprogramme on päris palju; neist kõige kasulikumad oleks vast Burnamaj al-Hadeeth al-Shareef (Harf company), Burnamaj al-Mawsoo'ah al-Dhahabiyyah li'l-Turaath ja Burnamaj al-Mawsoo'ah al-Shaamilah.

Islam Q&A

KUI PEREKOND HÜLGAB SUNNA

Küsimus: Kui kellegi perekond eitab hadithide olulisust ja ütleb, et järgida tuleb ainult Koraani, kas võib siis neid assalamu alikumiga tervitada ja neile aid mubaarak soovida, et neid mitte kurvastada?

Vastus: Iga moslem peaks Sõnumitooja (saws) õigetes hadithidesse uskuma ja ei tohiks neid eirata, kuna ka sunna on ilmutus Jumalalt. Kes eirab Sõnumitoojat (saws), eirab ka Jumalat, kuna Jumal on Koraanis nii mitmes kohas käskinud Oma Sõnumitoojat (saws) järgida (näiteks 3:32, 4:80, 4:59, 24:56 jne). See, kes sunnat ei tunnista, on uskmatu ja islamist välja astunud.

Neid, kes ainult Koraani järgivad, nimetatakse quraniuun või ainult-Koraani moslemid. Nende arvamus on juba väga vana ja Sõnumitooja (saws) ise on meid sellise käitumise eest hoiatanud. Nende endi sõnad on kõige paremaks tõestuseks sellele, et nende tee on vale, kuna neil on moslemitena võimatu oma sõnade järgi käia.

Kuidas need inimesed palvetavad? Kui mitu palvet nad päevas sooritavad? Kuidas ja kui palju nad zakaati maksavad? Kuidas nad palverännakut sooritavad? Mitu korda nad selle jooksul ümber Kaaba käivad?

On veel palju teisigi teemasid, mida Koraanis pisasjadeni lahti ei seletata. Neid on küll Koraanis mainitud, kuid Jumal annab meile Koraanis vaid käsu, Sõnumitooja (saws)

aga seletab meile, kuidas seda käsku täitma peab.

Kas need inimesed jätavad sellepärast Koraani käsud täitmata, et nende kohta Koraanis seletused puuduvad? Kui vastus on „jah“, siis on nad ise oma sõnade vastu tegutsenud ja end uskmatuteks kuulutanud, kuna iga moslem peaks täitma käske, mis Jumal meile Koraanis kohustuseks on pannud. Kui aga vastus on „ei“, on need inimesed taas kord oma sõnade vastu tegutsenud, kuna suure tõenäosusega täidavad nad Koraani käske siiski sunna kohaselt.

Seega peame me järgima nii Koraani kui ka Sõnumitoojat. Esimese järgimine toob automaatselt kaasa teise järgimise, kuna Sõnumitooja (saws) tõi meile Raamatu, mida järgida, Raamat aga sisaldab käsku Sõnumitoojat (saws) järgida. Raamat ja Sõnumitooja (saws) ei ole üksteisega kuidagi vastuolus, nad täiendavad teineteist.

Paljust hadithidestki õpime, et meile on kohustuseks järgida nii Koraani kui ka sunnat. Ühes hadithis näiteks ütleb Prohvet (saws):

„Ma ei taha, et keegi teist toetuks oma padjale ja kuuldus millestki, mida olen käskinud või keelanud, ütles: „Meie ja teie vahel on see Koraan. Mida iganes me selles lubatud leiame, see on ka lubatud ja mida iganes me selles keelatud leiame, see on ka keelatud,“ kuna mulle saadeti Raamat ja midagi, mis sellele sarnaneb. See on nagu Koraan või enamgi veel.“

See hadith on erinevate edastajateketiga kirjas mitmetes sunna ja musnad raamatutes. Samateemalisi hadithe on palju.

Seega, kui mõni sunna on õigeks tunnistatud, on moslemitel ka kohustus seda järgida.

Mis puutub aga küsija perekonda, siis ei tohiks sa neid kindlasti hüljata, vaid peaksid pigem neid lahkelt kohtlema ning õigele teele ja sunna järgimisele kutsuma.

Jumal on Koraanis öelnud:

„Me oleme inimesele kohustuseks teinud (heatahtlikkuse) tema vanemate suhtes. Tema ema kandis teda, (kannatades tema tõttu) vaev vaeva järel, 2-aastaselt võõrutatakse ta rinnast. Ole nii Mulle kui oma vanematele tänulik. Minu juurde viib viimne tee. Kui nad (kaks) aga püüavad sind panna kummardama midagi, millest sul pole aimu, siis ära kuuletu neile ja saada neid (mõlemaid) selles ilmas lahkelt, kuid järgi neid, kes Minu poole pöörduvad. Siis pöördu te Minu juurde tagasi ja Ma annan teile teada sellest, mis te tegite.“ (31:14-15)

Islam Q&A

ÕPIME ARAABIA KEELT!

Sel kuul asume tõsiselt araabia tähestiku kallale, kuna tähestikku õppimata ei ole võimalik ei lugeda ega kirjutada.

Kõigepealt uurime, millised araabia tähed täpsemalt välja näevad, kuna nende kirjepilt võib vastavalt nende positsioonile sõnas (isoleeritud, alguses, keskel või lõpus) erineda. Kui oleme kogu tähestiku läbi uurinud, võime hakata tähtede ükshaaval kirjutamist harjutama.

Selleks on selles kuus kolm harjutustelehte. Soovitan need välja printida ja harjutada ühe lehe kaupa nädalas. Niimoodi on suurem tõenäosus, et tähed ka meelde jäävad. Parem on harjutada iga päev pool tunnikest kui ühel päeval palju ja siis kuu aega mitte midagi teha.

Peagi on meie kodulehe vastavas rubriigis võimalik ka tähtede hääldust kuulata, kuid seniks kui seda võimalust

veel pole, võite oma hääldust kontrollida - <http://www.shariahprogram.ca/Arabic-alphabet.shtml> või http://searchtruth.com/arabic/lessons/unit1_writing.php.

Kes meist ei sooviks Jumala sõna lugeda selle originaalis? Selleks on vaja vaeva näha ja harjutada. Kes pole veel araabia keele õppimist alustanud, siin on selleks võimalus. Kes on küll alustanud, kuid selle ülesande unarusse jättnud, alustage uuesti, see on kindlasti vaeva väärt in ša Allah!

Jõudu tööle!

Koostanud: Aisha

Araabia tähestik

1)	ا		ا	_älif(un)* - ā** (aa, ää)***	ط	ط	ط	ط	Taa(un) - t (16) (madal t)	
2)	ب	ب	ب	ب	_bää(un) - b (b)	ظ	ظ	ظ	ظ	zhaa(un) - z (17) (madal z)
3)	ت	ت	ت	ت	_tää(un) - t (t)	ع	ع	ع	ع	'ain(un) - ' (18) (nagu väikesed poisid mängivad autodega "än-än")
4)	ث	ث	ث	ث	_thää(un) - t (th nagu "thing")	غ	غ	غ	غ	ghäin(un) - ğ (19) (prantsuse r)
5)	ج	ج	ج	ج	_žiim(un) - ğ, j (ž)	ف	ف	ف	ف	fää(un) - f (20) (f)
6)	ح	ح	ح	ح	_Hää(un) - h (kerge kurgutakistusega h)	ق	ق	ق	ق	qaaf(un) - q (21) (madal k)
7)	خ	خ	خ	خ	_khää(un) - h (tugeva kurgutakistusega h, nagu enne sülitamist)	ك	ك	ك	ك	kääf(un) - k (22) (k)
8)	د			د	_dääil(un) - d (d)	ل	ل	ل	ل	lääm(un) - l (23) (l)
9)	ذ			ذ	_dhääil(un) - d (th nagu "there")	م	م	م	م	miim(un) - m (24) (m)
10)	ر			ر	_raa(un) - r (r)	ن	ن	ن	ن	nuun(un) - n (25) (n)
11)	ز			ز	_zäi(un) - z (z)	ه	ه	ه	ه	hää(un) - h (26) (h nagu "hat")
12)	س	س	س	س	_siin(un) - s (s)	ة			ة	ta marbuuta - t, a, h (kui lõpus) (27) (a, at, h)
13)	ش	ش	ش	ش	_šiin(un) - š (š)	و			و	waw(un) - w, ū (28) (uu, w nagu "what")
14)	ص	ص	ص	ص	_Saad(un) - š (madal s)	ي	ي	ي	ي	jää(un) - ī, y (29) (ii, j)
15)	ض	ض	ض	ض	_Daad(un) - d (madal d)	(أ اؤ)			ء	hamza - ' (30) (paus, nagu "kuu-uurija")

0 - üksik

1 - alguses

2 - keskel

3 - lõpus asetsev täht

* - tähe nimi araabia keeles

** - tähe sümbol transliteratsioonis (Arabica)

*** - tähe hääldus eesti keeles

1

ā - ālif

bā - b

باب باب

باب

tā - tā

تتت

تتت

lām - lām

للل

للل

siin - siin

سسس

سسس

qā - qā

قيي

قيي

الباب

ليس

البيت

السبيل

التي

LASTELE

Jasmiin ja neljaleheline ristikhein

ei tohiks uskuda talismanidesse, nad ei sa sind aida- ta ega ka kahju teha. Kui sa usud sellistesse asjadesse, siis sa ei usu enam Allahisse ja see on väga väär tegu.”

Jasmiin oli väga üllatunud ja ütles, et ta ei teadnudki, et sellised asjad nii tõsised on! „Tänasest päevast peale ma ei usu enam õnnetoovatesse talismanidesse!”

Oli ilus kevadine ilm ja Jasmiin mängis teiste lastega pargis. Jasmiinil oli moslemist sõbranna nimega Fatima.

Nad olid parasjagu kiige peal, kui Jasmiin nägi eemal oma sõpru rohus rooma- mas. Nad nägid välja nagu kassid, kes otsisid hiiri. Jasmiin arvas, et nad korjavad lilli ja ütles Fatimale: „Fatima, lähme korjame ka ilusaid lilli oma emmedele?” Ka Fatima oli märganud rohus rooma- vaid lapsi ja nad otsustasid nendega ühineda.

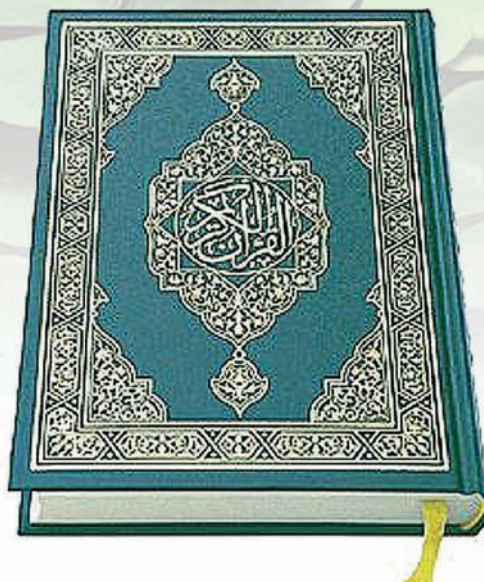
Kui nad teiste lasteni jõudsid, said nad aru, et nad ei korjanudki lilli. Nad oli suurel ristikheina-aasal kápuli ja otsisid neljalehelist ristikheina. Jasmiin küsis jah- munult: „Miks te neid lehti otsite, nad ju ei ole ilusad nagu lilled?” Kuid üks poistest naeris ja ütles: „Jasmiin, kas sa ei tea, kui raske on leida neljalehelist ristikheina? Kui sa selle leiad, siis toob see sulle õnne!” Jas- miin hüüdis rõõmsalt: „Oi, kui lahe!” ja asus koos teistega haruldast ristikheina otsima.

Fatima kortsutas kulmu ja ütles: „Jasmiin, ma arvan, et sa ei peaks seda tegema...” kuid ta sõbranna katkestas ta jutu enne, kui Fatima sai oma lause lõpetada. „Ma leidsin ühe! Nüüd on mul head õnne loota!” hüüdis Jasmiin.

Järgmine nädal hakkasid Jasmiiniga igasugused head asjad juhtuma. Ta leidis üles oma lemmikkampsuni, ema ostis talle uue kleidi ja ta võitis oma koolis matemaatika- võistluse. Kuid kogu selle hea õnne omastas Jasmiin lei- tud neljalehelisele ristikheinale, mitte Allahile ega enda tublile tööle.

Järgmine nädal märkas Jasmiin, et tema neljaleheline ristikhein on kaduma läinud ja ta sai väga kurvaks. Ta ot- sis seda igalt poolt, kuid ei leidnud kusagilt. Kuid sellega Jasmiini hädad ei piirdunud. Ta lõhkus kogemata ka ühe taldriku ja klaasi. Ta komistas ja lõi oma varba ära ja ta kaotas jälle oma armastatud kampsuni ära. Jasmiin kur- tis oma õnnetut päeva Fatimale.

„Oh Jasmiin, kas sa pole veel oma tegudest õppinud?” vastas Fatima, kui kuulis Jasmiini äpardusterohkest päevast. „Ma püüdsin sulle juba varem öelda, et ris- tikhein ei saa sulle õnne anda. Sellist asja ei ole ole- mas. Kõik, mis sünnib, on tänu Allahi tahtele. Kas sa teadsid, et talismanid on keelatud? Nad on haraam! Sa

„... Allah on meile piisav ja parim asjade Korraldaja.”
(3:173)

Palve on _____ Islami
samm.

1. Esimene
2. Teine
3. Kolmas
4. Viies

Fadjr palve algab ?

1. Päikesetõusu ajal
2. Enne päikesetõusu
3. Peale päikesetõusu

Mitu korda päevas palvetame ?

1. Kaks
2. Kolm
3. Viis
4. Seitse

Peale Fadjr palvet on _____

1. Fadjr
2. Dohr
3. Asr
4. Maghrib
5. I'sha

Palvetama peab _____ suunas

1. Masjid Al -Haraam
2. Mediia
3. Masjid Al Aqsa
4. Ükskõik, millises suunas

Masjid Al-Haraam asub _____

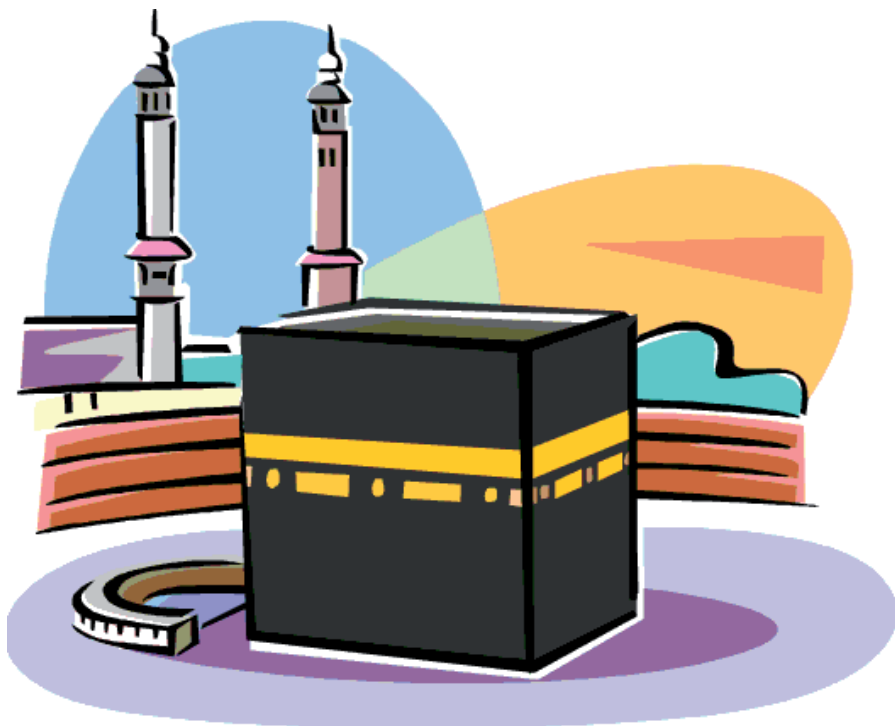
1. Mediinas
2. Mekas
3. Jeruusalemmas
4. Baghdadis

Moselmid võivad palvetada kõikjal, välja arvatud
mustades kohtades ja surnuaedades.

1. Õige
2. Vale

Kui kummardame, peavad maad puutuma jägnevad
kehaosad :

1. Laup
2. Nina
3. Käed
4. Käsivarred
5. Küünarnukid
6. Varbad
7. Põlved
8. Jalad

Millist suurat peab lugema iga palve raka
sooritamisel?

1. Suura al-Falaq
2. Suura al-Nas
3. Suura Ikhlâas
4. Suura Fatiha

Adhaan on:

1. Kutse palvele
2. Palve tüüp
3. Kutsutud viis korda päevas
4. On sama iga palve eel, välja arvatud Asr palvel
5. Lausutud mo-zaan'i poolt
6. Lausutud imaami poolt

Mida peaksime, kui siseneme palvekotta?

1. Ütlema usutunnistuse
2. 2 raka sunna palvet (Tahyatul masjid)
3. 4 raka fard palvet

Esimene asi, mida Allah meilt viimsel päeval küsib, on
palve!

1. Tõsi
2. Vale

Leia sobivad paarid:

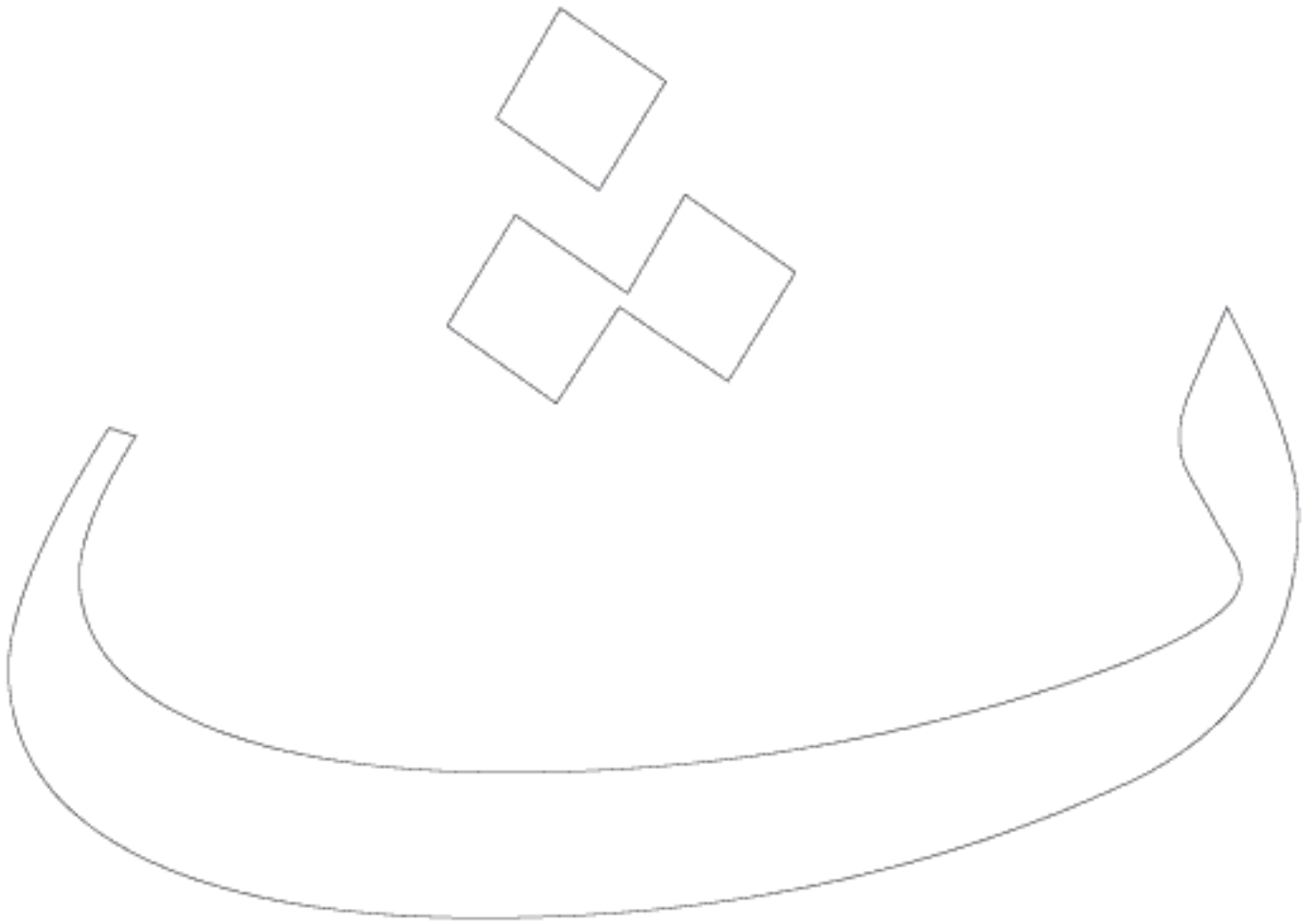
Fajr	4 sunna, 4 fard, 2 sunna
Duhr	2 sunna, 2 fard
Asr	4 fard, 2 sunna
Maghrib	3 fard, 2 sunna
I`sha	4 fard

Leia sobivad paarid:

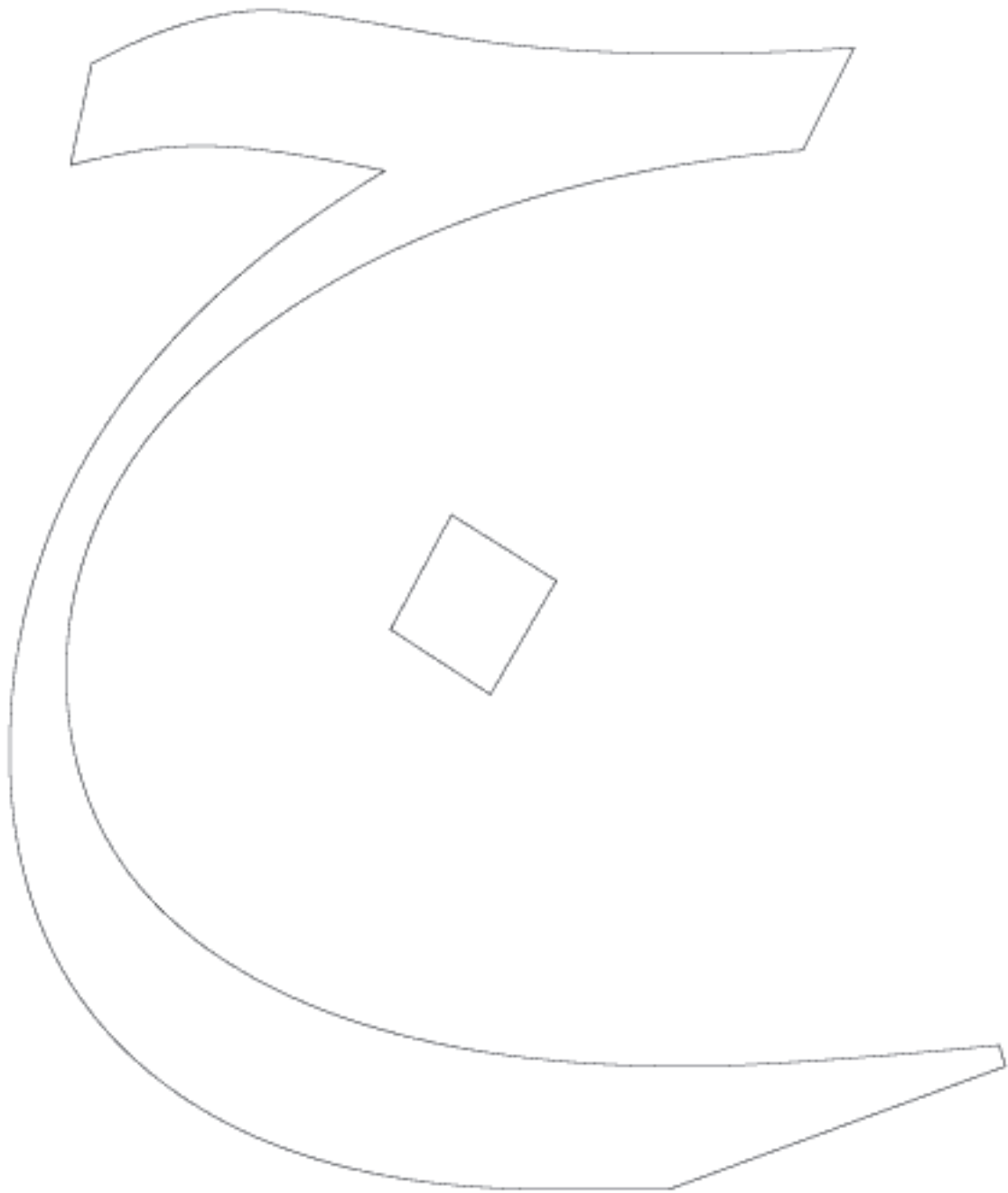
Fard palve	Prohvet Mohammedi poolt sooritatud palve
Sunnah palve	1 palve kummardus
Nafil palve	"Allahu akbar"
Raka	kohustuslik palve
Takbir	vabatahtlik palve

ÕPI TÄHTI

PRINDI JA VÄRVI

THÄÄ

ŽIIM

МЕСТО СУННЫ В ИСЛАМЕ

Мухаммад Насыруддин аль-Албани

Проверка: Абу Абдурахман Дагестани

Во имя Аллаха Милостивого, Милосердного.

ОТ АВТОРА.

Хвала Аллаху, благословение и мир посланнику Аллаха, его семье, его сподвижникам и его приверженцам.

С этой лекцией я приехал в город Доха, столицу Катара, в священный месяц Рамадан 1392 г. Хиджры. Некоторые мои друзья предложили мне опубликовать мою лекцию, учитывая потребность мусульман в работе такого рода. В ответ на их просьбу я напечатал ее с их помощью для всеобщего распространения. Я молюсь Аллаху, Могущественному, Прославленному, чтобы Он дал мне писать для тех, кто соблюдает Исламский закон, и наградил бы меня за это. Поистине, Он Самый Великодушный, отвечая на мою просьбу и молитву.

Дамаск, 22 Мухаррам-аль-Харам, 1394 г. Х.
Мухаммад Н.-Д. Аль-Албани.

МЕСТО СУННЫ В ИСЛАМЕ. ЗАЯВЛЕНИЕ О ТОМ, ЧТО ОНА НЕ МОЖЕТ ОБОЙТИСЬ БЕЗ КОРАНА.

Вся хвала Аллаху, мы восхваляем Его, ищем Его помощи и Его прощения. Мы ищем убежища у Аллаха от зла в наших душах, и зла в наших поступках. Тех, кого ведет Аллах, никто не сможет сбить с пути, а те, кто неверно направлен, не могут вестись им. Я свидетельствую, что нет божества кроме Аллаха, и свидетельствую, что Мухаммад Его раб и Его посланник, да благословит его Аллах и приветствует.

“О вы, которые уверовали! Бойтесь Аллаха должным страхом к Нему и не умирайте иначе, как будучи мусульманами”¹.

“О люди! Бойтесь вашего Господа, который сотворил вас из одной души и сотворил из неё пару ей, а от них распространил много мужчин и женщин. И

1 Семейство Имрана, аят 102.

бойтесь Аллаха, которым вы друг друга спрашиваете, и родственных связей. Поистине, Аллах - над вами надсмотрщик!”².

“О те, которые уверовали! Бойтесь Аллаха и говорите слово прямое. Он устроит вам ваши дела и простит вам ваши грехи. А кто повинуется Аллаху и Его посланнику, тот получит великую прибыль”³.

РЕЧЬ АЛЛАХА - КОРАН, И ЕГО ЛУЧШЕЕ ТОЛКОВАНИЕ - СУННА ПРОРОКА,

да благословит его Аллах и приветствует.

Всякое нововведение в религии является ересью, всякая ересь отклонение, и каждое отклонение приводит к адскому огню.

Я не думаю, что я буду в состоянии предложить что-то новое этому высокому собранию, в особенности, когда современные ученые и профессора обладают теперь такими знаниями, которыми не обладали прежде. Но я буду рад, если мои знания послужат вам напоминанием, как сказано в Коране:

“Напоминай, ведь напоминание помогает верующим”⁴.

Я не думаю, что моя лекция в этот священный месяц Рамадан, месяц больших возможностей, является лишь описанием некоторых заслуг, правил и их применения, которые обычно, так сказать, затрагивают проповедники и руководители, и доводят их до слушателей, желая для них добра и благословения: но я хочу, чтобы моя лекция была бы исследованием общей природы, поистине, это один из корней Шариата. Эта моя лекция - об утверждении Сунны в Исламском Законе, об ее огромной роли для толкования Корана.

Вы все знаете, что Аллах благословенный и Могущественный, выбрал Мухаммада, да благословит его Аллах и приветствует, своим последним посланником и поручил ему довести до людей свое последнее послание. Коран был открыт Пророку, да благословит его Аллах и приветствует, и повелевал ему повиноваться всему, что Аллах приказывал ему делать. Для того, чтобы разъяснить свое послание людям, Аллах говорит:

“... И послали Мы тебе упоминание, чтобы ты разъяснил людям, что им ниспослано, - может быть, они подумают!”⁵

Я думаю, что заявление упомянутое в этом аяте содержит два приказа.

ПЕРВЫЙ: заявление слова и его расположение. Оно является сообщением Корана, и его доступность и его доходчивость для человечества совпадает с тем, как Аллах, Благословенный, Всемогущий открыл сердцу Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, цель своего высказывания:

2 Женщины, аят 1.

3 Сонмы, аяты 70-71.

4 Рассеивающие, аят 55.

5 Пчелы, аят 44.

“О посланник! Передай, что низведено тебе от твоего Господа”⁶

Аиша, жена Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, сообщила, сказав:

“Кто бы ни говорил, что Мухаммад скрыл что-то, что ему было приказано передать, это является большой клеветой против Аллаха”.

Затем она прочитала вышеупомянутый аят.⁷

В соответствии с высказыванием Муслима:

«Если Посланник Аллаха скрывал что-то, что ему было приказано передать, он скрывал высказывание Всемогущего:

«И вот ты говорил тому, кого облагодетельствовал Аллах и кого ты облагодетельствовал: «Удержи при себе свою жену и побойся Аллаха!» И ты скрывал в своей душе то, что обнаружил Аллах, и боялся людей, а между тем Аллаха следует бояться больше чем людей».⁸

ВТОРОЙ: Объяснение значения слова или предложения, или аята, в которых нуждается человек, в большинстве своем опирается на «исчерпывающие» аяты или «всеобщие» аяты «безграничных» аятов.

Но вот появляется Сунна и поясняет предложения, и точно определяет аяты, именуемые «всеобщими», и определяет, что такое «безграничные» аяты, опираясь при этом на высказывание Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, его поступки и совершенные им дела.

НЕОБХОДИМОСТЬ СУННЫ ДЛЯ ПОНИМАНИЯ КОРАНА И РАССУЖДЕНИЯ ОБ ЭТОМ

Аллах в Коране говорит:

«Вору и воровке отсекайте руки»⁹

Это подходящий пример, что б показать как Сунна толкут этот аят. Вор в нем уподобляется руке.

Устная традиция объясняет первого из них и ограничивается им, вором, который ворует какую-то –ценность на четверть динара, что соответствует высказыванию Пророка, да благословит его аллах и приветствует, который сказал:

«Нельзя отрубить от руки, если ворованная вещь не стоит четверть динара или более». (Приводится у аль-Бухари и Муслима)

Напротив, другие искали объяснение в поведении Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, или в поведении его сподвижников и подчиненных. Они привыкли отрубить руку вора от запястья, как сказано в хадисе. Устная традиция называет руку, упомянутую в аяте, «тайаммум»¹⁰

«... мойте ваши лица и руки»¹¹

как ладонь руки, это же установлено в хадисе

6 Трапеза, аят 67.

7 Рассказал Бухари и Муслим.

8 Сонмы, аят 37.

9 Трапеза, аят 38.

10 Тайаммум – омовение песком.

11 Трапеза, аят 6.

«тайаммум» – вытер лицо и руки».¹²

Вот другие аяты, которые не могут быть понятны, кроме как через Сунну:

1. Аллах говорит:

«Те которые уверовали и не облекли своей веры в несправедливость, для них – безопасность, и они на верной дороге»¹³

Сподвижники Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, поняли слово «несправедливость» в его общем значении, имея в виду, что каждый совершает ошибки, даже если они незначительны. –В этом смысле аят был воспринят ими как сомнительный и они спросили:

«О посланник Аллаха, разве у кого-то у нас вера не покрыта мраком?»

Он сказал:

«Слово «несправедливость» не совсем то. Оно касается лишь многобожия. Разве вы не слышали что сказал Лукман: «... Многобожие – великая несправедливость»¹⁴»¹⁵

2. Аллах говорит:

«А когда вы передвигаетесь по земле, то нет на вас греха, что б вы сокращали Намаз, если боитесь, что вас подвергнуть испытанию»¹⁶

Из этого аята видно, что страх заранее необходим при сокращении Намаза. некоторые сподвижники Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, спросили его:

«Почему мы сокращая время своих Намазов и чувствуем себя в безопасности?» Он сказал: «Это Милосердие Аллаха, так примите его»¹⁷.

3. Аллах говорит:

«Запрещена вам мертвечина и кровь»¹⁸

При объяснении этого аята необходимо учитывать, что труп саранчи, рыбы, окровавленные печень и селезенка считаются законными. Так, Пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал:

«Он сделал две смертельные вещи, и кровь законна: саранчи и рыбы, печени и селезенки»¹⁹.

12 Записано двумя шейхами и Ахмадом, и другими из традиционных

записей Аммар бин Ясира, да будет доволен им Аллах.

13 Скот, аят 82.

14 Лукман, аят 13.

15 Достоверный хадис.

16 Женщины, аят 101.

17 Приводится у Муслима.

18 Трапеза, аят 3.

19 Байхаки и другие сделали эту запись как марфусский тип хадиса,

такой же, как маукуфский тип. Иснад маукуфа подлинный, и он также

хорош, как марфусская традиция, так как он не установлен в форме райя.

Решение основано на единственно индивидуальном суждении,

4. Аллах говорит:

«Скажи: В том, что открыто мне, я не нахожу запрещенным для питающегося то, чем он питается, только если это будет мертвечина, или пролитая кровь, или мясо свиньи, потому что это – скверна, или нечистое, которое заколото с призыванием не к Аллаху ....»²⁰

Сунна запрещает множество вещей, не упомянутых в приведенном выше аяте. Например мы находим такое высказывание Пророка, да благословит его Аллах и приветствует:

«Все хищные звери с клыками и всякая птица с когтями запрещаются для потребления».

Есть и другие запреты на животных. Пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал:

«Аллах и Его посланник запретили потребление прирученных ослов»²¹

5. Аллах говорит:

«Скажи: «Кто запретил украшения Аллаха, которые Он низвел для Своих рабов из удела?»²²

Сунна также запрещает некоторые украшения, как это очевидно из слов Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, который встретив некоторых своих сподвижников в шелковом одеянии и с золотыми украшениями на руках сказал:

«Это запрещено мусульманину, но законно мусульманке»

Хадисов в этой интерпретации множество и они общеизвестны в обеих подлинных коллекциях хадисов, кроме этого есть множество других примеров, известных ученым, и имеющих отношение к хадисам и исламской юриспруденции.

Из вышесказанного, о мои братья мусульмане, вы можете понять важность Сунны в Шариате. Как только мы вновь обращаем наше внимание на примеры, упомянутые в Сунне, но не приведенные здесь, мы осознаем, что путь к правильному пониманию Корана будет не верным, если нет связи с интерпретациями Сунны.

В первом примере, сподвижники Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, поняли слово «несправедливость» в его общем значении, несмотря на тот факт, что они, да будет доволен ими Аллах, как сказано Ибн Масудом: «Лучшие представители этого общества, наиболее благочестивые, с глубокими знаниями, менее всех лицемерные – но даже они ошиблись в своем понимании этого». Но это не относится к Пророку, да благословит его Аллах и приветствует, который предостерег их от их ошибочных представлений и указал им верный путь, объяснив правильное значение слова «несправедливость» через высказывание Лукмана. Мы тоже следовали за их ошибочным мнением,

но не на

Коране и Сунне.

20 Скот, аят 145.

21 Приводится у аль-Бухари и Муслима.

22 Преграды, аят 32.

но Аллах Благословенный и Великий спас нас от этих ошибочных представлений благосклонностью Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, и его сунной.

Во втором примере, если бы не хадис, упомянутый выше, мы пребывали бы в сомнениях, по крайней мере в отношении сокращения Намаза в течение путешествия, пока сподвижники Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, сами не увидели его сокращающим Намазы, когда это приводило к безопасности и спокойствию.

В третьем примере, если бы не хадис, мы запретили бы себе употребление весьма полезных продуктов, которое было для нас законным: саранчи, рыбы, печени и селезенки.

В четвертом примере, если бы не хадисы, некоторые из которых мы упомянули, мы посчитали бы законным потребление того, что Аллах запретил сло вами Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, например употребление мяса животных и птиц, имеющих когти.

И, таким образом, в пятом примере, если бы не хадисы, обращающие внимание на этот вопрос, мы посчитали бы законным ношение мужчинами золота и шелка, т.е. того, что запретил Аллах словами Своего Пророка, да благословит его Аллах и приветствует.

В связи со всем этим некоторые терпимые говорят, что Сунна объявляется приговором Корана.

ЗАБЛУЖДЕНИЕ ТЕХ, КТО УДОВЛЕТВОРЕН ТОЛЬКО КОРАНОМ, ИСКЛЮЧАЯ СУННУ

Данное заблуждение – повод к огорчению, так как в соответствии с толкованием, найденным в работах некоторых комментаторов Корана и современных авторов, оно позволяет делать то, что запрещено в последних двух примерах²³.

Сегодня существует секта, называемые «Коранисты», которая комментирует Коран в соответствии со своими причудами и фантазиями, без поиска объяснений подлинной Сунны. Они принимают решения и следуют только той Сунне, которая соответствует их желаниям, остальное они отбрасывают.

Пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал:

«Ни одному из вас, лежащих на его ложе, не предписывалось приходиться к нему по делу, которое я приказывал делать или не делать».

Он говорит:

«Я не знаю что находится в Книге Аллаха, мы следуем»²⁴.

В соответствии с другим сообщением:

«То что находится в книге Аллаха как запрещенное мы объявляем запрещенным. Поистине, я дал Коран

23 Т.е. употребление мяса хищных животных и ношение золота и шелка, отсылая их

толкование только к Корану.

24 Приводится у ат-Турмизи.

и с ним его примеры». И в соответствии с другим сообщением: «То, что запретил посланник Аллаха, запретил Аллах».

Поводом к огорчению является также то, что один прославленный ученый написал книгу о Шариате и его догмах, и в ее предисловии он говорит, что написал ее, ссылаясь только на Коран.

Сунна дает позитивное доказательство того, что божественный закон Ислама – Шариат – не просто Коран. Если кто-то владеет хорошо одним источником для ссылок, исключая другой, он не владеет ни одним из них, так как они дополняют друг друга. Коран говорит:

«Но нет – клянусь твоим Господом! – не уверуют они, пока не сделают тебя судьей в том, что запутано между ними. Потом не найдут они в самих себе затруднения о том, что ты решил подчиниться полностью»²⁵.

Затем Аллах говорит:

«Не бывает ни для верующего, ни для верующей, когда решил Аллах и Его посланник дело, выбора в их деле. А кто не слушается Аллаха и Его посланника, тот попал в явное заблуждение»²⁶.

Кроме того Аллах говорит:

«... И что даровал вам Посланник, то берите, а что он вам запретил, от того удержитесь ...»²⁷

В связи с последним аятом я был удивлен тем, как подтвердил это Ибн Масуд, да будет доволен им Аллах. К нему пришла женщина и сказала ему: «Вы тот, кто говорит: «Может быть Аллах наложит проклятие на «ан-Намисат» и «аль-мотанамисат»²⁸ и тех, кто делает это как они». Он сказал: «Да». Она сказала: «Я прочла Книгу Аллаха от начала до конца. Я не нашла того, что вы говорите». Он сказал ей: «Если ты читала ее, ты нашла бы это. Что же касается твоего чтения, что Посланник, да благословит его Аллах и приветствует, даровал тебе, то бери, а что он тебе запретил, от того удержись». Она сказала: «Конечно». Он сказал: «Я слышал, как Посланник Аллаха говорит:

«Может быть, Аллах наложит проклятие на «ан-Намисат»²⁹.

НЕДОСТАТОЧНОСТЬ ФИЛОЛОГИИ ДЛЯ ПОНИМАНИЯ КОРАНА

Из вышесказанного ясно, что любому человеку, даже хорошо владеющему арабским языком и знающему историю арабских стран, невозможно понять Коран без помощи Сунны Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, его высказываний и поступков.

Сподвижники Пророка, да благословит его Аллах

25 Женщины, аят 65.

26 Сонмы, аят 36.

27 Собрание, аят 7.

28 «ан-Насимат» – женщина, которая выщипывает свои брови или чужие брови, делая их тонкими для красоты. Это запрещено, так как это означает изменение того, что создано Аллахом. «аль-Мотанамисат» – женщина которая просит других сделать это для нее.

29 Приводится у аль-Бухари и Муслима.

и приветствует, хорошо знали арабский язык, на котором был ниспослан Коран, пока этот язык не был испорчен диалектами с их грамматическими ошибками. И тем не менее, они ошиблись в понимании вышеприведенных аятов, полагаясь только на их язык.

Это доказывает, что человек хорошо, знающий Сунну, лучше понимает Коран и выведения правил из него, чем тот, кто игнорирует ее. Как может она являться источником для того, кто не считается с ней и не ссылается на нее? По этой причине она является частью тех правил, установленных среди ученых, что Коран может быть истолкован самим Кораном так же хорошо, как Сунной,

чем высказываниями сподвижников Пророка, да благословит его Аллах и приветствует.³⁰

Не вызывает сомнения то, что курс схоластических богословов³¹ становится явным, как древний, так и современный, и их оппозиция к предкам в своих доктринах не говорят о своих законах. Они далеки от Сунны и знаний о ней и полагаются лишь на свою интуицию и желание выбрать те места из аятов, которые им наиболее понятны.

Вот то лучшее, что было записано в толковании Тахавитской доктрины:

«Когда кто-то не очень осведомлен в Коране и Сунне, что он может сказать об основах религии? Он только принимает чье-либо утверждение. Если он говорит, что он берет это из Книги Аллаха, он не учитывает комментарии Корана на основе пророческих традиций, и проходит мимо них, не учитывает то, что повествовали сподвижники Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, и последующие поколения, то, что передано властью, которую избрали критики. Они не передали систему и упорядоченность Корана, но передали его поэтическое выражение и значение. Они не учили Коран как дети, но учили его со значением. Тот, кто не идет по их стопам, говорит о его собственном согласии.

Тот, кто думает, что это есть религия Аллаха и не изучает Книгу Аллаха, тот грешен, даже если он прав. Тот, кто изучает Книгу Аллаха и Сунну, тот награжден, даже если он идет неправильно, но если он прав в своем мнении, его награда удвоится».

«Что обязательно, так это подчинение Посланнику, да благословит его Аллах и приветствует, выполнение его высказываний с удовлетворением и верой, без противоречия им с фальшивыми идеями названными «маагул», несущими сомнение и недовольство, или предлагающими мнение людей и мусор их интеллекта. Мы объединяемся с Пророком, да благословит его Аллах и приветствует, в приговоре,

30 Эти высказывания отличаются от многих других, известных ученым: комментарии Корана

к самому себе, важнее чем комментарии Сунны. Это будет объяснено в конце книги в хадисе

Муадха Бин Джабаля, да будет доволен им Аллах.

31 Ахлу-ль-калам.

подчинении, послушании и согласии, так как мы имеем согласие с Аллахом, хвала Ему, Всевышнему, через поклоняющихся Ему через покорность, смирение, покаяние и доверие».

Короче говоря, мусульмане обязаны соблюдать все, что предписано в Коране и Сунне, не делая различия между ними, поскольку обязанности содержатся как в Коране, так и в Сунне, и законы Шариата опираются только на Коран и Сунну Пророка, да благословит его Аллах и приветствует.

Все это гарантия того, что законы Шариата не уклоняются вправо или влево, и что они не вернут нас обратно в грех многобожия. Пророк, да благословит его Аллах и приветствует, ясно сказал:

«Я оставлю после себя две вещи. Ты никогда не заблудишься, если будешь крепко держаться за них: Книгу Аллаха и мою Сунну»»

Сунна Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, содержит в себе Исламский Закон, она подтверждена научными исследованиями

многих исламских ученых в области хадисов и биографических преданий повествователей.

Но не надо путать все это с тем, что найдено в различных толкованиях Корана и в исламской юриспруденции, а также в различных произведениях, полных запугивания, советов и предостережений.

В них содержатся слабые, поддельные и выдуманные хадисы, которые Ислам прощает как историю «Харут и Марут» и историю «гараник».³² У меня есть доказательства, которые делают эти хадисы бесполезными, и они опубликованы в двух книгах, именуемых «Цепь слабых и выдуманных хадисов и их дурное влияние на общество». Число выдуманных хадисов превышает сейчас 5 тысяч. Эти хадисы необходимы некоторым ученым, особенно тем, кто распространяет свои собственные взгляды на

³² *История «гараник» – выдуманная история, найденная в некоторых комментариях*

и утверждающая, что в аятах Корана признается многобожие.

исламскую юриспруденцию среди мусульман, для того что бы они не осмелились спорить с хадисом, пока тот не будет подтвержден. Их книги по юриспруденции переполнены примерами традиций, которые не подтверждены и не имеют каких-либо основ, так как настоящие традиции хорошо известны ученым.

Я начал важный проект, и думаю, что его будут использовать те, кто занимается юриспруденцией, который я назвал: «Слабые и выдуманные хадисы в главных книгах по юриспруденции».

Я сожалею, что не получил благоприятную возможность завершить свой проект из-за того, что одна из Кувейтских журналов, обещавший опубликовать его, не сделала этого.

Но не смотря на то, что я упустил эту возможность, я надеюсь, что смогу воспользоваться другим случаем по воле Аллаха, чтобы предложить моим братьям, занимающимся юриспруденцией, определенный учебный курс, помогая им облегчит их работу над изучением различных категорий хадисов со ссылкой на различные источники, книги о хадисах, с объяснением их особенностей, природы, характера. Да поможет мне в этом Всевышний Аллах.

СЛАБОСТЬ ХАДИСА «МУАЗ» И ЕГО НЕОДОБРЕНИЕ.

Прежде чем я закончу свой разговор, хотел бы сосредоточить внимание братьев на хорошо известном хадисе. Он исключен из книг по юриспруденции из-за своей слабости, что касается его цепочки передатчиков и его противоречивости с тем, что мы обсуждали до этого, принимая во внимание незаконность дискриминации Сунны по отношению к Корану и необходимость принятия их обоих.

Этот хадис Муазы Бин Джабала, да будет доволен им Аллах, о том, что Пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал ему, когда отправил его в Йемен:

«Какой источник ты выберешь? Муаз сказал: «Книгу Аллаха». Пророк, да благословит его Аллах и приветствует, спросил затем: «А если ты там не найдешь ответа?» Он сказал: «попытаюсь сформировать собственное мнение». Пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал: «Хвала Аллаху, который делает успешной попытку посланца посланника Аллаха к тому, к чему склонен Пророк».

Что касается слабости его повествования, то это не препятствует для его объяснения сейчас. Но я это уже сделал в вышеупомянутой цепочке.³³

Этого сейчас достаточно для того, чтобы упомянуть, что глава верующих в хадисе «имама аль-Бухари», да пощадит его Аллах, говорит о том, что хадис не признан. Исходя из этого я позволил начать объяснение указанного мной конфликта.

33 *Номер этой цепочки 885, и мы надеемся, что свиток, который включает ее в себе, будет вскоре опубликован, если на то будет воля Аллаха.*

Традиция Муазы дает правителю метод 3-х стадий, который не позволяет искать какие-либо правила в отношении личного мнения, исключая то, что после Сунны он не находит их в Коране. В отношении личного мнения, это истинный метод для всех ученых, поэтому они говорят: «Там где традиции связывает поступки и высказывания Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, личное мнение – пустота». Но по отношению к Сунне, это не правда, потому что Сунна комментирует Коран и проясняет его доктрины. Личное мнение тем существеннее для поиска правил в Сунне, чем если он придумывает их, найдя в Коране.

Сунна без Корана, в некотором смысле, как личное мнение с Сунной. Не, определенно нет. Оно скорее необходимо для того, что бы Коран и Сунна существовали как единый источник без дискриминации – между ними. Это указано в высказывании Пророка, да благословит его Аллах и приветствует:

«Поистине я пришел с Кораном и его подобием³⁴. Он также сказал:

«Они никогда не разлучатся, до тех пор, пока они не придут к чаще».

Компиляция, отмеченная между ними, не верна, поскольку их разделение невозможно, как мы это уже объяснили.

Вот все, что я хотел довести до вашего сведения. Если я прав, то это благодаря Аллаху, если ошибаюсь, то только по вине самого себя. Я прошу Аллаха Всемогущего защитить нас от грехов и от всего неугодного Ему. Я завершаю свое восхваление хвалой Аллаху, Господу всех миров, Милостивому и Милосердному.

<http://lib.islamindex.ru/library/read/?book=1656&page=1>

34 *Имеется в виду Сунна.*

IQRA

Toimetajad: Aisha ja Khadeja

Kujundus: Airi Hunt

Pildid: erakogu, internet

Kontakt ja ideed saata: info@islam.pri.ee

Mošee ja Eesti Islami Kogudus: Keevise tn 9 ,11415 Tallinn, telefon 55 94 76 89

Eesti moslemite kuukiri "IQRA" on eesti moslemite tasuta elektrooniline kuukiri. Ilmub inshallah, igal kuul uue sisuga. Kuukirja sisu koostamisel on oodatud eesti moslemite ettepanekud nii eesti kui ka vene keeles.

Ежемесячник мусулман Эстоний "ЙКРА" выходит каждый месяц. Все мусулманы Эсоний могут участвовать и писать на эстонском или русском языке.